

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL MERTHYR TUDFUL

Cyngor Bwrdeistref Sirol
MERTHYR TUDFUL
MERTHYR TYDFIL
County Borough Council

**MYNEGIAD CYFRIFON AM Y FLWYDDYN
2024/25**

**DATGANIAD DRAFFT O GYFRIFON
2024/25**

**C Flynn CPFA
Cyfarwyddwr Cyllid**

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

Datganiad o Gyfrifon 2024/25

Cynnwys	Tudalennau
<i>Adroddiad Naratif</i>	1
<i>Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon</i>	13
<i>Y Datganiadau Ariannol Craidd</i>	
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	15
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	16
Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn	17
Mantolen	19
Datganiad Llif Arian	21
<i>Nodiadau i'r Datganiad o Gyfrifon</i>	22
<i>Geirfa Termau</i>	98
<i>Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24*</i>	*
<i>Adroddiad Archwilydd Annibynnol 2023/24*</i>	*

**Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol wedi'u tynnu o'r fersiwn hon o Ddatganiad Cyfrifon drafft (heb ei archwilio) 2024/25. Bydd y rhain yn cael eu hychwanegu i mewn, unwaith y bydd yr archwiliad o Ddatganiad Cyfrifon 2024/25 wedi'i gwblhau.*

Adroddiad Naratif

Cyflwyniad

Wedi'i lleoli ym Mlaenau'r Cymoedd, ym Mhrifddinas-Ranbarth Caerdydd, Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yw'r awdurdod lleol lleiaf yng Nghymru, gyda phoblogaeth o tua 61,000 ac arwynebedd o oddeutu 11,000 hectar y mae 2,300 hectar ohono ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.

Yr Awdurdodau Lleol cyfagos yw Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (gorllewin a de-orllewin), Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (dwyrain a de-ddwyrain) a Chyngor Sir Powys (gogledd). Mae'r A470 (gogledd-de) a'r A465 (dwyrain-gorllewin) yn cwrdd i'r gogledd-orllewin o Ferthyr Tudful a dyma brif ffyrdd y Fwrdeistref Sirol.

Mae gan y Fwrdeistref Sirol ddaeareg gyfoethog a chymysgedd o gynefinoedd o safon sydd wedi'u dylanwadu gan ei gorffennol diwydiannol. Ar ôl bod y ganolfan gynhyrchu haearn fwyaf cynhyrchiol yn y byd, mae gan y Fwrdeistref Sirol arwyddocâd hanesyddol a diwylliannol dwfn.

Mae prif dref Merthyr Tudful tua 20 milltir i'r gogledd o Gaerdydd a hi yw'r brif ganolfan fanwerthu a gwasanaeth ym Mlaenau'r Cymoedd sy'n cyflawni rôl strategol allweddol.

Strwythur Sefydliadol

Mae'r Cyngor yn cynnwys 30 o Aelodau Etholedig sy'n cynrychioli 11 adran etholiadol. Mae gan y Cyngor Llawn gyfrifoldeb am gymeradwyo cyllideb, cynlluniau a strategaethau'r Awdurdod sy'n ffurfio'r fframwaith polisi ac yn cymeradwyo newidiadau i'r Cyfansoddiad. Mae'r Cabinet yn gyfrifol am wneud y rhan fwyaf o'r prif benderfyniadau yn unol â pholisïau a chyllideb gyffredinol y Cyngor. Ar 31 Mawrth 2025, roedd y Cabinet yn cynnwys 6 Aelod Cabinet dan arweiniad Arweinydd y Cyngor fel Cadeirydd a oedd hefyd â chyfrifoldeb am y Portffolio ar gyfer Tai ac Adfywio. Ar 31 Mawrth 2025, roedd Portffolios y Cabinet fel a ganlyn:

- Addysg, Diwylliant a'r Gymraeg
- Gofal Cymdeithasol, Iechyd a Chyfranogiad Ieuenctid
- Newid yn yr Hinsawdd a Chymunedau
- Economi, Hamdden a Thwristiaeth
- Trawsnewid, Llywodraethu a Phartneriaeth Gymdeithasol
- Cynaliadwyedd Ariannol, Asedau a Masnachol

Mae Pwyllgorau Craffu a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn darparu lefel bellach o her a chraffu.

Cefnogir Aelodau Etholedig gan Dîm Rheoli Corfforaethol y Cyngor dan arweiniad y Prif Weithredwr ac sy'n cynnwys y Cyfarwyddwyr canlynol:

- Cyfarwyddwr Addysg – cefnogi'r Aelod Cabinet dros Addysg, Diwylliant a'r Gymraeg ac sy'n gyfrifol am ysgolion ac addysg
- Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol – cefnogi'r Aelod Cabinet dros Ofal Cymdeithasol, Iechyd a Chyfranogiad Ieuenctid ac yn gyfrifol am wasanaethau plant, gwasanaethau oedolion, diogelu a gwasanaethau ieuenctid
- Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdogaeth – cefnogi'r Aelod Cabinet dros Newid yn yr Hinsawdd a Chymunedau ac sy'n gyfrifol am sbwriel a gwastraff, priffyrdd a pheirianeg, cynllunio a chefn gwlad, gwasanaethau profedigaeth, cynnal a chadw tiroedd, glanhau strydoedd a rheoli fflyd
- Cyfarwyddwr Llywodraethu ac Adnoddau – yn cefnogi'r Aelod Cabinet dros Drawsnewid, Llywodraethu a Phartneriaeth Gymdeithasol ac yn gyfrifol am drawsnewid, cyfathrebu ac

ymgyngori, Diogelu'r Cyhoedd, Troseddu ac Anhrefn. Roedd y swydd hon yn wag tan 30 Medi 2024

- Cyfarwyddwr Cyllid – cefnogi'r Aelod Cabinet dros Gynaliadwyedd Ariannol, Asedau a Masnachol ac yn gyfrifol am gyllid, TGCh, Asedau a Masnacheiddio.
- Prif Weithredwr – cefnogi'r Aelod Cabinet dros yr Economi, Adfywio, Hamdden a Thwristiaeth, ac sy'n gyfrifol am Adfywio, Buddsoddi a Thai

Mae'r Prif Weithredwr hefyd yn cael ei gefnogi gan:

- Pennaeth Gwasanaethau Pobl a Thrawsnewid
- Pennaeth Cyfathrebu, Ymgynghori a Swyddfa'r Cabinet
- Pennaeth y Swyddog Cyfreithiol a Monitro
- Pennaeth Adfywio, Buddsoddi a Thai

Amcanion Lles Corfforaethol

Penderfynwyd ar Gynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor 2024/25 i 2026/27 a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 17 Ebrill 2024 gan ystyried Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf yn cynnwys saith nod llesiant:

1. Cymru ffyniannus
2. Cymru wydn
3. Cymru iachach
4. Cymru fwy cyfartal
5. Cymru o gymunedau cydlynol
6. Cymru o ddiwylliant bywiog a'r Gymraeg ffyniannus
7. Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang

Wrth osod ei Amcanion Llesiant, rhaid i'r Cyngor ddangos sut mae wedi cymhwyso'r egwyddorion datblygu cynaliadwy wrth alinio â'r 5 ffordd o weithio o gyfranogiad, cydweithredu, integreiddio, atal a hirdymor.

O dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae'n ofynnol i'r Cyngor gyflawni ei ddyletswydd statudol a chyhoeddi 'Datganiad o Lesiant' a 'Ffocws ar y Cynllun Dyfodol'.

Mae'r gwaith a wnaed gan y Cyngor i sicrhau bod yr amcanion llesiant yn parhau i fod yn addas i'r diben wedi arwain at ailffocysu ar gyfer y cyfnod 2023-2028, gyda'r amcanion diwygiedig canlynol:

1. **Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu**, byddwn yn cryfhau sut rydym yn galluogi pobl i dyfu a chyrhaedd eu potensial.
2. **Merthyr Tudful iachach**, byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol.
3. **Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus** byddwn yn cefnogi sut mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu.
4. **Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd** byddwn yn cefnogi'r gwaith o greu amgylchedd diogel, glân a gwyrdd nawr ac yn y dyfodol.

Cymeradwywyd yr amcanion hyn gan y Cyngor Llawn ar 19 Ebrill 2023 yn y Datganiad Llesiant 2023-28 a'r Cynllun Corfforaethol 2023-28 (Gweithredu Heddiw ar gyfer Gwell Yfory).

Perfformiad yn erbyn Amcanion Llesiant

Mae'r adroddiad hunanasesu corfforaethol blynyddol yn bodloni ein dyletswydd fel y nodir yn Rhan 6 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Adolygwyd adroddiad Hunanasesu Corfforaethol y Cyngor ar gyfer 2024/25 gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 24 Tachwedd 2025. Mae hunanasesu yn fwy na nodi pa drefniadau sydd ar waith, mae'n ymwneud ag ystyried pa mor effeithiol yw'r trefniadau hyn a sut y gellir eu gwella. Ar ei symlaf, mae hunanasesiad yn sefydlu sut mae'r Cyngor yn bodloni gofynion ei berfformiad trwy ateb rhai cwestiynau allweddol:

- Pa mor dda ydyn ni'n gwneud?
- Sut ydyn ni'n gwybod?
- Beth a sut allwn ni ei wneud yn well?

Mae'n darparu dadansoddiad sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan ein helpu i ddeall yn well sut mae'r Cyngor yn darparu ei wasanaethau/swyddogaethau, sut mae'n defnyddio ei adnoddau ac yn llywodraethu ei hun.

Wrth wneud hyn, byddwn yn dangos sut rydym yn cadw ein gofynion perfformiad dan adolygiad ac i ba raddau yr ydym yn gwneud hyn:

- arfer ein swyddogaethau yn effeithiol;
- yn defnyddio ein hadnoddau yn economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol; ac
- llywodraethu'n effeithiol.

Mae'r adroddiad yn dangos sut mae'r Cyngor yn gwneud cynnydd a gwelliant. Fodd bynnag, mae yna feysydd i ganolbwyntio arnynt er mwyn cryfhau ein blaenoriaethau llywodraethu a gwasanaeth ymhellach.

O dan Ddeddf Etholiadau Llywodraeth Leol 2021, cyflwynwyd adroddiad Hunanasesu Corfforaethol 2024/25 (sy'n disodli'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol blaenorol) i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 24 Tachwedd 2025 a bydd yn cael ei ddwyn gerbron y Cyngor i'w ystyried yn ddiweddarach.

Datganiadau Ariannol Craidd

Mae'r ddogfen hon yn cyflwyno'r Datganiad o Gyfrifon Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025. Fe'i paratowyd yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024/25.

Mae'r datganiadau ariannol – ynghyd â Datganiad o Gyfrifoldebau, Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol, a nodiadau esboniadol – wedi'u nodi ar dudalennau 15 i 148, ac maent yn cynnwys:

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau'r llywodraeth, rhenti, treth gyngor a chyfraddau busnes) o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'n dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau rhwng cyfarwyddiaethau'r Cyngor. Cyflwynir incwm a gwariant a gyfrifir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn sylfaenol i ddealltwriaeth o weithgareddau awdurdod lleol, gan ei fod yn adrodd cost net yr holl swyddogaethau y mae'r awdurdod yn gyfrifol amdanynt ar gyfer y flwyddyn ac yn dangos sut mae'r gost honno wedi'i ariannu gan grantiau llywodraeth gyffredinol ac incwm trethdalwyr lleol. Mae'n dwyn ynghyd wariant ac incwm sy'n ymwneud â holl swyddogaethau'r awdurdod lleol. Mae'n dangos y gost gyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.

Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn dangos y symudiad o ddechrau'r flwyddyn i'r diwedd ar wahanol gronfeydd wrth gefn a ddelir gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi i 'gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a 'cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio'n eraill. Mae'r Datganiad yn dangos sut mae symudiadau cronfeydd wrth gefn yr awdurdod yn ystod blwyddyn yn cael eu rhannu rhwng enillion a cholledion a gafwyd yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol a'r addasiadau statudol sy'n ofynnol i ddychwelyd i'r symiau sy'n daladwy i'r dreth gyngor (neu renti) am y flwyddyn. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net yn dangos symudiadau statudol Balans y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn ar ôl yr addasiadau hynny.

Mantolen

Mae'r datganiad hwn yn sylfaenol i ddeall sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar ddyddiad y Mantolen gan ei fod yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau) yn cael eu cyfateb â'r cronfeydd wrth gefn a ddelir gan yr Awdurdod. Adroddir wrth gefn mewn dau gategori:

- Cronfeydd wrth Gefn y gellir eu defnyddio – cronfeydd wrth gefn y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd, er enghraifft, dim ond i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled y gellir defnyddio'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf.
- Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio – cronfeydd wrth gefn nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu, er enghraifft y Gronfa Ailbrisio, lle byddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau dim ond os yw'r asedau yn cael eu gwerthu, a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Datganiad Llif Arian

Mae'r datganiad hwn yn crynhoi'r mewnliadau a'r all-lif o arian parod sy'n deillio o drafodion gyda thrydydd partion at ddibenion refeniw a chyfalaf. Mae'n dangos newidiadau mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chyfwerth ag arian parod trwy ddsbarthu llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi a chyllido.

Perfformiad Ariannol 2024/25

Mae'r Awdurdod wedi'i strwythuro mewn saith Cyfarwyddiaeth:

- Gwasanaethau Cymdeithasol
- Addysg
- Adfywio, Buddsoddi a Thai (Economi a Diogelu'r Cyhoedd gynt)
- Gwasanaethau Cymdogaeth
- Llywodraethu ac Adnoddau
- Cyllid
- Corfforaethol

Gellir gweld meysydd gwasanaethau a gynhwysir yn y Cyfarwyddiaethau hyn yn Adran Alldro Refeniw i'r Gyllideb o'r Adroddiad Naratif hwn.

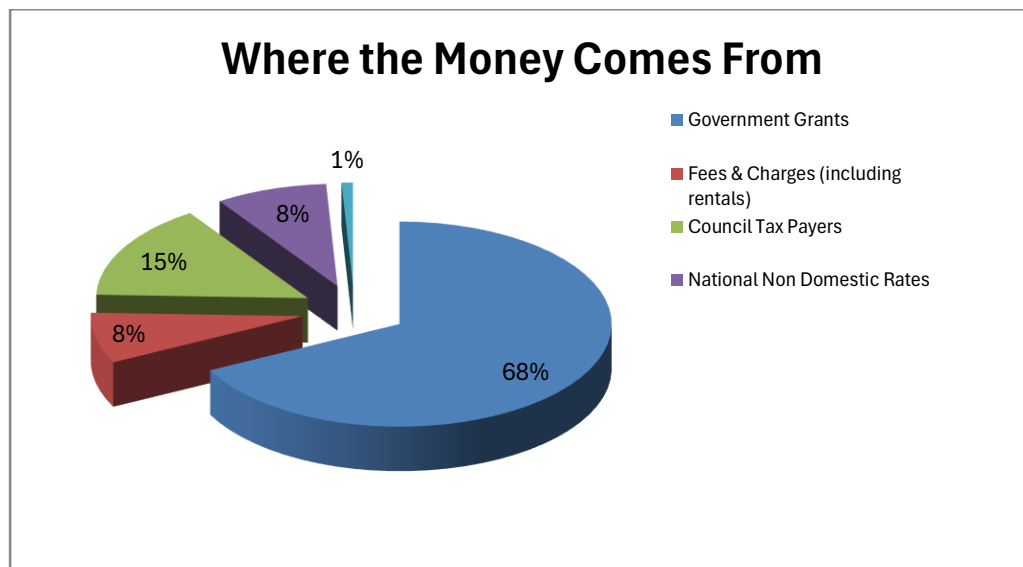
Mae'r darluniau canlynol yn dangos, yn fras, weithgareddau refeniw yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025, hynny yw, o ble mae'r arian yn dod a beth mae'n cael ei wario arno.

O ble mae'r arian yn dod

Description	£'000	%
Government Grants	166,110	68%
Fees & Charges (including rentals)	19,580	8%
Council Tax Payers	37,029	15%
National Non Domestic Rates	21,021	9%
Interest Income	2,114	1%
Total	245,854	100%

*Mae'r tabl yn detholiad o'r Tabl Alldro Refeniw i'r Gyllideb isod – gweler Gwariant Net wedi'i Addasu

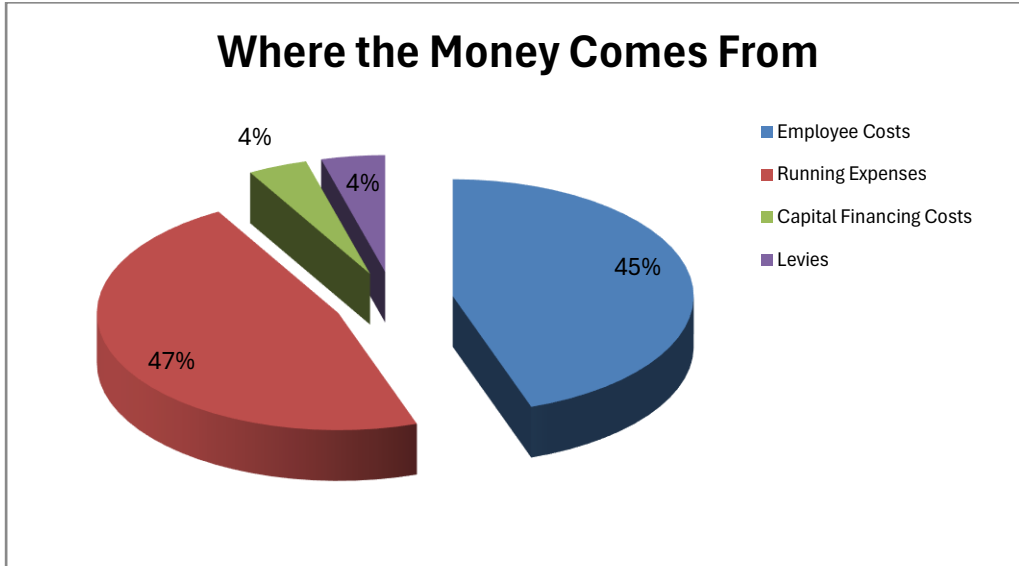
Yr eitem unigol fwyaf yw Grantiau'r Llywodraeth sy'n darparu 68% o'r cyfanswm, tra bod 8% yn dod o'r gwasanaethau a ddarperir drwy Ffioedd a Thaliadau (gan gynnwys rhenti). Mae incwm y Dreth Gyngor yn cyfrif am 15% o gyfanswm yr incwm.

Beth mae'r arian yn cael ei wario arno

Description	£'000	%
Employee Costs	110,875	45%
Running Expenses	116,488	47%
Capital Financing Costs	9,919	4%
Levies	10,615	4%
Total	247,897	100%

*Mae'r tabl yn detholiad o'r Tabl Alldro Refeniw i'r Gyllideb isod – gweler Gwariant Net wedi'i Addasu

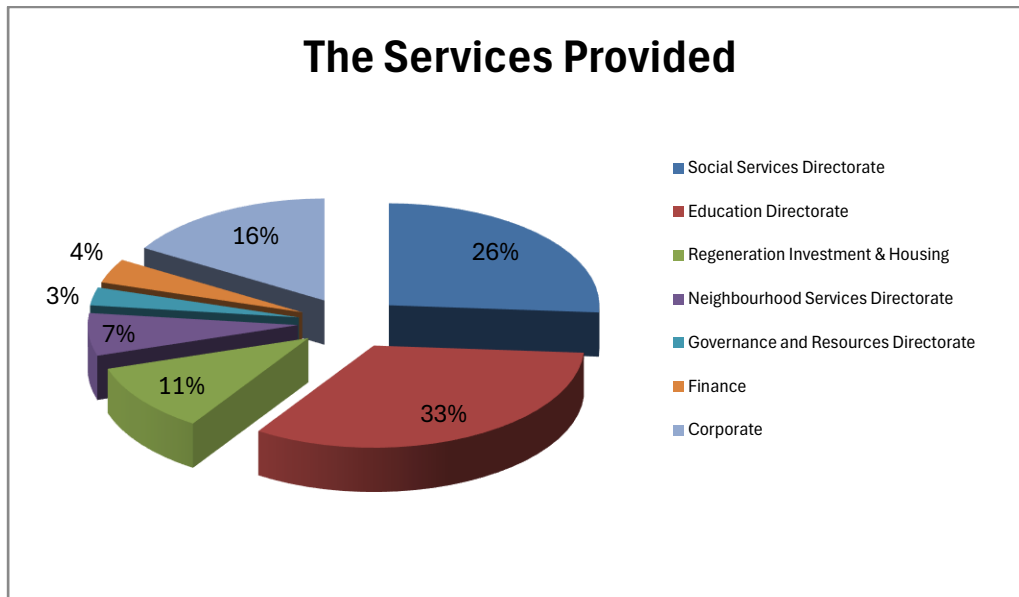

Mae treuliau rhedeg fel cynnal a chadw adeiladau, gweithredu cerbydau a phrynu cyflenwadau a gwasanaethau yn cynnwys 47% o gyfanswm y gwariant, tra bod gwariant y gellir ei briodoli i weithwyr yn gyfanswm o 45%.

Y gwasanaethau a ddarperir

Description	£'000	%
Social Services Directorate	64,743	26%
Education Directorate	82,097	33%
Regeneration Investment & Housing	27,036	11%
Neighbourhood Services Directorate	16,743	7%
Governance and Resources Directorate	7,088	3%
Finance	9,530	4%
Corporate	40,660	16%
Total	247,897	100%

(Mae'r tabl uchod wedi'i baratoi ar sail un endid, Revenue Outtro)

Canlyniadau a adroddwyd yn y datganiad o gyfrifon

Mae'r cyfansymiau ar gyfer incwm a gwariant yn yr adran flaenorol yn deillio o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar dudalen 16 a'r Adroddiad Alldro Refeniw i'r Cabinet ar 9 Gorffennaf 2025, ond maent yn eithrio:

- y praesept a gasglwyd yn y Dreth Gyngor ar gyfer Heddlu De Cymru (Nodyn 11),
- cyfran yr awdurdod o gyd-bwyllgorau (Nodyn 39),
- grantiau a thrafodion cyfalaf (tudalen 8), a
- cofnodion eraill nad ydynt yn arian parod sy'n ofynnol gan safonau cyfrifyddu (gan gynnwys rhwymedigaethau pensiwn, tudalen 9).

Alldro Refeniw i'r Gyllideb

Mae Alldro Refeniw y Gronfa Gyffredinol i'r Gyllideb ar gyfer 2024/25 fel a ganlyn:

Description	Revised Budget 2024/25 £'000	Outturn £'000	Variance	
			£'000	%
Social Services	47,993	46,346	(1,647)	(3)
Education	63,536	63,454	(82)	(0)
Housing, Regeneration and Investment	4,260	4,814	554	13
Neighbourhood Services Directorate	11,637	12,244	607	5
Governance and Resources	4,964	4,833	(131)	(3)
Finance	6,822	6,694	(128)	(2)
Corporate Costs	24,159	23,230	(929)	(4)
Contributions and Recharges	(2,472)	(3,326)	(854)	35
Net Expenditure	160,899	158,289	(2,610)	(2)
Technical adjustments	0	48	48	N/A
Gross up Net Transfer (To)/From Earmarked Reserves and General Fund Balances	0	4,605	4,605	N/A
Adjusted Net Expenditure	160,899	162,942	2,043	N/A

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful DATGANIAD o Gyfrifon DRAFFT 2024/25

(Mae'r tabl Alldro Refeniw i'r Gyllideb uchod yn dangos cyfanswm y Gwariant Net yn unol â'r Adroddiad Alldro Refeniw a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 9 Gorffennaf 2025, a adroddwyd ar ôl trosglwyddiadau wrth gefn wedi'u clustnodi.)

Mae'r gostyngiad yn y Gronfa Gyffredinol a'r Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi a ddangosir yn y tabl Alldro Refeniw i'r Gyllideb uchod hefyd wedi'i gysoni â chyfanswm Nodyn 10 (Cronfeydd wrth Gefn wedi'u Clustnodi a Balans y Gronfa Gyffredinol) yn y tabl isod:

Description	2023/24 General Fund and Earmarked Reserves £'000	2024/25 General Fund and Earmarked Reserves £'000	Reduction in single entity reserves & balances during 2024/2025 £'000
Note 10 Total General Fund and Earmarked Reserves	32,671	30,639	2,032
Less Joint Venture reserves and balances	(1,338)	(1,348)	10
Note 10 less Joint Venture reserves and balances	31,333	29,290	2,043

Alldro Cyfalaf i'r Gyllideb

Mae'r Alldro Cyfalaf i'r Gyllideb ar gyfer 2024/25 fel a ganlyn:

Description	Revised Budget	Outturn	Variance	
	£'000	£'000	£'000	%age
Expenditure:				
Education:				
Sustainable Communities for Learning (SCFL)	32,058	32,059	1	0%
Other Education	4,240	3,966	(274)	-6%
Physical Regeneration Programmes	14,696	14,623	(73)	0%
Engineering & Transport	12,178	12,444	266	2%
Land, Buildings and Corporate	13,139	12,435	(704)	-5%
Total	76,311	75,527	(784)	-1.03%
Financed By:				
Borrowing	13,121	13,327	206	2%
Grants and Contributions	60,888	59,901	(987)	-2%
Own Resources	2,302	2,299	(3)	0%
Total	76,311	75,527	(784)	-1.03%

Yn 2024/25, gwariodd yr Awdurdod £75.527m ar brosiectau cyfalaf o'i gymharu â'r Rhaglen Gyfalaf arfaethedig o £76.31m.

Gwnaed Gwariant Cyfalaf sylweddol ar y cynlluniau a restrir isod:

- Ysgol Uwchradd Pen y Dre
- Ysgol Gatholig y Bendigaidd Carlo Acutis

Iechyd Ariannol

Ar 31 Mawrth 2025, cyfanswm balansau a chronfeydd wrth gefn cyffredinol yr Awdurdod nad ydynt wedi'u clustnodi at unrhyw ddiben penodol yw £6.428m (31 Mawrth 2024 - £5.723m), sy'n cyfateb i oddeutu 3.75% o Wariant Refeniw Net y Cyllideb y Cyngor ar gyfer 2025/26.

Mae Polisi Cronfeydd Wrth Gefn Corfforaethol y Cyngor, a gymeradwywyd gan y Cyngor Llawn ar 22 Mawrth 2021, yn caniatáu'r hyblygrwydd:-

- Ymateb yn ddigonol i'r risg o orwariant cyllidebol posibl mewn meysydd gwasanaeth anwadal.
- Mynd i'r afael â goblygiadau ariannol pwysau demograffig cynyddol.
- Ymateb i'r gofyniad hanfodol am wariant 'untro' wrth gwrdd â blaenoriaethau corfforaethol.
- Ymateb i ofynion llywodraethol a rheoleiddio.

Yn ogystal, fel un endid, mae'r Cyngor yn dal cronfeydd wrth gefn pellach y gellir eu defnyddio ar 31 Mawrth 2025 mewn perthynas â'r Gronfa Yswiriant (£1.486 miliwn), Balansau Ysgolion (£0.860 miliwn) a Chronfeydd wrth Gefn wedi'u Clustnodi (£20.517 miliwn), gyda balansau cyfatebol ar 31 Mawrth 2024 o £1.976 miliwn, £2.054 miliwn a £21.580 miliwn yn y drefn honno.

Ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26, cyllidebodd yr Awdurdod ar gyfer cynnydd o 7.2% o gyllideb 2024/25 mewn gwariant refeniw net (wedi'i haddasu ar gyfer trosglwyddiadau net Llywodraeth Cymru i'r Setliad Llywodraeth Leol) o ganlyniad i gynnydd o 4.9% yng Nghyllid Llywodraeth Cymru a chynnydd o 5.5% yn y Dreth Gyngor.

Mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig yr Awdurdod 2025/26 i 2027/28 yn amlinellu'n glir yr heriau ariannol sy'n wynebu'r Awdurdod dros y tymor canolig.

Cyfleusterau Benthycu

Bydd yr Awdurdod, pan fo'n briodol, yn benthycu gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb), neu o'r Farchnad os ystyrir bod cyfraddau llog yn ffafriol, i ariannu gwariant ar brosiectau cyfalaf. Mae'r benthycu hwn fel arfer yn y tymor hir ac mae'n cael ei lywodraethu gan Gôd Darbodus y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol lle mae terfynau awdurdodedig ar gyfer benthycu gan Awdurdodau Lleol yn cael eu gosod a'u cymeradwyo gan gyfarfod llawn y Cyngor. Ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2024/25, roedd benthycu i gefnogi gwariant cyfalaf o fewn terfynau benthycu awdurdodedig a gymeradwywyd gan gyfarfod llawn y Cyngor o aelodau etholedig ar 17 Ebrill 2024.

Yn ogystal, efallai y bydd yn ofynnol i'r Awdurdod wrth reoli trafodion arian parod o ddydd i ddydd fenthycu ar sail tymor byr pan fydd yn wynebu balans arian parod diffyg ar gyfer unrhyw ddiwrnod penodol. I'r gwrthwyneb, gall yr Awdurdod hefyd fenthycu ar sail tymor byr pan brofir balansau arian parod dros ben. Ymhlith y sefydliadau cymeradwy ar gyfer trafodion tymor byr mae banciau a chymdeithasau adeiladu mawr Prydain ac awdurdodau lleol eraill.

Asedau a Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2024/25 yn cael ei lunio o dan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) gyda chyfrif ar gyfer 'Buddion Ymddeol' yn seiliedig ar ddarpariaethau Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 19 (IAS 19) 'Buddion Cyflogaeth'. Mae darpariaethau IAS 19 sy'n ymwneud â Budd-daliadau Ôl-gyflogaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gydnabod ased/rhwymedigaeth net a chronfa bensiynau wrth gefn yn y fantolen a chofnodion yn y Datganiad Incwm a Gwariant

Cynhwysfawr ar gyfer symudiadau yn yr ased/rhwymedigaeth sy'n ymwneud â chynlluniau buddion wedi'u diffinio (gyda chysoni cofnodion yn ôl i gyfraniadau sy'n daladwy at ddibenion y dreth gyngor drwy'r Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn). O dan IAS 19 mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu ei asedau pensiwn a'i atebolrwydd sy'n cynrychioli'r sefyllfa gwarged/diffyg ar y gronfa pensiwn. Cyfanswm yr atebolrwydd endid sengl ar ddiwedd y flwyddyn oedd £28.210m (rhwymedigaeth o £32.549m ar 31 Mawrth 2024). Cyfanswm yr atebolrwydd cyfatebol ar gyfer endid y Grŵp fel yr adroddwyd yn y Mantolen yn y cyfrifon hyn oedd £28.181m ar 31 Mawrth 2025 a £32.162m ar 31 Mawrth 2024. Mae'r Awdurdod yn ariannu ei rwymedigaethau pensiwn ar gyfer cyflogeion drwy gyfraniadau rheolaidd gan gyflogwyr i'r cynllun pensiwn.

Mae rhagor o fanylion wedi'u cynnwys yn Nodiadau 23, 35 a 36 i'r Datganiad o Gyfrifon.

Hinsawdd Ariannol

Mae'r CATC hwn wedi'i baratoi yn erbyn cefndir o bryderon cynyddol am gynaliadwyedd ariannol awdurdodau lleol Cymru, gyda chynnydd digynsail yn y Dreth Gyngor a defnydd sylweddol o Gronfeydd wrth Gefn wedi'i Glustnodi ledled Cymru sy'n ofynnol i osod cyllidebau cytbwys ar gyfer 2025/26.

Mae'n fwy na degawd bod y Cyngor wedi bod yn wynebu heriau ariannol sylweddol, gyda blynyddoedd o lymder, goblygiadau Brexit, ac yn fwy diweddar yr heriau o bandemig Covid-19, rhyfeloedd yn yr Wcráin a'r Dwyrain Canol, chwyddiant parhaus uchel a'r sefyllfa economaidd genedlaethol. Mae'r heriau hyn wedi creu pwysau ariannol sylweddol bob blwyddyn, er eu bod yn cael eu cefnogi'n rhannol gan grantiau a setliadau cadarnhaol Llywodraeth Cymru. Ar gyfer 2024-25 rhoddwyd cynnydd o 4.9% i Ferthyr Tudful gan gwmpasu cost rhai pwysau, chwyddiant cyflogau, chwyddiant contractau a darparwyr gan gynnwys ariannu'r cyflog byw gwirioneddol ar gyfer darparwyr Gofal Cymdeithasol a chynnydd demograffig sy'n arwain at bwysau anghenion gofal. Ond mae'r costau cynyddol a'r chwyddiant cynyddol parhaus yn golygu nad oedd y cynnydd hwn yn ddigonol i ariannu'r gofynion, yn enwedig mewn Gofal Cymdeithasol.

Fel erioed, rydym yn parhau i dynnu ar y gwaith a wnaed gan Dadansoddiad Cyllidol Cymru (WFA), sy'n gorff ymchwil yng Nghanolfan Llywodraethiant Cymru Prifysgol Caerdydd sy'n cynnal ymchwil awdurdodol ac annibynnol i gyllid cyhoeddus, trethiant a gwariant cyhoeddus Cymru. Mae eu gwaith yn dadansoddi'r rhagolygon cyllidol tymor canolig ar gyfer Llywodraeth Leol yng Nghymru yn awgrymu, er gwaethaf y cynnydd mawr i setliad Llywodraeth Cymru yn 2024/25 a 2025/26 a gyhoeddwyd yng Nghyllideb yr Hydref y DU, nad yw'n ymddangos bod y cyllid ychwanegol wedi gadael digon i osgoi rhai toriadau termau real mewn rhai meysydd gwariant. Maen nhw'n nodi bod y "*gyllideb yn darparu rhywfaint o gyfrif cyllidol. Roedd bob amser yn debygol y byddai'n rhaid i wariant cyhoeddus a threthi gynyddu – o ystyried cyflwr gwasanaethau cyhoeddus – ac roedd y gyllideb yn arwain at gynydd hanesyddol ym maint arfaethedig gwladwriaeth y DU*". Mae llywodraeth y DU wedi llunio cynlluniau gwariant llawer tynnach y tu hwnt i 2025/26. Ar ôl y gyllideb 'fawr' eleni, mae rownd y gyllideb y flwyddyn nesaf yn addo bod yn anoddach, ac efallai y bydd yn teimlo fel dychwelyd i lymder i rai gwasanaethau cyhoeddus.

Yn seiliedig ar yr amcanestyniadau sy'n pennu'r CATC, mae'r Cyngor yn wynebu heriau sylweddol wrth fynd i'r afael â'r diffygion cyllidebol a ragwelir dros dymor yr CATC. Mae mentrau trawsnewid yn hanfodol wrth sicrhau cynaliadwyedd ariannol y Cyngor a rhoi sicrwydd i'r holl randdeiliaid (gan gynnwys Llywodraeth Cymru ac Archwilio Cymru) y gall y Cyngor ymateb yn hyderus i heriau ariannol presennol ac yn y dyfodol.

Ar hyn o bryd mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor 2025/26 i 2027/28 yn nodi bod y Cyngor yn wynebu nodi a chyflawni effeithlonrwydd cyllidebol o £9.0m ar gyfer 2026/27 a £11.0m ar gyfer 2027/28.

Mae'r prif ragdybiaethau sy'n sail i'r CATC fel a ganlyn:

- setliad refeniw o +1.0%
- Dyfarniad cyflog o +2.5% ar gyfer 2026/27 a 2% ar gyfer 2027/28
- Cynnydd yn y Dreth Gyngor o 5% y flwyddyn
- Dim defnydd o Gronfeydd wrth Gefn o 2025/26 ymlaen

Mae'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2025/26 i 2027/28 yn nodi Rhaglen Gyfalaf a ariennir gan graidd o £29.831 miliwn ar gyfer 2025/26 a £76.624 miliwn ar gyfer y cyfnod o bedair blynedd, gyda gwariant cyfalaf 2025/26 yn cael ei ariannu o Grantiau Cyfalaf (£1.934 miliwn), Benthycia (£27.397 miliwn) ac o adnoddau ei hun y Cyngor (£0.5 miliwn).

Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (CCRCD)

Ar 15 Mawrth 2016, llofnododd y deg Arweinydd Cyngor yn Ne-ddwyrain Cymru, y Prif Weinidog, Gweinidog Cyllid a Busnes y Llywodraeth Llywodraeth Cymru, Ysgrifennydd Gwladol Cymru a Phrif Ysgrifennydd y Trysorlys Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, cytundeb rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r deg Cyngor i ddatblygu a rheoli buddsoddiad o £1.2 biliwn yn seilwaith Prifddinas-Ranbarth Caerdydd drwy Fuddsoddiad 20 mlynedd Cronfa. Mae'r buddsoddiad hwn yn cynnwys £734m ar gynllun Metro a £495m ar gyfer buddsoddi mewn seilwaith, tai, sgiliau a hyfforddiant, arloesi, twf busnes a chynigion trafnidiaeth "Metro plus".

Ar 20 Medi 2021, cytunodd Cabinet Prifddinas-Ranbarth Caerdydd i drosglwyddo model gweithredol a chyflawni presennol CCR i un corff corfforaethol, sef Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru (SEWCJC) a ddaeth yn gwbl weithredol o 1 Ebrill 2024.

Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru (SEWCJC) yw'r prif gorff gwneud penderfyniadau ar gyfer Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'r Cyd-bwyllgor yn gyfrifol am y swyddogaethau canlynol:

- Paratoi Cynllun Datblygu Strategol;
- Paratoi Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol; ac
- Gwneud beth bynnag sy'n cael ei ystyried yn angenrheidiol i wella neu hyrwyddo lles economaidd yr ardal.

Mae gan y Pwyllgor hefyd gyfrifoldeb am Gyfansoddiad SEWCJC, gosod polisi, gosod y gyllideb flynyddol, cytuno ar gylch gorchwyl ei is-bwyllgorau a phenodi Prif Swyddogion.

Mae Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu SEWCJC yn cael ei weinyddu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ac mae'n gyfrifol am adolygu a chraffu ar benderfyniadau a wneir gan SEWCJC a gwneud adroddiadau neu argymhellion i SEWCJC ynghylch cyflawni ei swyddogaethau.

Ar gyfer 2024/25, mae cyfrifon Cyd-bwyllgor CCRCD 2023/24 wedi'u cyfuno i gyfrifon y Cyngor yn seiliedig ar y ffigurau poblogaeth fel y nodir yn y Cytundeb Gwaith ar y Cyd a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 25 Ionawr 2017.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gynhyrchu Datganiad Llywodraethu Blynyddol, datganiad ffurfiol sy'n cwmpasu'r holl systemau, prosesau a rheolaethau corfforaethol arwyddocaol. Mae'n cael ei graffu gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio cyn ei gymeradwyo gan y Cyngor.

Casglu'r Dreth Gyngor

Mae casglu'r Dreth Gyngor yn parhau i fod yn heriol oherwydd effaith barhaus llai o incwm aelwydydd yn yr argyfwng costau byw, yn ogystal â chyflwyno premiwm Treth Gyngor ar eiddo gwag hirdymor. Mae'r cyfuniad o'r ffactorau hyn yn golygu bod cyfraddau casglu yn parhau i fod yn is na blyneddodd ariannol cyn COVID ond cynyddodd y gyfradd casglu yn ystod y flwyddyn 0.3% o 94.30% yn 2023/24 i 94.60% yn 2024/25. Mewn termau ariannol mae hyn yn cyfateb i £37.820 miliwn ar gyfer 2024/25, cynnydd o £3.029 miliwn o'i gymharu â 2023/24 (£34.791 miliwn).

Y Ffordd Ymlaen

Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn y broses o nodi effeithlonrwydd cyllidebol ar gyfer 2026/27 ac ar gyfer cyfnod 3 blynedd y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 5 Ebrill 2025. Bydd y Rhaglen Trawsnewid yn adeiladu ar egwyddorion Cynllun Adfer, Trawsnewid a Gwella (RTI) y Cyngor wrth nodi arbedion effeithlonrwydd cynaliadwy wrth gydnabod y blaenoriaethau o fewn y Cynllun RTI. Mae'r rhaglenni gwaith trawsnewidiol a nodwyd yn y Cynllun yn cynnwys Trawsnewid Digidol a'r Rhaglen Fasnachol.

Wrth ategu'r agendâu digideiddio a masnacheiddio, bydd blaenoriaethu gwasanaethau yn cael ei barhau i sicrhau bod diffygion cyllidebol a ragwelir yn cael eu datrys ac adnoddau wedi'u dyrannu i wasanaethau blaenoriaeth.

Rhagor o Wybodaeth

Mae rhagor o wybodaeth am y cyfrifon ar gael gan yr Adran Gyllid, y Ganolfan Ddinesig, Stryd y Castell, Merthyr Tudful. Mae hyn yn rhan o bolisi'r Awdurdod o ddarparu gwybodaeth lawn am faterion yr Awdurdod. Yn ogystal, mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Mae argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio yn cael ei hysbysebu ar wefan yr Awdurdod ac yng Nghanolfan Ddinesig yr Awdurdod.

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod i:

- Gwneud trefniadau ar gyfer gweinyddu ei materion ariannol yn briodol ac i sicrhau bod un o'i Swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y Swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid.
- Rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau.
- Cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghôd Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r datganiad hwn o gyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid:

- Dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson.
- Gwneud barn ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddoeth.
- Cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd:

- Cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfredol.
- Cymryd camau rhesymol ar gyfer atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra eraill.

Llofnodwyd

Dyddiad

Tystysgrif y Prif Swyddog Cyllid

Ardystiaf drwy hyn fod y datganiad o gyfrifon ar dudalennau 15 i 96 yn cyflwyno darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025.

Llofnodwyd

Dyddiad

Tystysgrif Cadeirydd y Cyngor

Ardystiaf drwy hyn fod y Cyngor yn cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon ar dudalennau 15 i 96 ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025.

Llofnodwyd

Dyddiad

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau'r llywodraeth, rhenti, treth gyngor a chyfraddau busnes) gan awdurdodau lleol o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'n dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau rhwng cyfarwyddiaethau'r Cyngor. Cyflwynir incwm a gwariant a gyfrifir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2023/24				2024/25		
Net Expenditure Chargeable to the General Fund Balances	Adjustments between the funding and Accounting basis (Note 7)	Net expenditure in the Comprehensive Income and Expenditure Statement	Description	Net Expenditure Chargeable to the General Fund Balances	Adjustments between the funding and Accounting basis (Note 7)	Net expenditure in the Comprehensive Income and Expenditure Statement
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
42,951	(189)	42,762	Social Services	46,357	(669)	45,688
61,525	1,609	63,134	Education	65,027	1,857	66,884
6,282	5,420	11,702	Regeneration, Investment & Housing	4,978	7,636	12,614
10,230	7,531	17,761	Neighbourhood Services	12,252	6,032	18,284
2,991	196	3,187	Governance and Resources	4,923	90	5,013
6,793	(181)	6,612	Finance	6,734	(415)	6,319
6,015	(546)	5,469	Corporate Costs	4,045	308	4,352
136,787	13,840	150,627	Net Cost of Services	144,316	14,840	159,155
(131,170)	(38,891)	(170,061)	Other Income and Expenditure	(142,286)	(49,703)	(191,989)
5,617	(25,051)	(19,434)	(Surplus)/Deficit	2,030	(34,863)	(32,834)
38,328			Opening General Fund Balance	32,840		
129			Adjustment for Cardiff Capital Region City Deal	(171)		
(5,617)			Plus Surplus/Deficit on General Fund Balance in Year	(2,030)		
32,840			Closing General Fund Balance at 31st March	30,639		

Mae Addasiad 2024/25 ar gyfer Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth yn adlewyrchu'r Addasiad Balans Agoriadol a ddangosir yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos y gost gyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant (neu renti). Mae awdurdodau yn codi trethi i dalu gwariant yn unol â gofynion statudol; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa drethiant yn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid a'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2023/24					2024/25		
Gross Expenditure	Gross Income	Net expenditure	Description	Note	Gross Expenditure	Gross Income	Net expenditure
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
59,170	(16,408)	42,762	Social Services		64,074	(18,386)	45,688
76,606	(13,472)	63,134	Education		84,781	(17,897)	66,884
28,514	(16,812)	11,702	Regeneration, Investment & Housing		45,539	(32,925)	12,614
24,626	(6,865)	17,761	Neighbourhood Services		24,160	(5,876)	18,284
7,063	(3,877)	3,186	Governance and Resources		7,178	(2,165)	5,013
8,915	(2,302)	6,613	Finance		9,115	(2,796)	6,319
22,157	(16,688)	5,469	Corporate Costs		21,999	(17,646)	4,352
227,051	(76,424)	150,627	Cost of Services		256,847	(97,691)	159,155
		9,873	Other operating expenditure	11			10,527
		7,035	Financing and Investment (income) and expenditure	12			6,411
		(186,968)	Taxation and non-specific grant (income) and expenditure	13			(208,927)
		(19,433)	(Surplus) or Deficit on the Provision of Services				(32,834)
		(4,180)	(Surplus) or deficit on revaluation of property, plant and equipment assets				(6,406)
		(33,892)	Remeasurement of the net defined benefit liability/(asset)				(1,234)
		(38,072)	Other Comprehensive (Income) and Expenditure				(7,640)
		(57,505)	Total Comprehensive (Income) and Expenditure				(40,474)

Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn dangos y symudiad o ddechrau'r flwyddyn i'r diwedd ar wahanol gronfeydd wrth gefn a ddelir gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi i 'gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a 'cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio'n eraill. Mae'r Datganiad yn dangos sut mae symudiadau cronfeydd wrth gefn yr awdurdod yn ystod blwyddyn yn cael eu rhannu rhwng enillion a cholledion a gafwyd yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol a'r addasiadau statudol sy'n ofynnol i ddychwelyd i'r symiau sy'n daladwy i'r dreth gyngor (neu renti) am y flwyddyn. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net yn dangos symudiadau statudol Balans y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn ar ôl yr addasiadau hynny.

2024/25

Description	Note	General Fund £000	Capital Receipts Reserve £000	Capital Grants Unapplied £000	Total usable Reserves £000	Unusable Reserves £000	Total Authority Reserves £000
Balance at 31st March 2024		32,840	1,139	1,714	35,692	182,074	217,766
Movement in reserves during 2024/25							
Total Comprehensive Income and Expenditure		32,834	0	0	32,834	7,640	40,474
Adjustments between accounting basis and funding basis under regulations	9	(34,863)	538	(282)	(34,607)	34,607	0
Increase or Decrease in 2024/25		(2,029)	538	(282)	(1,773)	42,247	40,474
Opening Balance & Single Entity adjustment		(171)	0	0	(171)	183	12
Balance at 31st March 2025 carried forward		30,639	1,677	1,432	33,748	224,504	258,252

2023/24

Description	Note	General Fund £000	Capital Receipts Reserve £000	Capital Grants Unapplied £000	Total usable Reserves £000	Unusable Reserves £000	Total Authority Reserves £000
Balance at 31st March 2023		38,328	584	1,239	40,151	121,119	161,270
Opening balance adjustment		33	(219)		(186)	(767)	(953)
Movement in reserves during 2023/24							
Total Comprehensive Income and Expenditure		19,436	0	0	19,436	38,072	57,508
Adjustments between accounting basis and funding basis under regulations	9	(25,053)	555	475	(24,023)	23,964	(59)
Increase or Decrease in 2023/24		(5,617)	555	475	(4,587)	62,036	57,449
Single Entity adjustment		96	219		314	(314)	0
Balance at 31st March 2024 carried forward		32,840	1,139	1,714	35,692	182,074	217,766

Mantolen

Mae'r Mantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr awdurdod ar ddyddiad y Mantolen. Mae asedau net yr awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau) yn cael eu cyfateb â'r cronfeydd wrth gefn a ddelir gan yr awdurdod. Adroddir wrth gefn mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd wrth gefn yw cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio, h.y. y cronfeydd wrth gefn y gall yr awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (er enghraifft y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf y gellir ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled yn unig). Yr ail gategori o gronfeydd wrth gefn yw'r rhai nad yw'r awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd wrth gefn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft y gronfa wrth gefn ailbrisio), lle byddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau dim ond os yw'r asedau yn cael eu gwerthu; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn y llinell Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn 'Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu o dan reoliadau.'

Cynrychiolir y cynnydd yn Asedau Net yr Awdurdod o £40.474 miliwn (£258.252 miliwn ar 31 Mawrth 2025 o'i gymharu â £217.778 miliwn ar 31 Mawrth 2024 yng Nghyfanswm yr Incwm a'r Gwariant Cynhwysfawr o fewn y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar dudalen 16). (Roedd ailddatganiad mantolen 2023/24 yn ymwneud ag addasiad dibwys o £12,000 rhwng Eiddo, Offer ac Offer a Chronfeydd Wrth Gefn na ellir eu defnyddio.)

31/03/2024 £'000	31/03/2024 Restated £'000		Notes	31/03/2025	
				£'000	£'000
347,098	347,110	Property, Plant and Equipment	14	402,274	
8,093	8,093	Heritage Assets	15	8,363	
2,506	2,506	Investment Properties	39	2,464	
477	477	Long Term Investments	16	815	
1,976	1,976	Long Term Debtors	16	2,766	
360,150	360,162	Total Long-Term Assets			416,682
21,122	21,122	Short-term Investments	16	17,079	
398	398	Assets Held for Sale	20	10	
267	267	Inventories		321	
48,843	48,843	Short-term Debtors	17	72,664	
6,072	6,072	Cash and Cash Equivalents	19	5,004	
76,702	76,702	Total Current Assets			95,078
(53,423)	(53,423)	Short-term Borrowing	16	(21,363)	
(32,590)	(32,590)	Short-term Creditors	21	(39,718)	
(1,488)	(1,488)	Short-term Provisions	22	(2,617)	
(108)	(108)	Capital receipts in advance		0	
(87,609)	(87,609)	Total Current Liabilities			(63,698)
(391)	(391)	Long-term Creditors	16	(391)	
(1,524)	(1,524)	Provisions	22	(334)	
(95,036)	(95,036)	Long-term Borrowing	16	(155,778)	
(32,162)	(32,162)	Defined Benefit Pension Scheme Liability	23	(28,181)	
(2,364)	(2,364)	Other Long-term Liabilities	16	(5,126)	
(131,477)	(131,477)	Total Long-Term Liabilities			(189,810)
217,766	217,778	Net Assets			258,252
35,692	35,692	Usable Reserves	10		33,747
182,074	182,086	Unusable Reserves	23		224,505
217,766	217,778	Total Reserves			258,252

Datganiad Llif Arian

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yr awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r Datganiad yn dangos sut mae'r awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chyfwerth ag arian parod trwy ddosbarthu llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi a chyllido. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ba raddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu drwy drethiant ac incwm grant neu gan dderbynwyr gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli i ba raddau y mae all-lif arian parod wedi'i wneud ar gyfer adnoddau sydd wedi'u bwriadu i gyfrannu at ddarparu gwasanaethau'r awdurdod yn y dyfodol. Mae llif arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld hawliadau ar lif arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r awdurdod.

2023/24			2024/25
£'000		Note	£'000
243,167	Cash Inflows Generated from Operating Activities		242,395
(243,298)	Cash Outflows Generated from Operating Activities		(250,230)
(131)	Net Cash Flows from Operating Activities	24	(7,835)
(22,017)	Net Cash Flows from Investing Activities	25	(21,150)
22,124	Net Cash Flows from Financing Activities	26	27,917
	Net increase or decrease in Cash and Cash		
(24)	Equivalents		(1,068)
6,096	Cash and Cash Equivalents at the Beginning of the Reporting Period		6,072
6,072	Cash and Cash Equivalents at the End of the Reporting Period	19	5,004

Nodiadau i'r Datganiad o Gyfrifon

1.0 Polisïau Cyfrifyddu

1.1 Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2025. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad o Gyfrifon blyneddol yn ôl Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, y mae'n ofynnol i'r Rheoliadau hynny gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024/25 yn bennaf, gyda chefnogaeth Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yn bennaf yn gost hanesyddol wedi'i addasu gan ailbricio categorïau penodol o asedau anghyredol ac offerynnau ariannol.

1.2 Croniadau o Incwm a Gwariant

Mae gweithgaredd yn cael ei gyfrif yn y flwyddyn y mae'n digwydd, nid dim ond pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn.

Yn benodol:

- Mae refeniw o werthu nwyddau yn cael ei gydnabod pan fydd yr Awdurdod yn trosglwyddo'r risgiau a'r gwobrau sylweddol o berchnogaeth i'r prynwr, ac mae'n debygol y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodiad yn llifo i'r Awdurdod;
- Mae refeniw o ddarparu gwasanaethau yn cael ei gydnabod pan all yr Awdurdod fesur canran cwblhau'r trafodiad yn ddibynadwy, ac mae'n debygol y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodiad yn llifo i'r Awdurdod;
- Mae cyflenwadau yn cael eu cofnodi fel gwariant pan fyddant yn cael eu bwyta – lle mae bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a'u defnydd; maent yn cael eu cario fel stocrestrau ar y Mantolen;
- Mae treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a dderbynnir (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan weithwyr) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir taliadau;
- Mae llog derbyniadwy ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau yn cael ei gyfrif yn y drefn honno fel incwm a gwariant ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian a bennir neu a bennir gan y contract;
- Pan fo refeniw a gwariant wedi'u cydnabod ond nad yw arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Mantolen. Lle na ellir setlo dyledion, mae balans y dyledwyr yn cael ei ysgrifennu i lawr a gwneir tâl i refeniw am yr incwm na allai gael ei gasglu.

1.3 Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Cynrychiolir arian parod gan arian parod mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau sy'n aeddfedu mewn dim mwy na thri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac sy'n hawdd eu trosi i symiau hysbys o arian parod gyda risg ddibwys o newid mewn gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ôl gorddrafftiau banc sy'n ad-daladwy ar alw ac sy'n rhan annatod o reoli arian parod yr Awdurdod.

1.4 Addasiadau Cyfnod Blaenorol, Newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifyddu, ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwall sylweddol. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu yn cael eu cyfrif yn y dyfodol, h.y. yn y blynyddoedd presennol a'r blynyddoedd i ddod yr effeithir arnynt gan y newid ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Mae newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu yn cael eu gwneud dim ond pan fo'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu pan fo'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan wneir newid, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd bob amser wedi'i gymhwyso.

Mae gwallau materol a ddarganfuwyd mewn ffigurau'r cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

1.5 Taliadau i refeniw ar gyfer asedau anghyredol

Mae gwasanaethau a gwasanaethau cymorth yn cael eu debydu gyda'r symiau canlynol i gofnodi'r gost o ddal asedau anghyredol yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiant y gellir ei briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol;
- ailbrisio a cholledion amharu ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y Gronfa Ailbrisio y gellir dileu'r colledion yn eu herbyn;

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi'r dreth gyngor i ariannu dibrisiant, ailbrisio a cholledion nam neu amorteiddiad. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly, disodlir dibrisiant, ailbrisio a cholledion amorteiddiad gan y cyfraniad yn y Balans Cronfa Gyffredinol, drwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn ar gyfer y gwahaniaethau rhwng y ddau.

1.6 Buddion Cyflogaeth

Budd-daliadau sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion cyflogaeth tymor byr yw'r rhai sydd i fod i gael eu setlo'n gyfan gwbl o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn.

Maent yn cynnwys buddion fel cyflogau a chyflogau, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl, bonysau a budd-daliadau anariannol (e.e. ceir) ar gyfer gweithwyr presennol ac fe'u cydnabyddir fel treuliau ar gyfer gwasanaethau yn y flwyddyn y mae gweithwyr yn rhoi gwasanaeth i'r Awdurdod. Gwneir cronïad ar gyfer cost hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, e.e. amser i ffwrdd yn lle) a enillir gan weithwyr ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn y gall gweithwyr eu cario ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronïad ar y cyfraddau cyflog a chyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifo ganlynol, sef y cyfnod y mae'r cyflogai yn cymryd y budd-dal. Mae'r cronïad yn cael ei godi ar Warged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau, ond yna ei wrthdroi drwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn fel bod budd-daliadau gwyliau yn cael eu codi i refeniw yn y flwyddyn ariannol lle mae'r absenoldeb gwyliau yn digwydd.

Budd-daliadau terfynu

Mae budd-daliadau terfynu yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol, neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol yn gyfnewid am y budd-daliadau hynny ac fe'u codir ar sail cronïadau i'r segment gwasanaeth priodol ar y cynharaf o pan na all yr Awdurdod dynnu'r cynnig o'r budd-daliadau hynny yn ôl mwyach neu pan fydd yr Awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro. Pan fo buddion terfynu yn cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i balans y Gronfa Gyffredinol gael ei godi â'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn, mae angen dyraniadau i'r Gronfa Bensiynau ac oddi yno i gael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer budd-daliadau terfynu gwella pensiwn a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Budd-daliadau Ôl-gyflogaeth

Mae cyflogeion yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Bensiwn Athrawon Capita ar ran yr Adran Addysg.
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf.

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig i aelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau), a enillir wrth i weithwyr weithio i'r Awdurdod.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer cynllun yr athrawon yn golygu na ellir nodi'r rhwymedigaethau ar gyfer y budd-daliadau hyn yn benodol i'r Awdurdod fel arfer. Felly, mae'r cynllun yn cael ei gyfrif fel pe bai'n gynllun cyfraniadau wedi'u diffinio ac nid oes unrhyw atebolrwydd am daliadau budd-daliadau yn y dyfodol yn cael ei gydnabod yn y Mantolen. Mae llinell y Gyfarwyddiaeth Addysg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael ei chodi am gyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i Bensiynau Athrawon yn ystod y flwyddyn.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r Cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei gyfrif fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae rhwymedigaethau cronfa bensiwn Rhondda Cynon Taf y gellir eu priodoli i'r Awdurdod yn cael eu cynnwys yn y Mantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned a ragwelir – h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a weir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant gweithwyr ac amcanestyniadau o enillion a ragwelir ar gyfer gweithwyr presennol.
- Mae rhwymedigaethau yn cael eu disgowntio i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt (yn seiliedig ar y gyfradd enillion dangosol ar gyfansoddion mynegai iBoxx o fondiau corfforaethol â sgôr AA).

- Mae asedau cronfa bensiwn Rhondda Cynon Taf y gellir eu priodoli i'r Awdurdod wedi'u cynnwys yn y fantolen ar eu gwerth teg:
 - Gwarantau a ddyfynnir – pris cynnig cyfredol
 - Gwarantau heb eu dyfynnu – amcangyfrif proffesiynol
 - Gwarantau unedig – pris cynnig cyfredol
 - Eiddo – gwerth y farchnad

Mae'r newid yn yr atebolrwydd pensiwn net yn cael ei ddadansoddi i'r cydrannau canlynol:

- **Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:**

- **cost gwasanaeth cyfredol** - y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni - a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y gweithiodd y gweithwyr iddynt;
- **Cost gwasanaeth yn y gorffennol** – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gyfyngiad cynllun y mae ei effaith yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn y blynyddoedd cynharach – wedi'i ddebyd i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- **Ilog net ar yr atebolrwydd buddion wedi'u diffinio net (ased)** - y gost llog net ar gyfer yr Awdurdod - y newid yn ystod y cyfnod yn yr atebolrwydd buddion diffiniedig net (ased) sy'n deillio o dreulio amser a godir ar linell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr - cyfrifir hyn trwy gymhwysu'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio ar ddechrau'r cyfnod i'r Rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio net (ased) ar ddechrau'r cyfnod – gan ystyried unrhyw newidiadau yn yr atebolrwydd buddion wedi'u diffinio net (ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a budd-daliadau.

- **Ail-fesuriadau sy'n cynnwys:**

- **yr enillion ar asedau'r cynllun** – ac eithrio symiau a gynhwysir mewn llog net ar yr atebolrwydd buddion wedi'u diffinio net (ased) – a godir i'r Gronfa Bensiynau fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall;
- **enillion a cholledion actiwaraid** – newidiadau yn yr atebolrwydd pensiynau net sy'n codi oherwydd nad yw digwyddiadau wedi cyd-fynd â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwariaid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – wedi'u codi i'r Gronfa Bensiynau fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall
- **Cyfraniadau a dalwyd i gronfa bensiwn Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf** – arian parod a dalwyd fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; heb ei gyfrif fel treuliau.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i balans y Gronfa Gyffredinol gael ei godi â'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau i'r Gronfa Bensiynau ac oddi yno i gael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer budd-daliadau

ymddeol a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau Felly'n mesur yr effaith fuddiol i Gronfa y Cyngor o fod yn ofynnol i gyfrif am fudd-daliadau ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag fel buddion a enillir gan weithwyr.

Buddion yn ôl disgrisiwn

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu budd-daliadau ymddeol yn ôl disgrisiwn yn achos ymddeoliad cynnar. Mae unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod yn codi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon) yn cael eu cronni ym flwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad ac yn cael eu cyfrif gan ddefnyddio'r un polisïau a gymhwysir i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Mae manylion pensiwn llawn wedi'u cynnwys yn Nodyn 36.

1.7 Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Mantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan awdurdodir y Datganiad o Gyfrifon i'w gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiadau:

- y rhai sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath;
- y rhai sy'n arwydd o amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid yw'r Datganiad Cyfrifon wedi'i addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith sylweddol, gwneir datgeliad yn y nodiadau o natur y digwyddiadau a'u hamcangyfrif o effaith ariannol.

Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl dyddiad yr awdurdodiad i'w cyhoeddi yn cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad o Gyfrifon.

1.8 Offerynnau Ariannol

Rhwymedigaethau Ariannol

Mae rhwymedigaethau ariannol yn cael eu cydnabod ar y Mantolen pan fydd yr Awdurdod yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac fe'u mesurir i ddechrau ar werth teg ac yn cael eu cario ar gost amorteiddiedig. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar werth cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn.

Mae enillion a cholledion ar ailbrynu neu setliad cynnar benthyca yn cael eu credydu a'u debydio i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn ailbrynu/setlo.

Pan fo premiymau a gostyngiadau wedi'u codi i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar y Balans Cronfa Gyffredinol gael ei ledaenu dros flynyddoedd i ddod.

Asedau Ariannol

Mae asedau ariannol yn seiliedig ar ddull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae tri phrif ddosbarth o asedau ariannol wedi'u mesur yn:

- cost amorteiddiedig
- gwerth teg drwy elw neu golled (FVPL), a
- gwerth teg trwy incwm cynhwysfawr arall (FVOCI)

Model busnes yr awdurdod yw cynnal buddsoddiadau i gasglu llif arian contractiol. Felly, mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu fel cost amorteiddiedig, ac eithrio'r rhai nad yw eu taliadau cytundebol yn dalu prifswm a llog yn unig (h.y. lle nad yw'r llif arian yn cymryd ffurf offeryn dyled sylfaenol).

1.9 Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth

P'un a ydynt yn cael eu talu ar gyfrif, mewn rhandaliadau neu mewn ôl-ddyledion, cydnabyddir bod grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti yn ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol:

- Bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm wrth y taliadau, a
- Bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn cael eu derbyn.

Nid yw symiau a gydnabyddir yn ddyledus i'r Cyngor yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sy'n gysylltiedig â'r grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni.

Mae arian a gyflwynir fel grantiau a chyfraniadau nad ydynt wedi'u bodloni ar eu cyfer yn cael eu cario yn y fantolen fel credydwy. Pan fodlonir amodau, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, maent yn cael eu gwrthdroi allan o'r Balans Cronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i'r Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb ei gymhwyso. Pan fo wedi'i gymhwyso, caiff ei bostio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Mae symiau yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso yn cael eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf ar ôl iddynt gael eu cymhwyso i ariannu gwariant cyfalaf.

Ardoll Seilwaith Cymunedol

Mae'r Awdurdod wedi dewis codi Ardoll Seilwaith Cymunedol (CIL). Bydd yr ardoll yn cael ei chodi ar adeiladau newydd (datblygiadau codi tâl o fewn yr awdurdod) gyda chynllunio a chaniatâd priodol. Mae'r awdurdod yn codi tâl am ac yn casglu'r ardoll, sef tâl cynllunio. Bydd yr incwm o'r ardoll yn cael ei ddefnyddio i ariannu nifer o brosiectau seilwaith i gefnogi datblygiad yn yr ardal.

Mae CIL yn cael ei dderbyn heb amodau; fe'i cydnabyddir felly ar ddyddiad cychwyn y datblygiad trethadwy yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn unol â'r polisi cyfrifyddu ar gyfer grantiau a chyfraniadau'r llywodraeth a nodir uchod.

1.10 Asedau Treftadaeth

Diffinnir asedau treftadaeth fel asedau anghyredol gyda rhinweddau hanesyddol, artistig, gwyddonol, technolegol, geoffisegol neu amgylcheddol sy'n cael eu dal a'u cynnal yn bennaf am eu cyfraniad at wybodaeth a diwylliant.

Mae'r asedau treftadaeth sydd wedi'u cynnwys yn y datganiad o gyfrifon yn cynnwys adeiladau hanesyddol, casgliadau o gelf gain, arteffactau archeolegol a regalia dinesig.

Mae adeiladau hanesyddol a henebion wedi'u prisio yn unol ag adran 1.14 isod, Eiddo, Peiriannau ac Offer. Mae asedau treftadaeth sydd wedi'u cynnwys yng nghasgliad yr Amgueddfa yn cael eu mesur wrth brisio.

Cynhaliwyd y prisiad gan brisiwr allanol fel a ganlyn:

Bonhams,
7/8 Plas y Parc,
Caerdydd.
CF10 3DP.

Y dyddiad prisio oedd 29 Mawrth 2022.

Nid oes angen dibrisiant neu amorteiddiad ar asedau treftadaeth sydd â bywydau amhenodol.

Mae polisi'r Awdurdod ar gyfer caffael, cadwraeth, rheoli a gwaredu asedau treftadaeth wedi'i gynnwys o fewn 'Polisi Datblygu a Dogfennaeth Casgliadau' yr Awdurdod. Mae paragraff 1.1.3 o'r ddogfen hon yn manylu bod y polisi yn dilyn y cynllun achredu y disgwylir i bob amgueddfa ei ddilyn.

1.11 Buddiannau mewn Cwmnïau ac Endidau Eraill

Gweithrediadau ar y cyd

Mae gweithrediadau ar y cyd yn drefniadau lle mae gan y partïon sydd â rheolaeth ar y cyd o'r trefniant hawliau i'r asedau a'r rhwymedigaethau ar gyfer y rhwymedigaethau sy'n ymwneud â'r trefniant. Mae'r gweithgareddau a weir gan yr awdurdod ar y cyd â gweithredwyr eraill ar y cyd yn cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r gweithredwyr ar y cyd hynny. Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn Cyd-bwyllgorau sy'n cael eu cyfrif fel gweithrediadau ar y cyd. Ar gyfer 2024/25 mae Cyd-bwyllgor Amlogfa Llwydcoed, Cyd-bwyllgor Consortiwm Canolbarth y De a Chyd-bwyllgor Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd wedi'u cynnwys yn natganiadau ariannol yr Awdurdod. Mae'r Awdurdod wedi adlewyrchu ei gyfran, 46.6% o drafodion a balansau Cyd-bwyllgor Amlogfa Llwydcoed, 6.41% o drafodion a balansau Cyd-bwyllgor Consortiwm Canolbarth y De a 3.94% o Gyd-bwyllgor Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yng Nghyfrifon yr Awdurdod fesul llinell.

Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De (CSCJES)

Yn dilyn canlyniad adolygiad Llywodraeth Cymru o wasanaethau gwella ysgolion (yr 'Adolygiad Haen Ganol'), cytunodd Cabinetau'r 5 awdurdod lleol sy'n cynnwys y CSC fod yr awdurdodau lleol unigol yn cyflawni swyddogaethau gwella ysgolion a'r model ar gyfer Proffesiynol

Mae Dysgu a Chymorth yn parhau i gael ei drefnu a'i gyflwyno ar draws ôl troed rhanbarthol CSC (h.y. y Gwasanaeth Dysgu a Chymorth Proffesiynol Rhanbarthol newydd).

Yn unol â'r ffordd ymlaen y cytunwyd arno, mae'r 5 awdurdod lleol wedi ac yn parhau i weithio gyda'i gilydd i roi'r trefniadau angenrheidiol ar waith i alluogi cau'r CSC yn drefnus a gweithredu'r Gwasanaeth Dysgu a Chymorth Proffesiynol Rhanbarthol newydd o 1 Medi 2025. Bydd y gwasanaeth newydd yn cael ei lywodraethu gan gytundeb cydweithredol rhyng-awdurdod ac nid yw bellach yn ddarostyngedig i ofynion llywodraethu cyd-bwyllgor.

Mae cyfrifon y cyd-bwyllgor yn cael eu cyfuno yn Natganiad Cyfrifon y Cyngor ar y rhagdybiaeth bod y busnes parhaus yn parhau i fod yn ei le oherwydd bod y gweithgareddau gwella ysgolion yn cael eu trosglwyddo i awdurdodau lleol a hefyd oherwydd bod y gwasanaeth rhanbarthol yn parhau i fod yn ei le, er ar lefel is.

Ceir disgrifiad o'r Cyd-bwyllgorau yn Nodyn 39 i'r Datganiad o Gyfrifon.

Mae polisiâu cyfrifyddu'r gweithrediadau ar y cyd a gydnabyddir yn y Datganiad o Gyfrifon yn unol â pholisiâu'r Awdurdod.

Cymdeithion

Mae WSP Glamorgan Consultancy Ltd (Capita Glamorgan Consultancy gynt) yn bodloni'r diffiniad o gysylltiwr. Mae gan yr Awdurdod ddylanwad sylweddol ar y cyswllt hwn gan fod ganddo gynrychiolaeth ar fwrdd y cyfarwyddwyr. Nid yw Cyfrifon Grŵp yn cael eu paratoi gan nad yw buddiant yr Awdurdod yn WSP Glamorgan Consultancy yn cael ei ystyried yn sylweddol. Am ragor o fanylion gweler Nodyn 39.

Mae WSP Glamorgan Consultancy Ltd yn Fenter ar y Cyd rhwng WSP a Chynghorau Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf. Mae'r Cyngor yn berchen ar 6% o gyfranddaliadau'r cwmni ac mae ganddo hawliau pleidleisio i'r gwerth hwn ar y Bwrdd. Mae'r Fenter ar y Cyd wedi'i chyfrif fel cyswllt yn Natganiad Cyfrifon 2024/25 y Cyngor. Bydd y cwmni yn cael ei ddirwyn i ben yn ystod 2025/26 tra bod y materion gweddilliol yn cael eu cwblhau.

1.12 Stocrestrau

Mae stocrestrau wedi'u cynnwys yn y fantolen ar y pris prynu gwirioneddol olaf sy'n hysbys. Nid yw hyn yn cydymffurfio ag IAS 2 sy'n ei gwneud yn ofynnol prisio ar yr isaf o'r gost a'r gwerth gwiredadwy net. Nid yw'r gwyriad o'r safon gyfrifyddu yn cael ei ystyried yn sylweddol.

1.13 Prydlesi

Mabwysiadodd y Cyngor IFRS 16 o 1 Ebrill 2024, i gydnabod pob ased hawl i ddefnyddio. Yn unol ag IFRS 16, mae'r Cyngor yn cydnabod ased "hawl i ddefnyddio" (ROU) ar gyfer prydlesi lle mai ef yw'r lesddeiliad. Mae'r ased hawl i ddefnyddio yn cael ei fesur ar werth presennol yr atebolrwydd prydles ar 1 Ebrill 2024, sy'n cynnwys unrhyw daliadau prydles a wnaed ar neu cyn y dyddiad cychwyn, ynghyd ag unrhyw gostau uniongyrchol cychwynnol a gafwyd.

Prif effaith y gofynion newydd yw, ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd yn flaenorol fel prydlesi gweithredol (h.y. heb gydnabod y cerbydau, y cyfarpar, yr eiddo a'r tir ar brydles fel ased a rhenti yn y dyfodol fel rhwymedigaeth), bod ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles bellach ar y fantolen ar 1 Ebrill 2024. Mae prydlesi ar gyfer eitemau o werth isel a phrydlesi sy'n dod i ben ar neu cyn 31 Mawrth 2025 wedi'u heithrio o'r trefniadau newydd. Codir dibrisiant dros weddill oes yr asedau.

Fel lesddeiliaid, mae'r Cyngor wedi dosbarthu prydlesi yn flaenorol fel prydlesi gweithredol neu ariannol yn seiliedig ar ei asesiad o a yw'r brydles wedi trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a gwobrau sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth yr ased sylfaenol i'r Cyngor. O dan IFRS 16, mae'r Cyngor yn cydnabod asedau hawl i ddefnyddio a rhwymedigaethau prydles ar gyfer y prydlesi gweithredol hyn.

Mae'r Cyngor wedi penderfynu cymhwyso eithriadau cydnabyddiaeth i brydlesi tymor byr ac wedi dewis peidio â chydabod asedau hawl i ddefnyddio a rhwymedigaethau prydles ar gyfer prydlesi tymor byr sydd â thymor o 12 mis neu lai a phrydlesi o asedau gwerth isel, o dan £10k. Mae'r Cyngor yn cydnabod y taliadau prydles sy'n gysylltiedig â'r prydlesi hyn fel treuliau ar sail llinell syth dros dymor y les.

Pan fo'r Cyngor yn leswr ac mae'r les yn brydles gyllid (lle mae telerau'r les yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a gwobrau sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth o'r lesddeiliad i'r lesddeiliad), cydnabyddir y taliad prydles derbyniadwy fel ad-daliad prifswm gydag elfen llog y taliad yn cael ei chydabod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Nid oes unrhyw ased yn cael ei gydnabod.

Pan fo'r Cyngor yn leswr, ac mae'r les yn les weithredol, dylid cydnabod yr incwm ar sail llinell syth oni bai bod sail systematig arall yn fwy cynrychioliadol o'r buddion a dderbyniwyd. Bydd Tir ac Adeiladau eraill sy'n cael eu prydlesu o dan brydles weithredol yn destun dibrisiant yn yr un modd ag asedau eraill o fewn yr un categori.

1.14 Asedau Cyfredol Eiddo, Offer ac Offer

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Offer ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Mae gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Offer ac Offer yn cael ei gyfalafu ar sail cronnu, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y buddion economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod a gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Mae gwariant sy'n cynnal ond nad yw'n ychwanegu at botensial ased i ddarparu buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweiriadau a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel treuliau pan gaiff ei wynebu.

Terfyn De Minimis

Mae'r Awdurdod yn gweithredu terfyn de minimis Asedau Cyfredol o £10,000. Mae hyn yn golygu mai dim ond ar yr amod bod gwariant ar asedau anghyredol yn cael ei gyfalafu ar yr amod bod y gwariant yn fwy na £10,000. Ar ôl gwaredu, mae pob ased anghyredol sydd â gwerthoedd llai na £10,000 yn cael ei ysgrifennu allan o'r fantolen yn unol â Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003 lle ni ddylid trin derbyniadau nad ydynt yn fwy na £10,000 fel derbyniadau cyfalaf.

Mesur

Mae asedau yn cael eu mesur i ddechrau ar gost, gan gynnwys:

- Y pris prynu
- Unrhyw gostau y gellir eu priodoli i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr sy'n angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y modd a fwiadwyd gan reolwyr
- Yr amcangyfrif cychwynnol o'r costau o ddatgymalu a thynnu'r eitem ac adfer y safle y mae wedi'i leoli arno

Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca a dynnir tra bod asedau yn cael eu hadeiladu.

Ystyir mai costau asedau a gaffaelwyd heblaw trwy brynu yw ei werth teg.

Yna carir asedau yn y fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Mae seilwaith ac asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu dangos ar gost hanesyddol ddibrisedig
- Mae asedau cymunedol yn cael eu prisio ar Werth Defnydd Presennol
- Mae cerbydau, planhigion, dodrefn ac offer yn cael eu dangos ar gost hanesyddol ddibrisedig
- Tir ac eiddo gweithredol yn cael eu prisio gan ddefnyddio Gwerth Defnydd Presennol pan fydd tystiolaeth ar sail y farchnad ar gael. Os nad oes tystiolaeth sy'n seiliedig ar y farchnad yna maent yn cael eu prisio gan ddefnyddio cost amnewid dibrisiant.
- Dangosir asedau cydrannol Tir ac Adeiladau fel sefyll caled a boeleri ar gost amnewid dibrisiant
- Mae asedau dros ben yn cael eu dangos ar werth teg

Asedau a roddir yw'r rhai a drosglwyddir am ddim cydnabyddiaeth neu lai na gwerth teg. Nid ydynt wedi'u cynnwys yn y cyfrifon gan eu bod yn cael eu hystyried yn amherthnasol.

Prisio

Mae asedau a gynhwysir yn y fantolen ar werth cyfredol yn cael eu hailbrisio ar sail dreigl pum mlynedd i sicrhau nad yw eu swm cario yn wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn. Mae cynnydd

mewn prisiadau yn cael eu cyfateb gan gredydau i'r Gronfa Ailbrisio i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Yn eithriadol, gellid credydu enillion i'r Cyfrif Incwm a Gwariant lle maent yn deillio o wrthdroi colled nam a godwyd yn flaenorol ar gyfrif refeniw gwasanaeth.

Pan nodir gostyngiadau mewn gwerth, fe'u cyfrif gan:

- lle mae balans yn y Gronfa Ailbrisio, mae'r gwahaniaeth rhwng gwerth cario hanesyddol yr ased a'i werth wedi'i ailbrisio yn cael ei ddileu yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- os nad oes balans yn y Gronfa Ailbrisio neu balans annigonol, mae'r gwahaniaeth rhwng swm cario hanesyddol yr ased a'i werth ailbrisio (gwerth amharu) yn cael ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbrisio yn cynnwys enillion ailbrisio a gydnabyddir ers 1 Ebrill 2007 yn unig, dyddiad ei gweithredu'n ffurfiol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Mae'r prisiadau yn cael eu cynnal gan Avison Young, prisiwyr annibynnol yr Awdurdod. Cynhaliwyd prisiad o'r portffolio cyfan ar 31 Mawrth 2013. Cynhelir ailbrisio tir ac eiddo yn flynyddol ar sail sampl o asedau. Bydd y sampl yn cyfateb i oddeutu 20% o bortffolio yr Awdurdod yn cael ei brisio bob blwyddyn drwy gydol daearyddiaeth yr Awdurdod. Yn ogystal, ceir ailbrisio blynyddol o'r deg eiddo gwerth uchaf ym mhortffolio yr Awdurdod ar ddyddiad y fantolen berthnasol. Mae Avison Young hefyd yn cynnal asesiad o asedau lle mae Gwariant Cyfalaf wedi'i gynnal. Mae gweddill y boblogaeth asedau wedi'i adolygu i ystyried a fu unrhyw symudiad prisio materol trwy gyfeirio at fynegeion a gyhoeddwyd yn genedlaethol.

Nam

Mae asedau yn cael eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn ynghylch a oes unrhyw arwydd y gallai ased gael ei amharu. Pan fo arwyddion yn bodoli ac amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn sylweddol, amcangyfrifir swm adenilladwy yr ased ac, os yw hyn yn llai na swm cario'r ased, cydnabyddir colled nam ar gyfer y diffyg.

Pan nodir colledion nam, fe'u cyfrif fel a ganlyn:

- Pan fo balans o enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio, mae swm cario'r ased yn cael ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- Os nad oes balans yn y Gronfa Ailbrisio neu balans annigonol, mae swm cario'r ased yn cael ei ysgrifennu yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Pan fydd colled nam yn cael ei wrthdroi wedyn, mae'r gwrthdro yn cael ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiant

Darperir dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Offer ac Offer trwy ddyrannu eu symiau dibrisadwy yn systematig dros eu bywydau defnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol gyfyngedig y gellir ei bennu (h.y. tir rhydd-ddaliad ac Asedau Cymunedol penodol) ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Cyfrifir dibrisiant ar y seiliau canlynol:

- Seilwaith – Cwlferi hyd at 120 mlynedd
- Seilwaith – Ffyrdd a phontydd hyd at 40 mlynedd

• Seilwaith – Dodrefn Stryd	25 mlynedd
• Cerbydau, Planhigion, Dodrefn ac Offer	5-10 oed
• Priodweddau gweithredol	llynell syth dros oes ddefnyddiol eiddo fel
Amcangyfrif gan y prisiwr
• Prydlesi Cyllid	Tymor y brydles
• Asedau dros ben	Bywyd asedau

Nid yw tir, asedau cymunedol ac asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu dibrisio. Pan fo eitem o ased eiddo, cyfarpar ac offer yn cynnwys cydrannau mawr y mae eu cost yn sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr eitem, mae'r cydrannau yn cael eu dibrisio ar wahân.

Mae enillion ailbrisiu hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi bod yn daladwy yn seiliedig ar eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbrisiu i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Gwarediadau ac asedau anghyredol a ddeler i'w gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy ei ddefnydd parhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a Ddelir i'w Werthu. Mae'r ased yn cael ei ail-brisiu yn union cyn ei ailddosbarthu ac yna ei gario ar yr isaf o'r swm hwn a'r gwerth teg llai costau i'w werthu. Pan fo gostyngiad dilynol i werth teg llai costau i'w gwerthu, mae'r golled yn cael ei bostio i'r llynell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabyddir yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau y cydnabyddir enillion mewn gwerth teg. Nid yw dibrisiant yn cael ei godi ar Asedau a Gedwir i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau bellach yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu fel Asedau a Ddelir i'w Gwerthu, maent yn cael eu hailddosbarthu'n ôl i asedau anghyredol a'u prisio ar yr isaf o'u swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel rhai a ddeler i'w gwerthu; wedi'u haddasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiadau a fyddai wedi cael eu cydnabod pe na baent wedi'u dosbarthu fel Held for Sale, a'u swm adenilladwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Nid yw asedau sydd i'w gadael neu eu sgrapio yn cael eu hailddosbarthu fel Asedau a Ddelir i'w Gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddadgomisiynu, mae swm cario'r ased yn y fantolen (boed yn Eiddo, Offer ac Offer neu Asedau a Ddelir i'w Gwerthu) yn cael ei ddileu i'r llynell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled ar gael ei waredu. Mae derbyniadau o warediadau (os o gwbl) yn cael eu credydu i'r un llynell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r golled ar waredu (h.y. wedi'u rhwydo yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg gwaredu). Trosglwyddir unrhyw enillion ailbrisiu a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisiu i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir am waredu dros £10,000 eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf ac fe'u credydir i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf a dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir eu defnyddio neu eu neilltuo i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycu (y gofyniad cyllido cyfalaf). Mae derbyniadau yn cael eu priodoli i'r Gronfa Wrth Gefn o'r Balans Cronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth gwarediadau yn tâl yn erbyn treth y cyngor, gan fod cost asedau sefydlog yn cael ei ddarparu'n llawn o dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllid cyfalaf. Mae symiau yn cael eu priodoli i'r

Cyfrif Addasu Cyfalaf o'r Balans Cronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

1.15 Darpariaethau a Rhwymedigaethau Annisgwyl

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Awdurdod sy'n debygol o fod angen setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Codir darpariaethau fel treuliau i'r llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn y daw'r Awdurdod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth ac fe'u mesurir ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y fantolen o'r gwariant sy'n ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau yn y pen draw, codir tâl arnynt i'r ddarpariaeth a gynhelir yn y fantolen. Mae setliadau amcangyfrifedig yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – lle mae'n dod yn llai na thebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd nawr (neu setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud), mae'r ddarpariaeth yn cael ei wrthdroi a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Datgelir natur pob darpariaeth yn Nodyn 22 i'r Datganiad o Gyfrifon.

Rhwymedigaethau annisgwyl

Mae atebolrwydd annisgwyl yn codi pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Awdurdod y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau trwy ddigwydd neu fel arall o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Mae rhwymedigaethau annisgwyl hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth fel arall yn cael ei wneud ond naill ai nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw Rhwymedigaethau Annisgwyl yn cael eu cydnabod yn y Mantolen ond fe'u datgelir mewn nodyn i'r cyfrifon, cyfeiriwch at Nodyn 37 o'r Datganiad o Gyfrifon.

1.16 Cronfeydd wrth gefn

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisi yn y dyfodol. Mae cronfeydd wrth gefn yn cael eu creu trwy drosglwyddo symiau allan o'r Balans Cronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant i'w ariannu o gronfa wrth gefn yn cael ei godi, codir tâl i'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno i sgorio yn erbyn y gwarged neu'r diffyg ar Ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yna trosglwyddir y gronfa wrth gefn yn ôl i'r Balans Cronfa Gyffredinol fel nad oes tâl net yn erbyn y dreth gyngor am wariant.

Mae cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod, o dan y Cod Ymarfer, wedi'u categorio rhwng Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy a Chronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio, fel y'u diffinnir yn yr Adroddiad Naratif i'r cyfrifon hyn, cyfeirio at nodiadau 9 a 10.

Mae'r Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy a ddatgelir yn y Mantolen fel a ganlyn:

Mae'r **r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf** yn cynrychioli swm y derbyniadau cyfalaf sydd ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol.

Mae'r **Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb ei Gymhwyso** yn cynrychioli grantiau cyfalaf a chyfraniadau a dderbyniwyd gan Adrannau'r Llywodraeth ac Anlywodraethol lle mae'r Awdurdod wedi bodloni telerau ac amodau'r grantiau a'r cyfraniadau ond heb eu cymhwyso eto i ariannu gwariant cyfalaf.

Mae'r **Gronfa Yswiriant** yn cynrychioli arian a neilltuwyd i ddiwallu rhwymedigaethau yswiriant posibl yr Awdurdod yn y dyfodol ac nid yw ar gael i ariannu gwariant cyffredinol amhenodol.

Rheoli Ysgolion Lleol Mae balansau yn cynrychioli arian a neilltuwyd gan ysgolion yr Awdurdod i'w ddefnyddio at ddibenion penodol i ysgolion unigol ac nid ydynt ar gael i ariannu gwariant cyffredinol amhenodol.

Mae Balansau Clustnodi Eraill yn cynrychioli arian sydd wedi'i neilltuo neu sy'n ymwneud â diben penodol ac nid ydynt ar gael i ariannu gwariant amhenodol cyffredinol.

Mae'r **Balans Cronfa Gyffredinol** yn cynrychioli'r arian sydd ar gael i'r Awdurdod i'w wario ar wariant cyffredinol ac nid yw'n cael ei glustnodi ar gyfer prosiectau penodol. Cyfeiriwch at y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr, Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Mae **Cronfa Amlogsgfa Cyfunol Llwydcoed** yn cynrychioli'r gronfa refeniw wrth gefn y gellir ei dosbarthu i'w priodoli i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful gan Gyd-bwyllgor Amlogsgfa Llwydcoed. Mae'r gronfa wrth gefn yn cynnwys gwarged cronedig gweithrediadau'r Amlogsgfa.

Mae Cronfa Consortiwm Cyfunol Canolbarth y De yn cynrychioli'r gronfa refeniw wrth gefn dosbarthadwy y gellir ei briodoli i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful gan Gyd-bwyllgor Consortiwm Canolbarth y De. Mae'r gronfa wrth gefn yn cynnwys gwarged cronedig gweithrediadau'r Consortiwm.

Mae **Cronfa Wrth Gefn Bargaen Ddinesig Cyfunol Prifddinas-Ranbarth Caerdydd** yn cynrychioli'r gronfa refeniw wrth gefn y gellir ei ddosbarthu i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful gan Gyd-bwyllgor Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'r gronfa wrth gefn yn cynnwys gwarged cronedig gweithrediadau'r Cyd-bwyllgor.

Mae'r Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu defnyddio a ddatgelir yn y Mantolen (cyfeiriwch at nodyn 23) fel a ganlyn:

Mae'r **Gronfa Ailbrisio yn** cofnodi enillion/colledion ailbrisio heb eu gwireddu sy'n deillio (ers 1 Ebrill 2007) o ddal asedau anghyredol.

Mae'r **Cyfrif Addasu Cyfalaf** yn darparu mecanwaith cydbwyso rhwng y gwahanol gyfraddau y mae asedau yn cael eu dibrisio o dan y Cod Ymarfer ac yn cael eu hariannu trwy'r system rheolaethau cyfalaf.

Mae'r **Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol** yn darparu mecanwaith cydbwyso rhwng y gwahanol gyfraddau y cydnabyddir enillion a cholledion o dan y Cod Ymarfer ac mae'n ofynnol gan statud eu bodloni gan y Gronfa Gyffredinol.

Mae'r **Cyfrif Addasu Absenoldebau Cronedig** yn cynrychioli'r croniad Buddion Cyflogaion a gyfrifwyd yn unol â'r Safon Gyfrifyddu Ryngwladol (IAS) 19.

Mae'r **Gronfa Bensiynau yn** cynrychioli asesiad o'r atebolrwydd pensiwn mewn perthynas â budd-daliadau ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr.

1.17 Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf o dan Statud

Mae gwariant a dynnwyd yn ystod y flwyddyn y gellir ei gyfalafu o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu asedau anghyredol wedi'i godi fel gwariant i'r cyfrif refeniw gwasanaeth perthnasol yn y flwyddyn. Pan fo'r Awdurdod wedi penderfynu talu cost y gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthycu, mae trosglwyddiad i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf wedyn yn gwrthdroi'r symiau a godir yn y Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn felly nid oes unrhyw effaith ar lefel y dreth gyngor.

1.18 Ysgolion

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig yn cadarnhau bod y cydbwysedd o reolaeth ar gyfer ysgolion a gynhelir gan Awdurdodau lleol yn gorwedd o fewn yr Awdurdod lleol. Mae'r cod hefyd yn nodi bod asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian yr ysgol hynny yn cael eu cydnabod yn natganiadau ariannol yr Awdurdod lleol fel pe baent yn drafodion, llif arian a balansau'r Awdurdod.

1.19 TAW

Mae TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel treuliau yn unig i'r graddau nad yw'n adennill gan Refeniw a Thollau Ei Mawrhydi. Mae TAW derbyniadwy wedi'i eithrio o incwm.

1.20 Mesur Gwerth Teg

Mae'r Awdurdod yn mesur rhai o'i asedau anariannol fel asedau dros ben ar werth teg. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn i werthu ased neu ei dalu i drosglwyddo rhwymedigaeth mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Mae'r mesuriad gwerth teg yn cymryd yn ganiataol bod y trafodiad i werthu'r ased neu drosglwyddo'r atebolrwydd yn digwydd naill ai:

- a) Yn y brif farchnad ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, neu
- b) Yn absenoldeb prif farchnad, yn y farchnad fwyaf manteisiol ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth

Mae mewnbynnau i'r technegau prisio mewn perthynas ag asedau a rhwymedigaethau y mae gwerth teg yn cael ei fesur neu ei ddatgelu yn natganiadau ariannol yr Awdurdod yn cael eu categorio o fewn yr hierarchaeth gwerth teg, fel a ganlyn:

- Mewnbynnau Lefel 1 - prisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rhwymedigaethau yr un fath y gall yr Awdurdod eu cyrchu ar y dyddiad mesur.
- Mewnbynnau Lefel 2 - Mewnbynnau heblaw prisiau a ddyfynnir o fewn Lefel 1 y gellir eu gweld ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- Lefel 3 Mewnbynnau - mewnbynnau na ellir eu harsylwi ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth.

2.0 Safonau Cyfrifyddu sydd wedi'u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto

Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol datgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith newid cyfrifyddu a fydd yn ofynnol gan safon newydd sydd wedi'i chyhoeddi ond heb ei mabwysiadu eto. Y safonau a gyflwynwyd gan y Cod 2025/26 lle mae'n ofynnol datgelu yn natganiadau ariannol 2024/25 yw:

- **IAS 21 Effeithiau Newidiadau yn y Gyfradd Gyfnewid Dramor (Diffyg Cyfnewid)** a gyhoeddwyd ym mis Awst 2023. Mae'r diwygiadau i IAS 21 yn egluro sut y dylai endid asesu a yw arian cyfred yn gyfnewidiol a sut y dylai bennu cyfradd gyfnewid spot pan nad oes cyfnewid,

yn ogystal â gwneud yn ofynnol datgelu gwybodaeth sy'n galluogi defnyddwyr datganiadau ariannol i ddeall effaith arian cyfred nad yw'n gyfnewidiol.

- **IFRS 17 Contractau Yswiriant** a gyhoeddwyd ym mis Mai 2017. Mae IFRS 17 yn disodli IFRS 4 ac yn nodi egwyddorion ar gyfer cydnabod, mesur, cyflwyno a datgelu contractau yswiriant.

Mae'r newidiadau i fesur asedau nad ydynt yn fuddsoddi o fewn Cod 2025/26 yn cynnwys addasiadau a dehongliadau o IAS 16 Eiddo, Offer ac Offer ac IAS 38 Asedau Anniriaethol. Mae'r rhain yn cynnwys gosod tair proses ailbrisio ar gyfer eiddo, cyfarpar ac offer gweithredol, sy'n gofyn am fynegeio ar gyfer asedau diriaethol nad ydynt yn fuddsoddi a gofyniad i brisio asedau anniriaethol gan ddefnyddio'r dull cost hanesyddol. Mae'r rhain yn cael yr un effaith â gofyn am newid mewn polisi cyfrifyddu oherwydd diwygiad i safonau, a fyddai fel arfer yn cael ei ddatgelu o dan IAS 8. Fodd bynnag, mae'r addasiadau hefyd yn cynnwys rhyddhad o ofynion IAS 8 yn dilyn newid mewn polisi cyfrifyddu.

- **Mae gan IAS 16 ac IAS38** ddyddiad effeithiol o 1 Ionawr 2025. Mae Cod 2025/26 yn cyflwyno newidiadau i fesur asedau nad ydynt yn fuddsoddi trwy addasiadau o IAS 16 Eiddo, Offer ac Offer ac IAS 38 Asedau Anniriaethol. Mae'r rhain yn cynnwys tri dull ailbrisio ar gyfer PPE gweithredol, mynegeio gorfodol ar gyfer asedau diriaethol nad ydynt yn fuddsoddi, a defnyddio'r model cost hanesyddol ar gyfer asedau anniriaethol. Er bod y newidiadau hyn yn cyfateb i newid mewn polisi cyfrifyddu a fyddai fel arfer yn gofyn am ddatgeliadau IAS 8, mae'r Cod yn darparu eithriad penodol o IAS 8, fel y nodir ym mharagraff 3.3.1.4 o'r Cod CIPFA.

Nid yw'r Awdurdod yn disgwyl i unrhyw un o'r safonau newydd neu ddiwygiedig o fewn Cod 2024/25 gael effaith sylweddol ar y Datganiadau Ariannol.

3.0 Barn feirniadol wrth gymhwyso polisïau cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir yn Nodyn 1, mae'n rhaid i'r Awdurdod wneud rhai dyfarniadau ynghylch trafodion cymhleth neu'r rhai sy'n ymwneud ag ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Y dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon yw:

- Mae ansicrwydd uchel o hyd ynglŷn â lefelau cyllid ar gyfer llywodraeth leol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigonol eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu amharu o ganlyniad i'r angen i gau cyfleusterau a lleihau lefelau'r ddarpariaeth gwasanaeth.

4.0 Rhagdybiaethau a wnaed am y Dyfodol a Phrif Ffynonellau Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod am y dyfodol, neu sydd fel arall yn ansicr iawn. Gwneir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae rhagor o fanylion wedi'u cynnwys yn Nodiadau 23, 35 a 36 i'r Datganiad o Gyfrifon.

Mae'r eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2025 y mae risg sylweddol o addasiad sylweddol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Item	Uncertainties	Effect if Actual results differ from Assumptions
Property, Plant and Equipment	A source of uncertainty is the valuation of fixed assets, which depends on judgements made in relation to build costs, useful economic life as well as the condition and location of the assets. A firm of independent valuers is engaged to provide the Authority with expert advice about the assumptions applied (further information on the valuation is included in 1.14 of the Accounting Policies).	If the Useful life of assets is reduced, depreciation increases and the carrying amount of the asset falls. It is estimated that the annual depreciation charge would increase by £247,000 for Buildings and £282,000 for Infrastructure for every year that useful lives had to be reduced.
Fair Value Measurements	When the fair values of financial assets and financial liabilities cannot be measured based on quoted prices in active markets (i.e. Level 1 inputs), their fair value is measured using valuation techniques (e.g. quoted prices for similar assets or liabilities in active markets). Where possible, the inputs to these valuation techniques are based on observable data, but where this is not possible judgement is required in establishing fair values. These judgements typically include considerations such as uncertainty and risk. However, changes in the assumptions used could affect the fair value of the Authority's assets and liabilities. Where level 1 inputs are not available, the Authority employs relevant experts to identify the most appropriate valuation techniques to determine fair value.	The Authority uses a selection of valuation methods to measure the fair value of its surplus assets, financial assets and liabilities. The significant unobservable inputs used in the fair value measurement include management assumptions regarding regional factors (for some financial assets). Significant changes in any of the unobservable inputs would result in a significantly lower or higher fair value measurement.

Provisions	Significant judgements relate to the requirement for accounting provisions. Details regarding the judgements made in determining the provision values at 31 st March 2025 are included within Note 22 to the Statement of Accounts.	An increase over the forthcoming year of 10% in the total number of insurance claims outstanding at year end would have the effect of adding £55,600 to the provision.
Pensions Liability	Estimation of the net liability to pay pensions depends on a number of complex judgements relating to the discount rate used, the rate at which salaries are projected to increase, changes in retirement ages, mortality rates and expected returns on pension fund assets. A firm of consulting actuaries, Aon Hewitt Limited, is engaged to provide the Authority with expert advice about the assumptions to be applied, refer to Note 36.	The effects on the net pension liability of changes in individual assumptions can be measured. For instance, a 0.1% increase in the discount rate assumption would result in a decrease to the Present value of the total obligation of £4.8m.
Arrears	At 31st March 2024, the Authority had amounts it was owed for items such as Sundry Debts, Council Tax and Housing Benefit overpayments. The Authority has made an allowance for non collection against these debts (totalling £12.961m excluding counterparty debt) of £1.644m (12.7%), however in the current economic climate it is not guaranteed that this level of allowance will be sufficient.	If collection rates were to deteriorate, a doubling of the amount of impairment for doubtful debts would increase the provision to £3.29m

5.0 Eitemau materol o incwm a gwariant

Pan fo eitemau incwm neu dreuliau yn sylweddol, rhaid i Awdurdod ddatgelu eu natur a'u swm ar wahân.

Nid oes unrhyw eitemau materol o incwm na threuliau i'w datgelu ar gyfer datganiadau ariannol 2024/25.

6.0 Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

Awdurdodwyd y Datganiad Cyfrifon drafft gan y Cyfarwyddwr Cyllid ar 23 Rhagfyr 2025. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol neu'r nodiadau. Pan fo digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2025, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi'u haddasu ym mhob agwedd sylweddol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Nid oes Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd.

7.0 Nodyn i'r dadansoddiad gwariant a chyllid

		Adjustments between Funding and Accounting Basis 2024/25		
Adjustments from the General Fund to arrive at the Comprehensive Income and Expenditure Statement Amounts	Adjustments for Capital Purposes	Net change for the Pensions Adjustments	Other Differences	Total Adjustments
	£'000	£'000	£'000	£'000
Social Services	315	(995)	11	(669)
Education	2,520	(1,184)	522	1,858
Regeneration, Investment & Housing	8,127	(492)	0	7,635
Neighbourhood Services	6,568	(477)	(60)	6,031
Governance and Resources	403	(313)	0	90
Finance	0	(415)	0	(415)
Corporate Costs	415	(75)	(32)	308
Net Cost of Services	18,348	(3,950)	441	14,839
Other income and expenditure from the Expenditure and Funding Analysis	(51,053)	1,199	152	(49,702)
Difference between General Fund Surplus or deficit and Comprehensive Income and Expenditure Statement Surplus or Deficit on Provision of Services	(32,705)	(2,751)	593	(34,863)

		Adjustments between Funding and Accounting Basis 2023/24		
Adjustments from the General Fund to arrive at the Comprehensive Income and Expenditure Statement Amounts	Adjustments for Capital Purposes	Net change for the Pensions Adjustments	Other Differences	Total Adjustments
	£'000	£'000	£'000	£'000
Social Services Directorate	186	(408)	33	(189)
Education Directorate	2,992	(471)	(912)	1,609
Economy and Public Protection Directorate	5,582	(162)	0	5,420
Neighbourhood Services Directorate	7,728	(210)	14	7,532
Governance and Resources Directorate	349	(153)	0	196
Finance	0	(190)	8	(182)
Corporate Costs	(810)	(30)	294	(546)
Net Cost of Services	16,027	(1,624)	(563)	13,840
Other income and expenditure from the Expenditure and Funding Analysis	(41,686)	2,777	17	(38,892)
Difference between General Fund Surplus or deficit and Comprehensive Income and Expenditure Statement Surplus or Deficit on Provision of Services	(25,659)	1,153	(546)	(25,052)

Addasiadau at ddibenion cyfalaf

Addasiadau at ddibenion cyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant a diffygion ac enillion a cholledion ailbrizio yn y llinell wasanaeth, ac ar gyfer:

- **Gwariant gweithredol arall** – addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf gyda throsglwyddiad incwm ar waredu asedau a'r symiau a ddileu ar gyfer yr asedau hynny
- **Mae incwm a gwariant cyllido a buddsoddi** – y taliadau statudol ar gyfer cyllido cyfalaf – h.y. isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill yn cael eu didynnu o incwm a gwariant arall gan nad yw'r rhain yn daladwy o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- **Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol** – mae grantiau cyfalaf yn cael eu haddasu ar gyfer incwm nad yw'n daladwy o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r hyn sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn i'r rhai sy'n dderbyniadwy heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer trwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell Incwm a Gwariant Grant Trethiant ac Anbenodol yn cael ei gredydu gyda grantiau cyfalaf i'w derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newidiadau net ar gyfer yr Addasiadau Pensiynau

Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu IAS19 *Buddion Cyflogaion* gwariant ac incwm sy'n gysylltiedig â phensiynau:

- **Ar gyfer gwasanaethau**, mae hyn yn cynrychioli dileu'r cyfraniadau pensiwn cyflogwr a wneir gan yr Awdurdod fel y caniateir gan statud a'r costau gwasanaeth cyffredol a chostau gwasanaeth yn y gorffennol yn eu lle.

- **Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi** – codir y llog net ar yr atebolrwydd budd-daliadau wedi'u diffinio i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Gwahaniaethau Eraill

Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydau/credyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau sy'n daladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan y statud:

- **Ar gyfer Cyllid a buddsoddi incwm a gwariant** mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- **Mae'r tâl o dan Taxation and Non-specific grant income and spending** represents the difference between what is chargeable under statutory regulations for council tax and NDR that was projected to be received at the beginning of the year and the income recognized under generally accepted accounting practices in the Code. Mae hyn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn i warged neu ddiffygion yn y dyfodol ar y gronfa gasglu.

8.0 Gwariant ac Incwm wedi'i ddadansoddi yn ôl natur

Expenditure/Income	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
Expenditure		
Employee Benefits Expenses	109,393	98,458
Other Service Expenses	130,501	119,441
Depreciation, amortisation, impairment	18,086	9,183
Interest Payments	7,520	5,945
Precepts and Levies	10,615	9,829
(Gain) or loss on the disposal of assets	(88)	44
Change in Fair Value of Investment Properties	70	95
Total expenditure	276,097	242,995
Income		
Fees charges and other service income	(20,235)	(19,249)
Interest and Investment Income	(2,353)	(1,784)
Income from council tax, non-domestic rates	(58,050)	(53,106)
Government Grants and Contributions	(228,294)	(188,290)
Total income	(308,931)	(262,429)
Surplus or Deficit on the Provision of Services	(32,834)	(19,434)

9.0 Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol er mwyn cyrraedd yr adnoddau a bennir gan ddarpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i gwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol. Mae'r canlynol yn nodi disgrifiad o'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans Cronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol talu holl dderbyniadau Awdurdod ynddi ac y mae holl rwymedigaethau'r Awdurdod i'w bodloni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd bennu'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar y Balans Cronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Felly, mae'r Balans Cronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi'i bweru'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf ar ddiwedd y flwyddyn.

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf

Mae'r gronfa wrth gefn derbyniadau cyfalaf yn dal yr enillion o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'u cyfyngu gan statud rhag cael eu defnyddio heblaw i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w defnyddio at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso

Mae'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb ei Gymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r Cyngor wedi bodloni'r amodau a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond sydd eto i'w cymhwyso i gwrdd â gwariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir ei ddigwydd.

2024/25		Usable Reserves	
Adjustments to the Revenue Resources	General Fund Balance	Capital Receipts Reserve	Capital Grants Unapplied
	£'000	£'000	£'000
Adjustments to the Revenue Resources			
Amounts by which income and expenditure included in the Comprehensive Income and Expenditure Statement are different from revenue for the year calculated in accordance with statutory requirements			
• Pensions costs	(2,751)	0	0
• Financial Instruments	(275)	0	0
• Holiday Pay	520	0	0
• Reversal of entries included in the Surplus or Deficit on the Provision of Services in Relation to capital expenditure	32,225	0	0
Total adjustments to Revenue Resources	29,719	0	0
Adjustments between Revenue and Capital Resources			
• Transfer of non-current asset sale proceeds from revenue to the Capital Receipts Reserve	(397)	538	0
• Statutory Provision for the repayment of Debt	(4,016)	0	0
• Capital expenditure financed from revenue balances	(222)	0	0
• Amount by which finance costs charged to the Comprehensive Income and Expenditure Statement are different from finance costs chargeable in the year in accordance with statutory requirements	348	0	0
Total adjustments between Revenue and Capital Resources	(4,287)	538	0
Adjustments to Capital Resources			
• Use of the capital receipts reserve to finance capital expenditure	0	0	0
• Application of capital grants to finance capital expenditure	(60,295)	0	(282)
Total Adjustments to Capital Resources	(60,295)	0	(282)
Total Adjustments	(34,863)	538	(282)

*Mae'r £60.295m o Grantiau Cyfalaf cymhwysol yn cynnwys £47.537m o Grantiau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd, £11.882 ar gyfer Gwariant Refeniw y Cyngor a ariennir o Gyfalaf o dan Statud a £0.876m o grantiau sy'n ymwneud â Cyd-fenter y Cyngor â Phrifddinas-ranbarth Caerdydd.

2023/24		Usable Reserves	
Adjustments to the Revenue Resources	General Fund Balance	Capital Receipts Reserve	Capital Grants Unapplied
	£'000	£'000	£'000
Adjustments to the Revenue Resources			
Amounts by which income and expenditure included in the Comprehensive Income and Expenditure Statement are different from revenue for the year calculated in accordance with statutory requirements			
• Pensions costs	1,153		0
• Financial Instruments	49		0
• Holiday Pay	(934)		0
• Reversal of entries included in the Surplus or Deficit on the Provision of Services in Relation to capital expenditure	17,716		0
Total adjustments to Revenue Resources	17,984	0	0
Adjustments between Revenue and Capital Resources			
• Transfer of non-current asset sale proceeds from revenue to the Capital Receipts Reserve	(555)	555	0
• Statutory Provision for the repayment of Debt	(2,664)	0	0
• Capital expenditure financed from revenue balances	(638)	0	0
• Amount by which finance costs charged to the Comprehensive Income and Expenditure Statement are different from finance costs chargeable in the year in accordance with statutory requirements	339	0	0
Total adjustments between Revenue and Capital Resources	(3,518)	555	0
Adjustments to Capital Resources			
• Use of the capital receipts reserve to finance capital expenditure	0	0	0
• Application of capital grants to finance capital expenditure	(39,501)	0	475
Total Adjustments to Capital Resources	(39,501)	0	475
Total Adjustments	(25,035)	555	475

10.0 Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Chlustnodedig

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o'r Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a bostiwyd yn ôl o gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi i gwrdd â gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2024/25:

	Balance at 1st April 2023	Transfers Out 2023/24	Transfers In 2023/24	Balance at 31st March 2024	Transfers Out 2024/25	Transfers In 2024/25	Balance at 31st March 2025
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
General Fund Reserves	5,723	0	0	5,723	0	705	6,428
Balances held by schools under a scheme of delegation	3,949	(2,057)	162	2,054	(1,669)	475	860
Insurance Reserve	2,375	(399)	0	1,976	(490)	0	1,486
Other Reserves							
Budget Reserve	9,366	(5,662)	5,381	9,085	(2,193)	512	7,404
Wales Cyber Security Operation	3,314	-	-	3,314	(418)	178	3,074
Redundancy Cost Reserve	2343	(852)	-	1,491	(560)	200	1,131
Social Services Winter Pressures Reserve	909	(100)	-	809	(260)	-	549
Ffos-Y-Fran (Miller Argent) Account	828	(274)	40	594	(145)	334	783
Capital financing cost reserve	649	-	-	649	0.00	-	649
Capital earmarked reserve	555	(555)	-	-	(299)	550	251
Social Services Real Living Wage and Other pressures	555	(555)	-	-	-	-	-
Pay Award Reserve	467	(467)	-	-	-	750	750
HWB Sustainability Funding	429	-	271	700	-	272	972
City Deal reserve	389	-	-	389	-	-	389
Hardship Funding - Supporting Digital Transformation	319	-	-	319	-	-	319
Social Services Commitments Reserve	304	(304)	-	-	-	-	-
ISB Allocation Surplus Account	298	-	132	430	(449)	45	26
NRSWA Ring-fenced Earmarked Reserve	263	(61)	118	320	(54)	97	363
Ukrainian Refugee Programme	248	-	132	380	(148)	-	232
Neighbourhood Services Earmarked Reserve	236	(72)	-	164	(21)	-	143
BIFFA Profit Sharing Grant Account	163	(4)	-	159	-	-	159
Inspire Cash match	153	(153)	-	-	-	-	-
Regeneration Management costs	145	(56)	56	145	(17)	-	128

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful DATGANIAD o Gyfrifon DRAFFT 2024/25

	Balance at 1st April 2023	Transfers Out 2023/24	Transfers In 2023/24	Balance at 31st March 2024	Transfers Out 2024/25	Transfers In 2024/25	Balance at 31st March 2025
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Kickstart Grant Reserve	139	(139)	-	-	-	-	-
Communities For Work ESF Grant	134	(138)	4	-	-	-	-
Levelling Up Fund - capacity building	125	-	-	125	-	-	125
Waste Management Reserve	122	(24)	-	98	(17)	-	81
Business Change Reserve	117	(106)	-	11	(11)	-	-
Highways - S38 Road Agreements	114	-	12	126	-	3	129
Catering reserve	110	-	-	110	-	-	110
Aberfan Grove Field - Equipment Replacement	107	(8)	6	105	-	6	111
Welsh Government Preliminary flood defences risk assessment	101	(11)	-	90	-	-	90
COVID Business admin fees	101	(101)	-	-	-	-	-
Afon Taf Running Track	100	-	-	100	(24)	-	76
Planning Fee Reserve	100	(23)	-	77	(4)	-	73
Cost of Living Support Scheme - Discretionary Element	91	(50)	-	41	-	-	41
Working Skills for Adults and Bridges 2	77	(79)	2	-	-	-	-
Apprenticeships Programme Reserve	68	(68)	-	-	-	-	-
West Merthyr Inquiry	67	-	-	67	(37)	-	30
Bishop Hedley 3-16 Headteacher	47	(47)	-	-	-	-	-
Schools Broadband Installation Account	44	(23)	18	39	(42)	26	23
Decarbonisation Reserve	35	(35)	-	-	-	-	-
Building Maintenance Mutual Fund Balance	20	-	20	40	-	32	72
Recovery, transformation and improvement plan Reserve	11	(11)	-	-	-	-	-
Social Services Property Charges	0	-	600	600	-	-	600
Forest Schools - Reserve	0	-	-	-	(1)	5	4
Ukranian Move On Funding	0	-	-	-	(1)	4	3
Ukranian Discretionary Support	0	-	-	-	-	6	6
Ukranian Homelessness Support	0	-	-	-	(146)	146	-
Asylum Dispersal Programme	0	-	-	-	-	52	52
Resettlement & Dispersal	0	-	-	-	-	146	146
Social Care Workforce	0	-	-	-	-	40	40
Engineering & Highways Standby Reserve	0	-	-	-	-	20	20
Transformation Programme	0	-	-	-	-	500	500
Other	1,179	(523)	347	1,003	(375)	237	863

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful DATGANIAD o Gyfrifon DRAFFT 2024/25

Single Entity Reserves							
Llwydcoed General Reserve	628	(29)	-	599	(3)	-	596
Central South Consortium General Reserve	11	-	-	11	(1)	-	10
Central South Consortium Earmarked Reserves	71	(35)	63	99	-	42	141
Cardiff Capital Region City Deal General Reserve	547	-	-	547	0	52	599
City Deal Earmarked Reserves	82	-	-	82	-80	0	2
Total	38,328	(13,021)	7,364	32,671	(7,466)	5,436	30,639

*Mae Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodi Bargen Ddinesig 2023/24 wedi'u diwygio drwy eu lleihau £171,000. Mae hyn yn adlewyrchu gwelliant i'r fantolen agoriadol a ddangosir yng nghyfrifon y Fargen Ddinesig. Dangosir hyn hefyd yn y Datganiad Mudiad ar Gronfeydd Wrth Gefn.

11.0 Gwariant gweithredu arall

2023/24 £'000		2024/25 £'000
6,041	South Wales Police Precept	6,681
39	Bedlinog Community Council Precept	40
3,476	South Wales Fire and Rescue Authority Levy	3,609
273	Other Levies	285
44	(Gains)/losses on the disposal of non-current assets	(88)
9,873	Total	10,527

12.0 Cyllid a Buddsoddi Incwm a Gwariant

2023/24 £'000		2024/25 £'000
5,945	Interest payable and similar charges	7,520
2,779	Net interest on the net defined benefit liability (asset)	1,199
(1,784)	Interest receivable and similar income	(2,308)
95	Change in Fair Value of Investment Properties	0
7,035	Total	6,411

13.0 Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant "Amhenodol"

2023/24 £'000		2024/25 £'000
(34,078)	Council tax income	(37,029)
(19,024)	Non-domestic rates income	(21,021)
(99,590)	Non-ringfenced government grants (Revenue Support Grant)	(102,471)
(34,270)	Capital grants and contributions	(48,414)
(6)	Corporation Tax Cardiff Capital Region City Deal	8
(186,968)	Total	(208,927)

Ardrethi annomestig cenedlaethol (NNDR)

Mae NNDR yn cael ei drefnu ar sail genedlaethol. Mae'r llywodraeth yn pennu swm ar gyfer y gyfradd ac, yn amodol ar effeithiau trefniadau dros dro, mae busnesau lleol yn talu cyfraddau a gyfrifir trwy luosi eu gwerth ardrethol â'r swm hwnnw. Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gasglu ardrethi sy'n ddyledus gan dalwyr ardrethi yn ei ardal ond mae'n talu'r elw i'r gronfa NNDR a weinyddir gan Lywodraeth Cymru (LIC). Mae'r llywodraeth yn ailddosbarthu'r symiau sy'n daladwy yn ôl i'r Awdurdod ar sail swm penodol y pen o'r boblogaeth.

Cyfanswm y Gwerth Ardrethol Annomestig ar 31 Mawrth 2025 oedd £41,170,420 (£41,794,638 ar 31 Mawrth 2024) gyda'r Lluosydd Ardrethi Annomestig yn £0.562 (56.2 ceiniog) yn y bunt (£0.535 (53.5

ceiniog) yn y bunt ar gyfer 2023/24). Cyfanswm nifer yr eiddo trethadwy ar gyfer 2024/25 oedd 1,936 (2023/24 – 1,931). Yr enillion net o Ardrethi Annomestig yn 2024/25 oedd £21,020,893 (2023/24 - £19,023,803).

Treth y Cyngor

Mae incwm Treth y Cyngor yn deillio o daliadau a godwyd yn ôl gwerth eiddo preswyl, sydd wedi'u dosbarthu i naw band prisio. Cyfrifir taliadau trwy gymryd y swm o incwm sy'n ofynnol ar gyfer y flwyddyn i ddod a rhannu'r swm hwn â sylfaen y Dreth Gyngor. Nifer yr anheddau trethadwy ar gyfer y Dreth Gyngor ar gyfer 2024/25 oedd 27,546 (2023/24 – 27,498).

Mae dadansoddiad o'r anheddau trethadwy dros y naw band prisio fel a ganlyn:

Dwellings 2023/24	Band	Range (Based on 1 April 2003 values)	Dwellings 2024/25
14,098	A	Not exceeding £44,000	14,120
6,671	B	Between £44,000 and £65,000	6,676
2,263	C	Between £65,000 and £91,000	2,271
2,196	D	Between £91,000 and £123,000	2,195
1,538	E	Between £123,000 and £162,000	1,545
565	F	Between £162,000 and £223,000	571
158	G	Between £223,000 and £324,000	159
2	H	Between £324,000 and £424,000	2
7	I	Exceeding £424,000	7
27,498			27,546

	Dwellings 2023/24	Tax Base 2023/24	Dwellings 2024/25	Tax Base 2024/25
Total Number of properties on the valuation list	27,498	27,498	27,546	27,546
Less Exempt properties 100%	858	(858)	821	(821)
Less Single Discounts 25%	10,027	(2,507)	10,216	(2,554)
Less Multiple Discounts 50%	67	(34)	51	(26)
Band D Conversion	0	(4,706)	0	(4,412)
Losses on Collection	0	(776)	0	(789)
Tax Base		18,618		18,945
Requirement for Merthyr Tydfil County Borough Council		34,039,674		37,406,918
Basic Band D tax for the year		1,828		1,975
Payable to South Wales Police		6,040,911		6,680,952
Band D tax for South Wales Police		324		353
*Total Band D tax for the year		2,153		2,327

*Ychwanegiad cyngor cymuned Band D ar gyfer eiddo ym Bedlinog £34.41 (£33.28 yn 2023/24)

Mae'r swm sylfaenol ar gyfer eiddo Band D yn cael ei luosi â'r gyfran a bennir ar gyfer y band penodol i roi'r swm unigol sy'n ddyledus:

Band	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Multiplier	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9

14.0 Eiddo, Offer ac Offer

Yn unol â'r Rhyddhad Dros Dro a gynigir gan y Diweddariad i'r Cod ar asedau seilwaith, nid yw'r nodyn hwn yn cynnwys datgelu cost gros a dibrisiant cronedig ar gyfer asedau seilwaith oherwydd bod arferion adrodd hanesyddol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu na fyddai hyn yn cynrychioli'r sefyllfa asedau yn ffyddlon i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol. Mae'r nodyn isod yn tybio bod swm cario'r rhan ddad-gydnabyddedig o ased seilwaith yn ddim.

Mae'r Cyngor wedi dewis peidio â datgelu'r wybodaeth hon gan fod arferion a adroddwyd yn flaenorol oherwydd diffygion gwybodaeth hanesyddol yn golygu nad yw'r gost gros a'r dibrisiant cronedig sy'n ymwneud ag asedau seilwaith yn cael eu mesur yn gywir.

	31/03/2025 £'000	31/03/2024 £'000
Infrastructure Assets	120,235	109,605
Other PPE Assets	282,039	237,493
Total PPE Assets	402,274	347,098

	Infrastructure Assets	
	31/03/2025	31/03/2024
	£'000	£'000
Net Book Value		
At 1 st April	109,605	101,079
Accquisitions/Additions	14,551	12,773
Derecognition - Disposals	0	0
Depreciation Charge	(4,674)	(4,247)
Impairment	(82)	0
Reclassification and Transfers	835	0
At 31st March	120,235	109,605

2024/25

	Land and Buildings	Vehicles, Plant, Furniture and Equipment	Community Assets	Surplus Assets	Assets Under Construction	Total Other Property, Plant and Equipment
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost or Valuation						
At 1 st April 2024	188,485	11,263	15	6,055	42,535	248,353
Opening Balance Adjustment	6	23	0		5	34
Accquisitions/Additions	8,933	5,717	201	1,147	36,403	52,401
Revaluation Increases/Decreases recognised in the Revaluation Reserve	3,954	0	0	(419)	0	3,535
Surplus/Deficit on the Provision of Services	(4,266)	0	(201)	(1,937)	0	(6,404)
Derecognition - Disposals	(234)	0	0	(75)	0	(309)
Derecognition - Other	0	0	0	0	0	0
Reclassification and Transfers	5,782	0	0	(118)	(6,106)	(442)
At 31st March 2025	202,660	17,003	15	4,653	72,837	297,168
Accumulated Depreciation and Impairment						
At 1st April 2024	4,121	5,878	0	150	709	10,858
Opening Balance Adjustment	0	38	0	0	0	38
Depreciation Charge	5,359	2,352	0	61	0	7,772
Depreciation written out to the Revaluation Reserve	(2,830)	0	0	(55)	0	(2,885)
Surplus/Deficit on the Provision of Services	(574)	0	0	(9)	0	(583)
Impairment losses/(reversals) recognised in the Revaluation Reserve	17	0	0	0	0	17
Impairment losses/(reversals) recognised in the Surplus/Deficit on the Provision of Services	(98)	77	0	(71)	0	(92)
Derecognition - Disposals	0	0	0	0	0	0
Reclassification and Transfers	4	0	0	0	0	4
At 31st March 2025	5,999	8,345	0	76	709	15,129
Net Book Value						
At 31st March 2025	196,661	8,658	15	4,577	72,128	282,039
At 31 st March 2024	184,364	5,385	15	5,905	41,826	237,495

Yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, dangosir gwarged o £6.406m ar ailbrisio Eiddo, Offer ac Offer. Mae hyn yn cynnwys cynnydd ailbrisio o £3.535m a £2.885m o ddibrisiant a ysgrifennwyd allan o'r Gronfa Ailbrisio, llai £0.017m o ddifffygion a £0.003m o symudiadau ailbrisio sy'n ymwneud ag Asedau Treftadaeth (Nodyn 15).

Mae mân amrywiadau rhwng balansau agoriadol Nodyn PPE 2024/25 a balansau cau 2023/24 oherwydd addasiadau balans agoriadol dibwys ychwanegol. O'i gyfuno, mae balans PPE agoriadol 2024/25 o £237.495m a balans seilwaith 1 Ebrill 2024 o £109.605m yn cysoni â balans cau 2023/24 archwiledig o £347.1m a adroddwyd yn y fantolen (cyn ei ailddatgan).

2023/24

	Land and Buildings	Vehicles, Plant, Furniture and Equipment	Community Assets	Surplus Assets	Assets Under Construction	Total Property, Plant and Equipment
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost or Valuation						
At 1st April 2023	184,294	8,109	15	5,587	14,893	212,898
Opening Balance Adjustment	0	(50)	0	0	19	(31)
Accquisitions/Additions	4,340	3,134	34	793	27,233	35,534
Revaluation Increases/Decreases recognised in the Revaluation Reserve	1,371	0	0	(15)	0	1,356
Surplus/Deficit on the Provision of	675	0	(34)	(329)	0	312
Derecognition - Disposals	(91)	0	0	0	0	(91)
Derecognition - Other	(1,544)	0	0	0	0	(1,544)
Reclassification and Transfers	(559)	51	0	38	472	2
At 31st March 2024	188,486	11,244	15	6,074	42,617	248,436
Accumulated Depreciation and Impairment						
As 1st April 2023	2,973	4,536	0	107	746	8,362
Opening Balance Adjustment	0	8	0	0	0	8
Depreciation Charge	4,366	1,305	0	62	0	5,733
Depreciation written out to the Revaluation Reserve	(2,615)	0	0	(12)	0	(2,627)
Surplus/Deficit on the Provision of Services	(630)	0	0	0	0	(630)
Impairment losses/(reversals) recognised in the Revaluation Reserve	91	0	0	(2)	0	89
Impairment losses/(reversals) recognised in the Surplus/Deficit on the Provision of Services	(44)	56	0	0	0	12
Derecognition - Disposals	(4)	0	0	0	0	(4)
Reclassification and Transfers	(9)	0	0	9	0	0
At 31st March 2023	4,128	5,905	0	164	746	10,943
Net Book Value						
At 31st March 2024	184,358	5,339	15	5,910	41,871	237,493
At 31 st March 2023	181,321	3,573	15	5,480	14,147	204,536

Ymrwymadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2025, roedd yr Awdurdod wedi ymrwymo i nifer o gontractau ar gyfer adeiladu neu wella eiddo, cyfarpar ac offer yn 2025/26 a'r blynyddoedd i ddod y cyllidebwyd i gostio £58.329m. Ymrwymadau tebyg ar 31 Mawrth 2024 oedd £68.940 miliwn. Mae'r prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2025 fel a ganlyn:

Capital Scheme	£'000
Playground Refurbishments	238
Design & Build Refurbishment of Pen y Dre	4,257
Design & Build new 3-16 Faith School	35,324
New Goetre Primary School	16,110
Project Management re 2 & 4 above	181
Pengarnddu	1,378
Heartlands / Dowlais Top	132
Treharris Library	159
Ty Dysgu	296
Trefechan	254
As at 31st March 2025	58,329

Ailbrisiadau

Mae'r Awdurdod yn cynnal rhaglen dreigl sy'n sicrhau bod yr holl Eiddo, Offer ac Offer y mae'n ofynnol eu mesur ar y gwerth cyfredol yn cael eu hailbrisio o leiaf bob pum mlynedd. Cynhaliwyd yr holl brisiadau yn allanol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r seiliau ar gyfer amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

15.0 Asedau Treftadaeth

2024/25

	Museum Collection	Civic Regalia	Historic Buildings	Monuments	Total Assets
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost or Valuation					
At 1st April 2024	4,080	257	4,189	224	8,750
Acquisitions/Additions	0	0	138	0	138
Revaluation Increases/Decreases recognised in the Revaluation Reserve	0	0	24	0	24
Revaluation Increases/Decreases to Surplus/Deficit on the Provision of Services	0	0	108	0	108
At 31st March 2025	4,080	257	4,459	224	9,020
Accumulated Depreciation and Impairment					
At 1st April 2024	0	0	657	0	657
Depreciation Charge	0	0	0	0	0
Impairment losses/(reversals) recognised in the Revaluation Reserve	0	0	21	0	21
Impairment losses/(reversals) recognised in the Surplus/Deficit on the Provision of Services	0	0	(21)	0	(21)
At 31st March 2025	0	0	657	0	657
Net Book Value					
At 31st March 2025	4,080	257	3,802	224	8,363
At 31st March 2024	4,080	257	3,532	224	8,093

2023/24

	Museum Collection	Civic Regalia	Historic Buildings	Monuments	Total Assets
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost or Valuation					
At 1st April 2023	4,080	257	4,124	224	8,152
Acquisitions/Additions	0	0	199	0	199
Revaluation Increases/Decreases recognised in the Revaluation Reserve	0	0	0	0	0
Revaluation Increases/Decreases to Surplus/Deficit on the Provision of Services	0	0	(134)	0	(134)
At 31st March 2024	4,080	257	4,189	224	8,750
Accumulated Depreciation and Impairment					
At 1st April 2023	0	0	657	0	657
Depreciation Charge	0	0	0	0	0
At 31st March 2024	0	0	657	0	657
Net Book Value					
At 31st March 2024	4,080	257	3,532	224	8,093
At 31st March 2023	3,788	257	3,226	224	7,495

Mae Asedau Treftadaeth yr Awdurdod yn cynnwys Castell Cyfarthfa o fewn y categori adeiladau hanesyddol. Mae Casgliad yr Amgueddfa yn cynnwys Celf, Cerameg, gwaith Porslen, ffigurau ac offerynnau. Mae prisio Casgliad yr Amgueddfa wedi'i gynnwys wrth brisio yswiriant.

16.0 Offerynnau Ariannol**Offerynnau Ariannol – Dosbarthiadau**

Mae offeryn ariannol yn gcontract sy'n arwain at ased ariannol un endid ac atebolrwydd ariannol neu offeryn ecwiti endid arall. Nid yw trafodion nad ydynt yn gyfnewid, fel y rhai sy'n ymwneud â threthi a grant y llywodraeth, yn arwain at offerynnau ariannol.

Mae'r categorïau canlynol o offeryn ariannol yn cael eu cario yn y Mantolen:

	Non-Current		Current	
	31/03/2025	31/03/2024	31/03/2025	31/03/2024
	£'000	£'000	£'000	£'000
Financial Assets				
Investments at Amortised Cost	815	358	17,079	21,122
<u>Debtors:</u>				
Gellideg Co-operative Loan	286	306	20	20
Welsh Water	61	0	0	0
Home Loans	617	593	0	0
VVP	0	201	200	324
Transforming Towns Loans	639	382	221	27
Other	1,163	649	0	0
Total Financial Assets	3,581	2,489	17,520	21,493
Non - Financial Assets	0	0	72,223	48,436
Total	3,581	2,489	89,743	69,929

	Non-Current		Current	
	31/03/2025	31/03/2024	31/03/2025	31/03/2024
	£'000	£'000	£'000	£'000
Financial Liabilities				
Borrowings at Amortised Cost	155,778	95,036	21,363	53,423
Total Financial Liabilities	155,778	95,036	21,363	53,423
Non - Financial Liabilities				
Finance Lease and Other	5,126	3,407	0	0
Creditors	391	391	39,718	32,724

*31 Mawrth 2025 cyfanswm o ddyledwyr nad ydynt yn gyfredol/tymor hir, gan gynnwys Benthyciad Cydweithredol Gellideg, Benthyciadau Cartref a Benthyciad Trefi Trawsnewid cyfanswm o £2.766m. 31 Mawrth 2025 cyfanswm asedau anariannol o £72.223 miliwn, £0.020 miliwn o fenthyciadau Cydweithredol Gellideg, benthyciadau o £0.200 miliwn a £0.221 miliwn o fenthyciadau Trawsnewid Trefi yn £72.664 miliwn o ddyledwyr tymor byr.

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys y canlynol:

	2024/25 Total	2023/24 Total
	Surplus or Deficit on the Provision of Services	Surplus or Deficit on the Provision of Services
	£'000	£'000
Interest Expense	7,520	5,945
Interest Revenue: Financial assets measured at amortised cost	(2,308)	(1,784)
Net (Gain)/loss for the year	5,212	4,161

Offerynnau Ariannol – Gwerthoedd Teg

Mae asedau ariannol a ddosbarthir fel benthyciadau a derbyniadwy a'r holl rwymedigaethau ariannol nad ydynt yn ddeilliadol yn cael eu cario yn y Mantolen ar gost amorteiddiedig. Mae eu gwerthoedd teg wedi'u hamcangyfrif trwy gyfrifo gwerth presennol net y llif arian contract sy'n weddill ar 31 Mawrth 2025, gan ddefnyddio'r dulliau a'r rhagdybiaethau canlynol:

- Mae benthyciadau a fenthycwyd gan yr Awdurdod wedi cael eu prisio trwy ddisgowntio'r llif arian contract dros oes gyfan yr offeryn ar y gyfradd farchnad briodol ar gyfer benthyciadau awdurdodau lleol.
- Ni chydabyddir unrhyw ad-daliad cynnar neu amhariad ar gyfer unrhyw offeryn ariannol.
- Tybir bod gwerth teg offerynnau tymor byr, gan gynnwys symiau masnach taladwy a derbyniol, yn fras i'r swm cario.

Dangosir gwerthoedd teg yn y tabl isod, wedi'u rhannu yn ôl eu lefel yn yr hierarchaeth gwerth teg:

- Lefel 1 – mae gwerth teg yn deillio o brisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rwymedigaethau yr un fath.
- Lefel 2 – cyfrifir gwerth teg o fewnbynnau heblaw prisiau a ddyfynnir y gellir eu harsylwi ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, e.e. cyfraddau llog neu enillion ar gyfer offerynnau tebyg.
- Lefel 3 – pennir gwerth teg gan ddefnyddio mewnbynau na ellir eu harsylwi, e.e. data nad ydynt yn farchnad fel rhagolygon llif arian neu gredydrwydd amcangyfrifedig.

	Fair Value	31/03/2025		31/03/2024	
		Carrying Value	Fair Value	Carrying Value	Fair Value
		£'000	£'000	£'000	£'000
<i>Financial Liabilities held at amortised cost</i>					
Long-term loans from PWLB	2	139,021	141,096	78,243	82,205
Long-term LOBO Loans	2			0	0
Other long term loans		16,757	6,760	16,793	7,543
Short term loans		21,363	17,999	53,423	1,972

Cyfrifwyd gwerth teg dyled PWLB a dyled y farchnad gan ddefnyddio lefel 2 yn yr hierarchaeth gwerth teg a nodir uchod. Gweler polisi cyfrifyddu 1.20 am esboniad pellach.

Nid yw datgeliadau gwerth teg wedi'u cyfrifo ar gyfer rhwymedigaethau ariannol tymor byr neu asedau ariannol tymor byr, gan gynnwys symiau taladwy (credydwyd), symiau derbyniadwy (dyledwyd) a buddsoddiadau dros dro gan fod y swm cario yn fras rhesymol o werth teg.

17.0 Dyledwyr Tymor Byr

Mae'r dadansoddiad o Ddyledwyr fel a ganlyn:

	31/03/2025	31/03/2024
	£'000	£'000
Trade receivables	11,427	10,886
Prepayments	911	1,664
Other receivable amounts	60,326	36,293
Total	72,664	48,843

18.0 Dyledwyr ar gyfer trethiant lleol

Gellir dadansoddi'r swm sy'n ddyledus ar gyfer trethiant lleol (Treth Gyngor) yn ôl oedran fel a ganlyn:

	31/03/2025	31/03/2024
	£'000	£'000
Up to 1 Year	2,619	2,476
Between 1 and 2 Years	1,733	1,530
Between 2 and 3 Years	1,207	1,293
Between 3 and 4 Years	1,057	1,068
Between 4 and 5 Years	859	753
Greater than 5 Years	2,176	1,977
Total	9,651	9,097

19.0 Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae'r balans hwn yn cydnabod sefyllfa arian parod net yr Awdurdod wrth ddarparu ei wasanaethau i'r cyhoedd. Mae'r balans fel a ganlyn:

31/03/2024		31/03/2025
£'000		£'000
6,072	Bank Current Accounts	5,004
6,072	Total Cash and Cash equivalents	5,004

20.0 Asedau a ddelir i'w Gwerthu

Mae'r dadansoddiad o asedau a ddelir i'w gwerthu fel a ganlyn:

	Non-current	
	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
Balance outstanding at the start of the year	398	653
Assets newly classified as held for sale	0	275
Revaluation losses	0	0
Revaluation gains	0	0
Impairment losses	0	0
Assets declassified as held for sale	(388)	0
Assets sold	0	(530)
Balances outstanding at year end	10	398

Mae'r asedau a ddelir i'w gwerthu ar 31 Mawrth 2025 yn cynnwys gwarged tir i'r gofyniad.

21.0 Credydwy'r tymor byr

Mae'r dadansoddiad o Gredydwy'r fel a ganlyn:

	31/03/2025	31/03/2024
	£'000	£'000
Trade Payables	(26,825)	(24,583)
Other Payables	(12,893)	(8,007)
Total	(39,718)	(32,590)

22.0 Darpariaethau

Mae'r balans ar ddarpariaethau ar 31 Mawrth 2025 yn deillio fel a ganlyn:

	Insurance Claims	Pengarnddu	City Deal	Total
	£'000	£'000	£'000	£'000
Balance at 1st April 2024	(514)	(1,283)	(109)	(1,906)
Additional provisions made in 2024/25	(320)	0	0	(320)
Amounts used in 2024/25	273	0	0	273
Unused amounts reversed in 2024/25	5	0	(8)	(3)
Balance at 31st March 2025	(556)	(1,283)	(117)	(1,956)

Mae'r Awdurdod yn disgwyl y bydd y darpariaethau a gydnabyddir ar 31 Mawrth 2025 yn cael eu defnyddio'n sylweddol o fewn 12 mis i'r dyddiad hwnnw, mae'r rhaniad o ddarpariaethau tymor byr a hirdymor fel a ganlyn:

	2023/24			2024/25		
	Short term	Long term	Total	Short term	Long term	Total
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Insurance Claims	(205)	(309)	(514)	(222)	(334)	(556)
Pengarnddu	(1,283)	0	(1,283)	(1,283)	0	(1,283)
City Deal	0	(1,215)	(1,215)	(1,112)		(1,112)
	(1,488)	(1,524)	(3,012)	(2,617)	(334)	(2,951)

Darpariaeth Hawliadau Yswiriant

Mae'r ddarpariaeth hon yn adlewyrchu rhwymedigaethau hawliadau yswiriant yr Awdurdod heb eu talu ar 31 Mawrth 2025. Mae ansicrwydd ynghylch amseru a gwerth y rhwymedigaeth hon. Mae hawliadau yn cael eu setlo pan fyddant yn cyrraedd y Llys, yn dibynnu ar amgylchiadau penodol yr achos gall hyn gymryd amser amrywiol.

Darpariaeth Pengarnddu

Mae'r ddarpariaeth yn cynnwys arian a neilltuwyd ar gyfer costau tynnu sawl mil tunnell o wastraff gweddilliol ar dir ym Mhengarnddu a adawyd gan feddiannydd blaenorol. Oherwydd cyfaint a natur y gwastraff, nid yw'r amseriad gwirioneddol ar gyfer clirio'r safle yn sicr.

Darpariaeth Bargaen Ddinesig

Mae'r balans hwn o ganlyniad i gynnwys Cyfran yr Awdurdod o 3.94% o Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (Nodyn 39)

23.0 Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio

Mae'r dadansoddiad o Gronfeydd Wrth Gefn na ellir eu defnyddio ar 31 Mawrth 2025 fel a ganlyn:

31/03/2024		31/03/2025
£'000		£'000
51,198	Revaluation Reserve	55,937
(2,159)	Financial Instruments Reserve	(1,713)
167,617	Capital Adjustment Account	201,401
(32,162)	Pensions Reserve	(28,181)
(2,418)	Accumulated Absences Account	(2,939)
182,076	Total Unusable Reserves	224,505

Mae Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu defnyddio ar 31 Mawrth 2024 a ddangosir yn y nodyn uchod cyn yr ailddatganiad dibwys a nodwyd ar y Datganiad Mantolen.

Cronfa Ailbrisi

Mae'r Gronfa Ailbrisi wrth Gefn yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Gyfarpar a'i Gyfarpar. Mae'r balans yn cael ei leihau pan fydd asedau ag enillion cronedig yn:

- Ail-brisi i lawr neu amharu ac mae'r enillion yn cael eu colli;

- Defnyddir wrth ddarparu gwasanaethau ac mae'r enillion yn cael eu defnyddio trwy ddibrisiant neu;
- Wedi'i waredu ac mae'r enillion yn cael eu gwireddu.

Mae'r gronfa wrth gefn yn cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd ers 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y gronfa wrth gefn. Mae enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2023/24		2024/25
£'000		£'000
49,074	Balance at 1st April	51,198
0	Opening Balance Adjustment	0
6,337	Upward revaluation of assets	7,546
(2,166)	Downward revaluation of assets and impairment losses not charged to the Surplus/Deficit on the provision of services	(1,140)
4,171	Surplus or deficit on revaluation of non-current assets not posted to the Surplus or Deficit on the provision of services	6,406
(1,504)	Difference between fair value depreciation and historical cost depreciation	(1,558)
(543)	Accumulated gains on assets sold or scrapped	(109)
(2,047)	Amounts written off to the Capital Adjustment Account	(1,667)
51,198	Balance at 31st March	55,937

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r cyfrif addasu cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrif am ddefnydd asedau anghyredol ac ar gyfer ariannu'r caffael, adeiladu neu ychwanegiadau at yr asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol. Mae'r cyfrif yn cael ei ddebydu gyda chostau caffael, adeiladu neu gostau dilynol fel dibrisiant, colledion amhariad ac amorteiddiadau yn cael eu codi i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel cyllid ar gyfer costau caffael, adeiladu a chostau dilynol.

2023/24 £'000			2024/25 £'000
142,418	Balance at 1st April		167,617
16	Opening Balance Adjustment		19
	Reversal of items relating to capital expenditure debited or credited to the Comprehensive Income and Expenditure Statement		
(9,767)	• Charges for depreciation and impairment of non current assets	(11,870)	
587	• Revaluation gain/loss on property, plant and equipment	(6,367)	
(7,949)	• Revenue expenditure funded from capital under statute	(13,680)	
(617)	• Amounts of non-current assets written off on disposal or sale as part of the gain/loss on disposal to the Comprehensive Income and Expenditure Statement	(309)	
(17,746)		(32,226)	
2,023	Adjusting amounts written out to the Revaluation Reserve	1,666	
(15,723)	Net written out amount of the cost of non-current assets consumed in the year		(30,560)
0	Capital financing applied in the year:		
	• Use of Capital Receipts Reserve to finance new capital expenditure	(141)	
37,394	• Capital grants and contributions credited to the Comprehensive Income and Expenditure Statement that have been applied to capital financing	60,295	
549	• Application of grants to capital financing from the Capital Grants Unapplied Account	282	
2,664	• Statutory provision for the financing of capital investment charged against the General Fund	4,015	
638	• Capital Expenditure charged against the General Fund	222	
(339)	• Amount by which finance costs charged to the Comprehensive Income and Expenditure Statement are different from finance costs chargeable in the year in accordance with statutory requirements	(348)	
40,906			64,325
0	Movements in the market Value of Investment Properties debited or credited to the Comprehensive Income and Expenditure Statement		0
167,617	Balance at 31st March		201,401

Mae dibrisiant a nam ar asedau anghyredol o £11.870m yn cyfateb i Eiddo, Cyfarpar ac Offer o £7.772m, llai £0.583m wedi'i ddileu i'r Gronfa Ailbrisio, ynghyd â £0.017m o ddiffygion, llai £0.092m o wrthdroi amhariadau, ynghyd â £4.674m o ddibrisiant seilwaith a £0.082m o ddiffygion Seilwaith (nodyn 14), ynghyd â £0.021m o ddibrisiant asedau treftadaeth, llai £0.021m o nam ar asedau Treftadaeth (nodyn 15).

Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrif am incwm a gwariant sy'n ymwneud ag offerynnau ariannol penodol ac ar gyfer dwyn colledion neu elwa o enillion yn ôl darpariaethau statudol.

Mae'r Awdurdod yn defnyddio'r cyfrif i reoli premiymau a dalwyd ar adbrynu benthyciadau'n gynnar. Mae premiymau yn cael eu debydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan

fyddant yn cael eu tynnu ond yn cael eu gwrthdroi allan o Balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Dros amser, mae'r gost yn cael ei bostio'n ôl i'r Balans Cronfa Gyffredinol yn unol â threfniadau statudol ar gyfer lledaenu'r baich ar y dreth Gyngor. Yn achos yr Awdurdod, y cyfnod hwn yw'r tymor heb ddod i ben a oedd yn ddyledus ar y benthyciadau pan gawsant eu hadbrynu.

2023/24 £'000		2024/25 £'000
(2,110)	Balance at 1st April	(2,159)
42	Premiums incurred in previous financial years to be charged against the General Fund Balance in accordance with Statutory	0
(91)	Amount by which finance costs charged to the Comprehensive Income and Expenditure Statement are different from finance costs chargeable in the year in accordance with statutory requirements	196
(2,159)	Balance at 31st March	(1,963)
0	City Deal Revaluation through Comprehensive Income and Expenditure Account	250
(2,159)	Balance at 31st March	(1,713)

Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yr endid unigol yw £1.963m

Cronfa Pensiynau wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrif am fudd-daliadau ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu budd-daliadau yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn cyfrif am fudd-daliadau ôl-gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynnyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r rhwymedigaethau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac enillion buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fudd-daliadau a enillir gael eu hariannu gan fod yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau'r cyflogwr i gronfeydd pensiwn neu yn y pen draw dalu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Felly, mae'r balans debyd ar y Gronfa Bensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi'u neilltuo i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn i'r budd-daliadau gael eu talu.

2023/24 £'000		2024/25 £'000
(64,910)	Balance at 1st April	(32,162)
33,911	Actuarial gains/(losses) on pensions assets/liabilities	51,131
0	Asset Restriction Adjustments	(49,899)
(11,918)	Reversal of items relating to retirement benefits debited or credited to the Surplus or Deficit on the provision of services in the Comprehensive Income and Expenditure Statement	(10,386)
11,330	Employer's pensions contributions and direct payments to pensioners payable in the year	12,426

(575)	Net adjustments to Pension strain	709
(32,162)	Balance at 31st March	(28,181)

Cyfrif Addasu Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar y Balans Cronfa Gyffredinol o gronni am absenoldebau digolledu a enillwyd ond heb eu cymryd yn y flwyddyn, e.e. hawl gwyliau blynyddol wedi'u cario ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr effaith ar y Balans Cronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddiadau i'r Cyfrif neu oddi yno.

2023/24 £'000		2024/25 £'000
(3,353)	Balance at 1st April	(2,418)
3,349	Settlement or cancellation of accrual made at the end of the preceding year	2,414
(2,414)	Amount by which officer remuneration charged to the Comprehensive Income and Expenditure Statement on an accruals basis is different from remuneration chargeable in the year in accordance with statutory requirements	(2,935)
(2,418)	Balance at 31st March	(2,939)

24.0 Datganiad Llif Arian - Gweithgareddau Gweithredu

Mae'r llif arian ar gyfer gweithgareddau gweithredol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

2023/24 £'000		2024/25 £'000
1,517	Rents (after rebates)	1,343
33,367	Council Tax receipts	44,246
19,024	National non-domestic rate receipts from national pool	20,715
99,590	Revenue Support Grant	102,471
14,657	DWP grants for benefits	13,024
40,671	Other government grants	40,695
1,843	Interest received	2,371
20,378	Cash received for goods and services	17,530
12,121	Other operating cash receipts	0
243,168	Cash Inflows Generated from Operating Activities	242,395
(96,289)	Cash paid to and on behalf of employees	(111,787)
(117,278)	Cash Payments to Suppliers	(107,510)
(5,628)	Interest paid	(6,496)
(14,275)	Housing Benefit paid out	(13,822)
(3,749)	Levies paid	(3,894)
(6,080)	Precepts	(6,721)
(243,299)	Cash Outflows Generated from Operating Activities	(250,230)
(131)	Net Cash Flows from Operating Activities	(7,835)

25.0 Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi

2023/24 £'000		2024/25 £'000
(45,794)	Purchase of Property, Plant and Equipment	(60,854)
(7,949)	Other capital cash payments	(14,097)
(398,375)	New Short term and long term investments made	(944,158)
402,770	Repayments of investments	947,521
555	Sale of fixed assets	38
26,776	Capital grants received	50,400
(22,017)	Net Cash Flows Generated from Investing	(21,150)

26.0 Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu

2023/24 £'000		2024/25 £'000
1,615	New long-term loans raised	81,092
133,500	New short-term loans raised	52,025
(112,991)	Repayments of amounts borrowed	(105,200)
22,124	Cash Flows Generated from Financing Activities	27,917

27.0 Cyllidebau ar y cyd**Storfa Offer Cymunedol Integredig**

Mae'r awdurdod wedi ymrwymo i drefniant cyllideb ar y cyd gyda'r Integrated Community Equipment Store ar gyfer darparu offer a gwasanaethau arbenigol i gleientiaid yn y gymuned. Ar hyn o bryd mae'r bartneriaeth yn cynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg. Ffurfiolwyd y bartneriaeth hon drwy gyflwyno Cytundeb Adran 33 (Y Cytundeb) yn unol ag Adran 33 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 ynghyd â rheoliadau'r GIG ac Awdurdodau Lleol (Cytundebau Partneriaeth) Cymru 2000 OS 2993 fel y'i diwygiwyd. Mae partneriaid yn cyfrannu cyfraniad sylfaenol yn unol â'r rhai a gwmpesir gan gytundeb Adran 33. Mae unrhyw ddiffyg neu warged sy'n codi ar y gyllideb gyfunol yn cael ei addasu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yn seiliedig ar y gwariant gwirioneddol ar offer cymunedol ar gyfer pob partner.

Mae'r gyllideb ar y cyd yn cael ei chynnal gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ar ran yr holl bartneriaid i'r cytundeb. Ar gyfer 2024/25 talodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful gyfraniad o £230,451 (£187,959 ar gyfer 2023/24) i'r gronfa, cyfanswm incwm y partner ar gyfer 2024/25 oedd £3,509,599 (£3,444,487 ar gyfer 2023/24), cyfanswm gwariant y gronfa ar gyfer 2024/25 oedd £3,644,254 (£3,433,009 ar gyfer 2023/24).

Cronfa Gyfunol Llety Cartref Gofal Cwm Taf

Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Cwm Taf. Mae'n ofynnol i'r Bwrdd Partneriaeth sefydlu a chynnal cronfa ar y cyd mewn perthynas ag arfer eu swyddogaethau llety cartrefi gofal; daeth

y dyletswyddau hyn i rym o 6 Ebrill 2018. Mae'r gronfa ar y cyd yn cael ei chynnal gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ar ran yr holl bartneriaid i'r cytundeb, sef Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg a Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Mae'r Gronfa ar y Cyd Cartrefi Gofal yn cael ei rheoli gan y Rheolwr Cronfa Gyfunol Gofal Preswyl a Nyrsio o dan gyfarwyddyd Bwrdd Rheoli Gweithredol Cronfa Gyfunol Llety Cartref Gofal Cwm Taf

Mae comisiynwyr gwasanaeth arweiniol yn gyfrifol am gomisiynu a chontractio lleoliadau a'r taliadau dilynol sy'n ymwneud â'r gwasanaethau hynny. Mae amrywiad o wariant disgwyledig, naill ai'n negyddol neu'n gadarnhaol yn parhau i fod yn gyfrifoldeb y Blaid/Comisiynydd Arweiniol y mae'r amrywiad yn ymwneud ag ef.

Ar gyfer 2024/25 talodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful gyfraniad o £7,433,742 (£6,398,024 ar gyfer 2023/24) i'r gronfa, cyfanswm incwm y partner oedd £76,689,741 ar gyfer 2024/25 (£70,242,348 ar gyfer 2023/24) a chyfanswm gwariant y gronfa oedd £76,257,175 (£60,990,928 ar gyfer 2023/24).

28.0 Lwfansau Aelodau

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau'r cyngor yn ystod y flwyddyn.

	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
Salaries and Allowances	768	741
Pension Contributions	87	81
National Insurance Contributions	67	63
Expenses	0	1
Balance at 31st March	922	886

29.0 Tâl Swyddogion

Mae'r gydnabyddiaeth a delir i uwch gyflogaeion yr Awdurdod fel a ganlyn:

2024/25	Salary, Fees and Allowances	Compensation for loss of Office	Pension Contributions	Exit Package	Total
	£	£	£	£	£
Chief Executive	139,372	-	30,383	-	169,755
Deputy Chief Executive ***	81,609	-	17,723	-	99,332
Director of Social Services	106,172	-	23,146	-	129,318
Director of Education	106,172	-	23,146	-	129,318
Director of Neighbourhood Services	102,500	-	22,345	-	124,845
Head of Finance **	39,238	-	8,554	-	47,792
Director of Governance & Resources *	45,250	-	9,864	-	55,114
Head of Engineering & Highways	85,664	-	18,675	-	104,339
Head of Legal & Monitoring Officer	84,503	-	18,422	-	102,925
Head of Adult Services	80,831	-	17,621	-	98,452
Head of Communications, Consultation & Cabinet	80,068	-	16,917	-	96,985
Head of Achievement & Wellbeing	77,945	-	16,895	-	94,840
Head of People Services & Transformation	76,809	-	16,744	-	93,553
Head of Children Social Services & Safeguard	75,955	-	16,558	-	92,513
Head of Public Protection	73,280	-	15,975	-	89,255
Head of Community Wellbeing Prevention	72,296	-	15,761	-	88,057
Head of ICT	72,296	-	15,761	-	88,057
Head of Additional Learning Needs & Inclusion	72,296	-	15,761	-	88,057
Head of School Planning, Performance & Resources	72,296	-	-	-	72,296
Head of Regeneration, Investment & Housing *	60,108	-	13,104	-	73,212
Chief Finance Officer ** (old post)	23,141	-	4,822	-	27,963
Head of Revenues, Benefits & Customer Services	18,744	24,780	3,377	83,400	130,301

Total	1,646,545	24,780	341,554	83,400	2,096,279

Y cyflogai uchaf yn ystod 2024/25 oedd y Prif Weithredwr, ac roedd ei gydnabyddiaeth o £139,372 ac eithrio cyfraniadau pensiwn 5.03 gwaith tâl canolrifol y gweithlu £27,711. Mae cyflog y Prif Weithredwr yn cynnwys ffioedd swyddog canlyniadau o £6,870.

Roedd dwy swydd newydd yn ystod y flwyddyn:

- Pennaeth Adfywio, Buddsoddi a Thai * – swydd yn dechrau 06/01/2025
- Cyfarwyddwr Llywodraethu ac Adnoddau * – swydd yn dechrau 01/10/2024

Daliwyd y swyddi canlynol gan ddau swyddog yn ystod y flwyddyn:

- Pennaeth Cyllid ** - Daeth cyflogaeth i ben 14/07/2024
Swydd newydd wedi dechrau ar 01/11/2024
- Dirprwy Brif Weithredwr *** - Daeth cyflogaeth i ben 01/01/2025
- Pennaeth Refeniw, Budd-daliadau a Gwasanaeth Cwsmeriaid **** - Daeth cyflogaeth i ben 09/06/2024. Mae'r pecyn ymadael yn ymwneud â Thaliadau Pensiwn Cynnar i RhCT fel darparwr pensiwn £83,400 a dalwyd dros 3 blynedd o 2025/26 ymlaen.

2023/24	Salary, Fees and Allowances	Compensation for loss of Office	Pension Contributions	Exit Package	Total
	£	£	£	£	£
Chief Executive	129,270	-	28,180	-	157,450
Deputy Chief Executive	105,377	-	22,972	-	128,349
Director of Social Services	90,242	-	19,673	-	109,915
Director of Education	90,242	-	19,673	-	109,915
Director of Neighbourhood Services	86,660	-	18,892	-	105,552
Head of Legal & Monitoring Officer	82,454	-	17,975	-	100,429
Head of Adult Services	78,859	-	17,191	-	96,050
Head of Engineering & Highways	78,859	-	17,191	-	96,050
Head of Revenues, Benefits & Customer Services	76,480	-	16,673	-	93,153
Head of Achievement & Wellbeing	75,060	-	16,363	-	91,423
Head of Communications, Consultation & Cabinet	71,746	-	15,641	-	87,387
Head of Prevention	70,555	-	15,378	-	85,933
Head of ICT	70,532	-	15,376	-	85,908
Head of Public Protection	70,551	-	15,376	-	85,927
Head of Additional Learning Needs & Inclusion	70,532	-	15,376	-	85,908
Head of Planning, Performance & Resources	70,532	-	-	-	70,532
Head of HR & Org. Development	65,772	-	14,338	-	80,110
Chief Finance Officer * (old post)	50,080	-	10,635	-	60,715
Chief Finance Officer *	30,335	-	6,613	-	36,948
Head of Children Services ** (old post)	28,291	-	4,849	-	33,140
Head of Children Services **	49,356	-	10,760	-	60,116
Head of Housing & Regeneration ***	19,715	21,605	4,298	139,290	184,908
Total	1,561,500	21,605	323,423	139,290	2,045,818

Y cyflogai uchaf yn ystod 2023/24 oedd y Prif Weithredwr, ac roedd ei gydnabyddiaeth o £129,270 ac eithrio cyfraniadau pensiwn 4.89 gwaith tâl canolrifol y gweithlu £26,421. Nid oedd taliadau'r Swyddog Canlyniadau.

Daliwyd y swyddi canlynol gan ddau swyddog yn ystod y flwyddyn:

- Prif Swyddog Cyllid * - Daeth cyflogaeth i ben 03/11/2023
Swydd newydd yn dechrau ar 06/11/2023
- Pennaeth y Gwasanaethau Plant ** - Daeth cyflogaeth i ben 16/07/2023
Swydd newydd yn dechrau ar y 24/07/2023
- Pennaeth Tai ac Adfywio *** - Daeth cyflogaeth i ben 30/06/2023. Mae'r pecyn ymadael yn ymwneud â Thaliadau Pensiwn Cynnar i RhCT fel darparwr Pensiwn £139,290 a dalwyd dros 3 blynedd o 2024/25 ymlaen.

Talwyd y symiau canlynol i nifer y cyflogeion (ac eithrio ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr) a dderbyniodd fwy na £60,000 o gydnabyddiaeth am y flwyddyn (gan gynnwys taliadau diswyddo ac eithrio cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Remuneration Band	2024/25	2023/24
	Number of Employees	Number of Employees
£60,000 - £64,999	11	11
£65,000 - £69,999	9	13
£70,000 - £74,999	12	10
£75,000 - £79,999	6	13
£80,000 - £84,999	12	3
£85,000 - £89,999	5	2
£90,000 - £94,999	1	3
£95,000 - £99,999	0	2
£100,000 - £104,999	3	3
£105,000 - £109,999	4	4
£110,000 - £114,999	3	0
£115,000 - £119,999	1	0
£120,000 - £124,999	0	0
£125,000 - £129,999	0	1
£130,000 - £134,999	0	0
£135,000 - £140,000	1	0
	68	65

Mae'r tabl uchod yn cynnwys datgeliadau ar gyfer Uwch Swyddogion sydd hefyd yn cael eu datgelu o fewn dau dabl cyntaf y nodyn hwn.

Mae nifer y pecynnau ymadael gyda chyfanswm cost fesul band a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol ac eraill wedi'u nodi yn y tabl isod:

Exit package cost band	Number of other departures agreed		Total number of exit packages by cost band		Total cost of exit packages in each band £'000	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
£0 - £20,000	15	9	15	9	171	81
£20,001 - £40,000	3	11	3	11	85	306
£40,001 - £60,000	1	9	1	9	51	431
£60,001 - £80,000	0	2	0	2	0	142
£80,001 - £100,000	0	3	0	3	0	263
£100,001 - £150,000	0	3	0	3	0	358
£150,001 - £200,000	0	1	0	1	0	193
Total cost included in bandings and in the CIES	19	38	19	38	307	1,774

30.0 Costau Archwilio Allanol

Mae'r Awdurdod wedi talu'r costau canlynol mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, ardystio hawliadau grant ac arolygiadau statudol:

	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
Fees payable with regard to external audit services carried out by the appointed auditor for the year	249	201
Fees payable in respect of statutory inspections	118	115
Fees payable for the certification of grant claims and returns for the year	47	46
Total	414	362

Mae'r ffioedd Archwilio Allanol a ddangosir yn unol â'r ffioedd a nodir yn y Cynllun Archwilio Allanol, fel y'u cyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 24 Tachwedd 2025.

31.0 Incwm Grant

Rhoddodd yr Awdurdod gredyd y grantiau a'r cyfraniadau canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn 2024/25:

	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
Credited to Taxation and Non-specific Grant Income and Expenditure		
Revenue Support Grant	(102,471)	(99,590)
Non-Domestic Rates	(21,021)	(19,024)
<u>Capital Grants and Contributions</u>		
General Capital Grant	(1,483)	(1,605)
Sustainable Communities for Learning	(30,745)	(19,564)
Storm Damage Grant	(1,725)	(3,884)
Active Travel Fund	(803)	(3,158)
Housing with Care Fund (HCF)	(2,605)	(1,455)
Transforming Towns	574	(849)
Local Transport Fund	(539)	(254)
Resilient Roads Fund	(557)	(381)
Local Places for Nature Grant	(644)	(355)
EV Charging Infrastructure Grant	0	(140)
City Deal Capital Grants and Contributions	(876)	(1,095)
Other Capital Grants and Contributions	(3,570)	(1,530)
Penyard Rd Retaining Wall & Flood Protection	(120)	0
Emergency Works - Storm Bert / Darrah	(4,481)	0
Access Improvement Grant	0	0
Shared Prosperity Fund	(839)	0
Total	(171,905)	(152,884)

*Mae'r swm net ar gyfer Grantiau Cyfalaf Trefi Trawsfurfio yn cael ei blymio gan amcangyfrifon cyfrifyddu wedi'u diweddaru rhwng blynnyddoedd ariannol 2023/24 a 2024/25.

	2024/25	2023/24
Credited to Services	£'000	£'000
<u>Education Directorate</u>	-	-
Education Grant	(5,485)	(3,770)
Pupil Deprivation Grant	(3,006)	(2,687)
Education Improvement Grant	(3,866)	(2,168)
Central South Consortium Collaboration Grants	(130)	(305)
Misc Central South Consortia Grants	(98)	(144)
Shared Prosperity Fund	0	(1,169)
Curriculum Reform	(215)	0
ALN Innovation Grant	(733)	0
Additional LG Revenue & Capital Grant For 2024-25	(888)	0
Milk Grant	(118)	0
Export Health Certificate funding	(159)	0
Early Years Capital Grant (REFCUS)	(113)	0
Other Revenue Grants	(368)	(835)
<u>Social Services Directorate</u>		
Children and Communities Grant	(5,701)	(5,363)
Regional Integrated Fund (RIF)	(1,083)	(641)
Workforce and Sustainability Grant	(963)	(962)
Inspire 2 Achieve	0	(1)
Youth Service Revenue Grant	(320)	(320)
Education Grant	(275)	(243)
Inspire 2 Work	0	1
Social Care Winter Pressures Grant	(190)	0
Intermediate Care Fund	(158)	0
Supporting Sustainable Social Services	(770)	0
WG Eliminating Profit	(588)	(524)
Shared Prosperity Fund	0	(951)
Other Revenue Grants	(613)	(1,230)

	2024/25	2023/24
<u>Economy and Public Protection</u>	£'000	£'000
Shared Prosperity Fund	(12,218)	(2,926)
Shared Prosperity Fund (REFCUS)	(4,517)	(133)
Dragon Park	(2,228)	0
High Street Properties	(1,556)	0
Small Grants	(1,537)	0
Transforming Towns Capital Grant	(790)	0
Children and Communities Grant	(466)	(682)
Other Revenue Grants	(310)	(2,988)
RTA Metro	(289)	0
VAWDASV Capital Grant	(252)	0
Sports Wales	(224)	0
National Exercise Referral Scheme	(178)	0
Local Transport Fund	(124)	(59)
Enable Capital Grant	(117)	0
Disabled Facilities Grant	(107)	0
Aspire	(105)	0
Concessionary Fares Grant	0	(1,030)
Domestic Abuse Grant	0	(448)
Housing Support Grant	0	(2,939)
Housing First for Young People	0	(326)
Homelessness No One Left Out Funding	0	(475)
UK Community Renewal Fund	0	(5)
Ukrainian Resettlement Programme	0	(166)
Communities for Work	0	(29)
Transforming Towns Grant	0	(133)
<u>Neighbourhood Services</u>		
Coal Tip Safety Grant	(229)	(107)
Residual Waste Grant	(315)	(312)
Sustainable Waste Management Grant	(269)	(273)
Shared Prosperity Fund	0	(2,019)
Dragon Park (2023/24)	0	(1,257)
RTA Metro Plus Scheme - Merthyr Rail Station	0	(1,326)
Other Revenue Grants	(347)	(720)
<u>Governance and Resources</u>		
Regional Integrated Fund (RIF)	0	(615)
Shared Prosperity Fund	(46)	(106)
Connected Care Scheme	(150)	0
Supporting People	(3,144)	0
Concessionary Fares	(1,234)	0
Violence Against Women, Dom. Abuse, and Sex. Violence	(533)	0
WG - Homelessness No One Left Out Funding	(343)	0
Housing First for Young People Grant	(326)	0
Bus Network Grant	(323)	0
WG - Discretionary Homelessness Prevention Grant	(202)	0
Homelessness - Housing First & Emphasis	(200)	0
Community Cohesion Grant	(157)	0
Local Transport Services Grant	(154)	0
Ukrainian Resettlement Programme	(112)	0
PCC - Victims and Vulnerability Grant	(100)	0
Other Revenue Grants	(457)	(736)

-	2024/25	2023/24
<u>Corporate</u>	£'000	£'000
Housing Benefit Subsidy	(13,871)	(14,100)
Cost of Living Support Scheme Discretionary Fund	0	(5)
High Street Retail Relief Scheme	(215)	0
High Street Properties	0	(307)
Discretionary Housing Payments Grant	(144)	0
Storm Callum Funding	(240)	0
NJC Pay Pressure Grant	(1,042)	0
Other Grants	(28)	(345)
<u>Finance</u>		
NNDR Administration Grant	(113)	0
Housing Benefit Subsidy Admin Grant	(262)	0
Other Revenue Grants	(106)	0
City Deal Grants	(1,890)	0
<u>Covid-19</u>		
Local Government Hardship Fund	0	(214)
Other Revenue Grants	0	1
Total	(77,410)	(56,092)

Mae cyfanswm y Grantiau a'r incwm annomestig o £249.315m (£171.905m a £77.410m) yn cyfateb i gyfanswm Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth o £228.294m (Nodyn 8) a £21.021m o incwm ardrethi annomestig a ddangosir yn Nodyn 13.

	2024/25
Current Liabilities	£'000
Grants Receipts in Advance (Revenue Grants)	
Long term plan for towns grant	(203)
Mind Our Futures Grant	(300)
Local Food Partnership grant	(60)
Sustainable Food Partnership Fund	(36)
Flex Funding	(38)
Direct Food Support Fund	2
Summer Healthy Eating Programme Grant	(5)
Adult Education Grant	(5)
Electoral Reform Support Grant	(3)
Museum Grant - GEM Art Scholars enriching lives programme 2025-27	(1)
Electoral Integrity New Burdens Fund	(40)
Education Grant	(12)
Total	(703)

Current Liabilities	2024/25 £'000
Capital Grants Unapplied Reserve	
Transforming Towns Grant	(14)
Community Infrastructure Levy	(793)
High Street Properties	(65)
Heartlands (RCT)	(12)
ALN Grant 2023/24	(16)
Local Transport fund	(93)
AT Floodlights	(415)
Food Partnership 2024/25	(13)
AIG 24/25	(6)
Business Enterprise Grants / SPF Various	(6)
Total	(1,432)

Trafodion Asiantaeth

Bu nifer o grantiau neu feysydd o gymorth ariannol y gofynnwyd i'r Cyngor eu gweinyddu ar ran Llywodraeth Cymru. Mae'r rhain wedi cael eu cyfrif fel trefniant asiantaeth. Mae'r tabl canlynol yn dangos y cynlluniau, a'r swm a dderbyniwyd:

2023/24 £000's	Scheme	2024/25 £000's
62	Ukrainian Resettlement Programme - Sponsor payments	49

32.0 Trafodion Phartïon Cysylltiedig

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion perthnasol gyda phartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu i gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu i ddarllenwyr asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu a allai fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhydd gyda'r Awdurdod.

Mae gan Lywodraeth Ganolog (h.y. Llywodraeth Cymru) reolaeth effeithiol dros weithrediadau cyffredinol yr Awdurdod. Mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol, y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, yn darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau ac yn rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr Awdurdod gyda phartïon eraill. Mae grantiau a dderbynnir gan adrannau'r Llywodraeth wedi'u nodi yn nodyn 31. Roedd derbyniadau grant Llywodraeth Cymru o £11,727,489 yn ddyledus ar 31 Mawrth 2025 ac roedd £11,727,489 yn ddyledus ar 31 Mawrth 2024.

Mae gan aelodau'r Awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiâu ariannol a gweithredol yr Awdurdod. Dangosir cyfanswm lwfansau aelodau a dalwyd yn 2024/25 yn nodyn 28. Mae buddiannau mewn sefydliadau eraill a ddelir gan aelodau a'u teuluoedd agos wedi'u nodi drwy arolygiad o Gofrestr Datganiad Buddiannau yr Aelodau a'r Swyddogion ac maent wedi'u nodi yn y tabl isod.

Swyddogion - dangosir manylion enillion swyddogion yn nodyn 29 i'r Datganiadau Ariannol Craidd. Mae buddiannau mewn sefydliadau eraill a ddelir gan uwch swyddogion a'u teuluoedd agos wedi'u nodi ac maent wedi'u nodi yn y tabl isod.

Gweithrediadau ar y Cyd - mae'r Awdurdod yn ymwneud â nifer o weithrediadau ar y cyd, y dangosir eu manylion yn nodyn 39.

Dangosir Praeseptau ac Ardollau yn nodyn 11.

Cyrff Eraill – cynrychiolir yr Awdurdod ar nifer o gyrff allanol eraill, ac mae'r rhain wedi'u nodi yn y tabl isod.

	In-year Transactions 2024/25		Balances at 31/03/2025	
	Expenditure incurred by Authority £000	Income received by Authority £000	Owed by Authority (Creditors) £000	Owed to Authority (Debtors) £000
Description				
Companies / voluntary bodies in which Members' interests declared				
Funky Cabs Ltd	49	0	0	0
Voluntary Action Merthyr Tydfil	138	0	(23)	0
Cwm Taf Morganwg Mind / Merthyr & The Valleys Mind	38	(8)	0	0
Stephen & George Charitable Trust	73	(1)	(1)	1
Merthyr Tydfil Institute for the Blind	401	0	(31)	0
Nursery Rhymes Playgroup	94	(4)	0	4
Treharris Boys & Girls Club	24	0	0	0
Dwylo Bach Pre-School	106	0	0	0
Cwm Taf Care & Repair	299	0	0	0
Little Acorns Pre School Playgroup	63	0	(6)	0
Other companies / voluntary bodies in which Members' interests declared	4	(2)	0	0
Companies / voluntary bodies in which Officers' interests declared				
The Big Heart of Merthyr Tydfil	133	(2)	0	0
Merthyr Tydfil College	349	(6)	(65)	0
JV Redstart WSP (formerly Capita) Glamorgan Consultancy	583	0	(79)	0
Outside Bodies on which the Authority is represented				
Merthyr Tydfil Leisure Trust	33	(153)	0	624
Merthyr Valleys Homes	378	(172)	0	312
Safer Merthyr Tydfil	810	(1)	(268)	0
Citizen Advice Bureau	550	(1)	(89)	0
Welsh Local Government Association	119	(556)	(16)	79
Glamorgan Archives Joint Committee	55	0	0	0
Cwm Taf Morganwg Public Service Board	38	0	0	0
Cyfarthfa Foundation	461	(22)	(3)	1
Other bodies on which the Authority is represented	3	(1)	0	0

*Darparodd yr Awdurdod fenthyciad i Gartrefi Cymoedd Merthyr ym mlwyddyn ariannol 2014/15, a'r balans sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2025 yw £306,000. Cynrychiolir yr Awdurdod ar y Bwrdd.

	In-year Transactions 2023/24		Balances at 31/03/2024	
	Expenditure incurred by Authority £000	Income received by Authority £000	Owed by Authority (Creditors) £000	Owed to Authority (Debtors) £000
Description				
Companies / voluntary bodies in which Members' interests declared				
JV Redstart (Capita Glamorgan Consultancy)	1,090	0	(438)	0
Voluntary Action Merthyr Tydfil	150	0	0	0
The Cyfarthfa Foundation	453	(1)	0	0
Stephen & George Charitable Trust	61	(1)	(2)	1
Merthyr Tydfil Institute for the Blind	420	0	(93)	0
Nursery Rhymes Playgroup	88	0	(6)	0
Dwylo Bach Pre-School	100	0	(1)	0
Cwm Taf Care & Repair	188	0	(18)	0
Little Acorns Pre School Playgroup	72	0	(1)	0
Cefn Coed Rugby Club	61	(1)	0	0
Funky Cabs Ltd	36	0	(3)	0
3G's Development Trust	6	0	0	0
Cwm Taf Morganwg Mind / Merthyr & The Valleys Mind	34	(1)	0	0
Fir Tree Centre	19	0	0	0
Treharris Boys & Girls Club	42	0	0	0
Other companies / voluntary bodies in which Members' interests declared	76	(4)	0	23
Companies / voluntary bodies in which Officers' interests declared				
The Big Heart of Merthyr Tydfil	80	(10)	0	0
Merthyr Tydfil College	302	(3)	(106)	0
Outside Bodies on which the Authority is represented				
Merthyr Tydfil Leisure Trust	3,363	(23)	(62)	450
Merthyr Valleys Homes*	369	(185)	0	370
Safer Merthyr Tydfil	765	(2)	(201)	0
Citizen Advice Bureau	262	(1)	(74)	0
Welsh Local Government Association	103	(413)	0	39
Glamorgan Archives Joint Committee	54	0	0	0
Cwm Taf Morganwg Public Service Board	38	0	0	0
Other bodies on which the Authority is represented	2	0	0	0

*Darparodd yr Awdurdod fenthyciad i Gartrefi Cymoedd Merthyr ym mlwyddyn ariannol 2014/15, a'r balans sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2024 yw £326,400. Cynrychiolir yr Awdurdod ar y Bwrdd.

33.0 Gwariant Cyfalaf a Chyllid Cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf a wnaed yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafwyd o dan brydlesi cyllid a chontractau PFI/PP), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan fo gwariant cyfalaf i'w ariannu yn y blynyddoedd i ddod gan daliadau i refeniw wrth i'r Awdurdod ddefnyddio asedau, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), mesur o'r gwariant cyfalaf a wnaed yn hanesyddol gan yr Awdurdod sydd heb ei ariannu eto. Dadansoddir y CFR yn ail ran y nodyn hwn.

Isafswm darpariaeth refeniw

O dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003, mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol godi tâl ar eu cyfrif refeniw am bob blwyddyn ariannol Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) i gyfrif am gost eu dyled yn y flwyddyn ariannol honno. Roedd rheoliad 21 yn nodi'r dull yr oedd yn ofynnol i awdurdodau ei ddilyn wrth gyfrifo MRP.

O dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Diwygio) (Cymru) 2008, disodlwyd y cyfrifiad manwl gan ofyniad bod awdurdodau lleol yn cyfrifo swm o MRP y maent yn ei ystyried yn ddarbodus. Nod eang darpariaeth ddarbodus yw sicrhau bod dyled yn cael ei ad-dalu dros gyfnod sy'n weddol gymesur â'r hyn y mae'r gwariant cyfalaf yn darparu buddion drosto.

Mae'r canlynol wedi'u cymhwyso ar gyfer cyfrifon 2024/25 wrth gyfrifo'r ddarpariaeth:

- Mae'r MRP wedi'i godi ar refeniw o dan opsiwn 3b) y Dull Blwydd-dal Bywyd Asedau, gan ei fod yn cydnabod gwerth amser arian a thrwy hynny amddiffyn cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol.

	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
<i>Opening Capital Financing Requirement</i>	143,701	128,488
<i>Capital Investment</i>		
Property, Plant and equipment	61,847	48,436
Investment Properties	0	0
Revenue Expenditure Funded from Capital under Statute	13,680	7,949
Joint Committee Adjustments	(123)	114
Additional Right-of-Use assets recognised in year	5,244	0
<i>Sources of finance</i>		
Minimum Revenue Provision - Right-of-Use Assets	(1,460)	0
Government grants and other contributions	(59,701)	(37,940)
Direct revenue Contributions	(222)	(682)
Minimum Revenue Provision	(2,556)	(2,664)
<i>Closing Capital Financing Requirement</i>	160,410	143,701
Additional Assets acquired under Right-of Use	5,244	0
Minimum Revenue Provision - Right-of-Use Assets	(1,460)	0
Increase in underlying need to borrow (supported by government financial assistance)	1,557	1,563
Increase in underlying need to borrow (unsupported by government financial assistance)	14,047	16,200
Impact of Joint Committees	(123)	114
Minimum Revenue Provision	(2,556)	(2,664)

	2024/25	2023/24
	£'000	£'000
<i>Opening Capital Financing Requirement</i>	143,701	128,488
Capital Investment		
Property, Plant and equipment	61,847	48,436
Investment Properties	0	0
Revenue Expenditure Funded from Capital under Statute	13,680	7,949
Joint Committee Adjustments	(123)	114
Additional Right-of-Use assets recognised in year	5,244	0
Sources of finance		
Minimum Revenue Provision - Right-of-Use Assets	(1,460)	0
Government grants and other contributions	(59,701)	(37,940)
Direct revenue Contributions	(222)	(682)
Minimum Revenue Provision	(2,556)	(2,664)
Closing Capital Financing Requirement	160,410	143,701
Additional Assets acquired under Right-of Use	5,244	0
Minimum Revenue Provision - Right-of-Use Assets	(1,460)	0
Increase in underlying need to borrow (supported by government financial assistance)	1,557	1,563
Increase in underlying need to borrow (unsupported by government financial assistance)	14,047	16,200
Impact of Joint Committees	(123)	114
Minimum Revenue Provision	(2,556)	(2,664)
Increase/(decrease) in Capital Financing Requirement	16,709	15,213

34.0 Prydlesi

Yn 2024/2025, mae'r Awdurdod wedi cymhwyso IFRS 16 Prydlesi fel y'u mabwysiadwyd gan y Cod Ymarfer Cyfrifyddu. Prif effaith y gofynion newydd yw, ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd yn flaenorol fel prydlesi gweithredol (h.y. heb gydnabod yr eiddo ar brydles fel ased a rhenti yn y dyfodol fel rhwymedigaeth), bod ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles i'w dwyn i'r fantolen ar 1 Ebrill 2024. Mae prydlesi ar gyfer eitemau o werth isel a phrydlesi sy'n dod i ben ar neu cyn 31 Mawrth 2024 wedi'u heithrio o'r trefniadau newydd.

Mae IFRS 16 wedi'i gymhwyso'n ôl-weithredol, ond gyda'r effaith gronol wedi'i chydabod ar 1 Ebrill 2024. Mae hyn yn golygu bod asedau hawl defnyddio a rhwymedigaethau prydles wedi'u cyfrifo fel pe bai IFRS 16 bob amser wedi bod yn gymwys ond wedi'i gydnabod yn 2024/2025 ac nid trwy addasu'r flwyddyn flaenorol.

- Mae rhwymedigaethau prydles yn cael eu mesur ar werth presennol y taliadau prydles sy'n weddill ar 1 Ebrill 2024, wedi'u disgowntio gan gyfradd fenthycy cynyddol yr Awdurdod ar y dyddiad hwnnw.
- Mae cyfradd ddisgownt sengl wedi'i gymhwyso i bortffolios o brydlesi sydd â nodweddiad rhesymol debyg.
- Cyfartaledd pwysol y cyfraddau benthyca cynyddol a ddefnyddiwyd i ddisgowntio rhwymedigaethau oedd 5.14%
- Mae asedau hawl defnydd yn cael eu mesur ar swm rhwymedigaeth y les, wedi'i addasu ar gyfer unrhyw daliadau prydles rhagdaledig neu gronedig a oedd yn y fantolen ar 31 Mawrth 2024 – mae unrhyw gostau uniongyrchol cychwynnol wedi'u heithrio

- Aseswyd pob prydles a oeddent yn anghyfreithlon ar 31 Mawrth 2024, felly nid yw asedau hawl i ddefnyddio wedi bod yn destun adolygiad nam – mae symiau cario wedi'u lleihau gan unrhyw ddarpariaethau ar gyfer contractau anodd a oedd ym mantolen 31 Mawrth 2024
- Ar gyfer asedau hawl defnydd ar gyfer taliadau prydles pupur neu brydles enwol, cydnabuwyd ased hawl defnydd ar werth teg ar 1 Ebrill 2024 gyda'r rhwng y gwerth teg hwnnw a'r atebolrwydd prydles wedi'i gredydu fel enillion yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau.

Mae hyn wedi arwain at yr ychwanegiadau canlynol i'r Mantolen:

- £5.4m Asedau hawl defnydd eiddo, cyfarpar ac offer
- £3.7m Rhwymedigaethau prydles anghyredol
- £1.3m Rhwymedigaethau prydles gyfredol

Asedau Hawl i Ddefnyddio

Mae'r tabl isod yn dangos y newid yng ngwerth asedau hawl i ddefnyddio a ddelir o dan brydlesi gan yr awdurdod:

	Other Land & Buildings £'000	Vehicle, Plant, Furniture & Equipment £'000	Total £'000
Balance as at 1st April 2024	2,910	2,357	5,267
Additions	1,164	701	1,865
Total Cost 31st March 2025	4,074	3,058	7,132
Balance as at 1st April 2024	(20)	(99)	(119)
Depreciation & Impairment charge	(729)	(882)	(1,611)
Total Depreciation as at 31st March 2025	(749)	(981)	(1,730)
Balance as at 31st March 2025	3,325	2,077	5,402

Trafodion o dan brydlesi

Tynnodd yr awdurdod y treuliau a'r llif arian canlynol mewn perthynas â phrydlesi:

	2024/25 £'000
Comprehensive income and expenditure statement	
Interest expense on lease liabilities	182
Expense relating to short-term leases	
Expense relating to exempt leases of low-value items	
Cash flow statement	
Total cashflow for leases	1,642
Cash payments for interest portion of lease liabilities	182
Short term lease payments where exemptions taken	
Low value lease payments where exemptions taken	

*Mae ffigurau Llif Arian yn eithrio symiau de minimus.

Dadansoddiad aeddfedrwydd o rwymedigaethau prydles

Disgwylir i'r rhwymedigaethau prydles gael eu setlo dros y bandiau amser canlynol (wedi'u mesur ar symiau disgowntiedig y taliadau disgwyliedig):

	31st March 2025 £'000
Less than one year	1,517
One to five years	2,548
More than five years	5,631
Total undiscounted liabilities	9,696

Awdurdod fel leswr

Mae'r awdurdod yn prydlesu eiddo ac offer o dan brydlesi gweithredol at y dibenion canlynol:

- ar gyfer darparu gwasanaethau cymunedol, megis cyfleusterau chwaraeon, gwasanaethau twristiaeth a chanolfannau cymunedol
- at ddibenion datblygu economaidd i ddarparu llety fforddiadwy addas i fusnesau lleol

Dadansoddiad aeddfedrwydd o brydles dderbyniadwy

Disgwylir i'r symiau derbyniadwy prydles gael eu casglu dros y bandiau amser canlynol (wedi'u mesur ar symiau heb eu disgowntio'r derbyniadau arian parod disgwyliedig):

	31st March 2025 £'000	31st March 2024 £'000
Not later than one year	979	917
Later than one year and not later than five years	2,502	2,325
Later than five years	7,092	7,080
	10,573	10,322

35.0 **Cynlluniau Pensiwn a gyfrifir amdanynt fel cynlluniau cyfraniadau wedi'u diffinio**

Mae athrawon a gyflogir gan yr Awdurdod yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan yr Adran Addysg. Mae'r Cynllun yn darparu buddion penodol i athrawon ar ôl iddynt ymddeol, ac mae'r awdurdod yn cyfrannu tuag at y costau trwy wneud cyfraniadau yn seiliedig ar ganran o gyflogau pensiynadwy aelodau.

Mae'r cynllun yn gynllun buddion diffiniedig aml-gyflogwr. Mae'r Cynllun heb ei ariannu, ac mae'r Adran Addysg yn defnyddio cronfa dybiannol fel sail ar gyfer cyfrifo cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr a delir gan awdurdodau lleol. Cynhelir prisiadau bob pedair blynedd. Nid yw'r Awdurdod yn gallu nodi ei gyfran o'r sefyllfa ariannol a'r perfformiad sylfaenol gyda digon o ddibynadwyedd at ddibenion cyfrifyddu, felly mae'n cael ei gyfrif ar yr un sail â chynllun cyfraniadau wedi'u diffinio.

Yn 2024/25 talodd yr Awdurdod £6,824,976 i Bensiynau Athrawon (£5,549,884 yn 2023/24) mewn perthynas â chostau pensiwn athrawon, sy'n cynrychioli 28.68% o dâl athrawon (28.68% yn 2023/24).

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gostau unrhyw fudd-daliadau ychwanegol a ddyfernir ar ôl ymddeol yn gynnar y tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Mae'r costau hyn yn cael eu cyfrif ar sail buddion wedi'u diffinio fel y manylir yn Nodyn 36.

Mae'r Awdurdod yn disgwyl talu £6.994m mewn cyfraniadau i'r cynllun yn 2025/26. Cyfradd cyfraniadau pensiwn y cyflogwr yw 21.8% o fis Ebrill 2024.

36.0 **Cynlluniau Pensiwn Buddion Diffiniedig**

Cyfranogiad mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau tuag at gost budd-daliadau ôl-gyflogaeth. Er na fydd y budd-daliadau hyn yn daladwy nes bod gweithwyr yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau ar gyfer y budd-daliadau hynny a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr yn ennill eu hawl yn y dyfodol.

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun ôl-gyflogaeth:

- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, sy'n cael ei weinyddu'n lleol gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf o dan reoliadau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol – cynllun buddion wedi'u diffinio a ariennir yw hwn, sy'n golygu bod yr awdurdod a'r cyflogaion yn talu cyfraniadau i gronfa, wedi'u cyfrifo ar lefel a fwriedir i gydbwysu'r rhwymedigaethau pensiwn ag asedau buddsoddi. Ar ôl ymddeol, mae aelodau'n derbyn pensiwn blyneddol yn seiliedig ar eu cyflog terfynol (neu gyflog pensiynadwy

cyfartalog gyrfa o 1 Ebrill 2014) ac mae ganddynt yr opsiwn i gymryd rhan o'u pensiwn fel cyfandaliad di-dreth.

- Trefniadau ar gyfer dyfarnu buddion ôl-ymddeol yn ôl disgrisiwn ar ôl ymddeol yn gynnar (Budd-daliadau Dewisol Athrawon heb eu hariannu) – mae hwn yn drefniant buddion diffiniedig heb ei ariannu lle cydnabyddir rhwymedigaethau pan wneir dyfarniadau. Fodd bynnag, nid oes unrhyw asedau buddsoddi wedi'u hadeiladu i fodloni'r rhwymedigaethau pensiwn hyn, ac mae'n rhaid cynhyrchu arian parod i gwrdd â thaliadau pensiwn gwirioneddol wrth iddynt ddod yn ddyledus yn y pen draw.
- Prif risgiau i'r Awdurdod yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu'n ôl ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, cynnyrch bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol i godi tâl ar y Gronfa Gyffredinol y symiau sy'n ofynnol gan statud fel y disgrifir yn y nodyn polisïau cyfrifyddu.

Trafodion sy'n ymwneud â budd-daliadau ôl-gyflogaeth

Mae'r Awdurdod yn cydnabod cost budd-daliadau ymddeol yn y gost adroddedig o wasanaethau pan fyddant yn cael eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fydd y budd-daliadau yn cael eu talu fel pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei wneud yn erbyn y dreth gyngor yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly mae gwir gost budd-daliadau ôl-gyflogaeth / ymddeol yn cael ei wrthdroi allan o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Balans Cronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

	Local Government Pension Scheme		Discretionary Benefits Arrangements	
	£m		£m	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
Comprehensive Income and Expenditure				
Cost of services:				
Service cost comprising				
• current service cost	8.90	8.88	0.00	0.00
• past service cost	0.29	0.20	0.00	0.05
• (gain)/loss from settlements	0.00	0.00	0.00	0.00
• adjustment to pension strain	(0.71)	0.58	0.00	0.00
Financing and Investment Income and Expenditure	0.00		0.00	
• Net interest expense	0.52	2.12	0.68	0.66
Total post employment Benefits charged to the Surplus or Deficit on provision of services	9.00	11.78	0.68	0.71
Remeasurement of the net defined benefit liability comprising:	0.00		0.00	
• Return on plan assets (excluding the amount included in the net interest expense)	13.70	(20.75)	0.00	0.00
• Actuarial gains and losses arising on changes in demographic assumptions	(2.63)	(5.84)	(0.10)	(0.24)
• Actuarial gains and losses arising on changes in financial assumptions	(61.53)	(12.56)	(1.21)	(0.26)
• Actuarial gains and losses arising on changes in experience	0.62	4.52	0.02	0.94
• Asset Restriction	49.90	0.28	0.00	0.00
Total post employment Benefits charged to the Comprehensive Income and Expenditure Statement	9.05	(22.56)	(0.61)	1.15
Movement in Reserves Statement	0.00		0.00	
• reversal of net charges made to the Surplus or Deficit on the Provision of Services for post employment benefits in accordance with the code	(9.00)	(11.78)	(0.68)	(0.71)
Actual amount charged against the General Fund Balance for pensions in the year:	0.00		0.00	
Employers contributions payable to scheme	11.38	10.27	0.00	
Retirement benefits payable to pensioners	0.00		1.07	1.06

*Yn unol â safonau cyfrifyddu, mae'r actiwari yn cymhwyso cyfyngiadau ar swm adenilladwy unrhyw warged asedau. Mae'r cyfyngiadau hyn yn cael eu hadlewyrchu yn y nodyn uchod er mwyn sicrhau cysondeb â chyflwyniad y fantolen.

Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a gydnabyddir yn y fantolen

Mae'r swm a gynhwysir yn y Mantolen sy'n deillio o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'i gynllun buddion wedi'u diffinio fel a ganlyn:

	Local Government Pension Scheme		Discretionary Benefits Arrangements	
	£m		£m	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
Present Value of the defined benefit obligation	(321.63)	(370.95)	(12.99)	(14.67)
Fair value of plan assets	356.66	354.20	0.00	0.00
Sub-total	35.03	(16.75)	(12.99)	(14.67)
Other movements in the (liability)/asset	(0.03)	(0.58)	0.00	0.00
Net liability arising from the defined benefit obligation	35.00	(17.33)	(12.99)	(14.67)
Asset Restriction & other adjustments	(50.19)	0.00	0.00	0.00
Net liability arising from the defined benefit obligation after asset restriction	(15.19)	(17.33)	(12.99)	(14.67)

*Mae Cyfngiad Asedau ac addasiadau eraill yn cynnwys addasiad ychwanegol y tu hwnt i'r swm Cyfngiad Asedau a ddangosir yn y tabl blaenorol. Mae'r amrywiad bach hwn yn adlewyrchu'r effaith gronol o flynyddoedd blaenorol sy'n deillio o'r cyfrifiadau Cyfngiadau Asedau ar gyfer cyd-endidau y Cyngor.

Cysoni'r symudiad yng ngwerth teg asedau'r cynllun (cynllun)

	Local Government Pension Scheme		Discretionary Benefits	
	£m		£m	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
Opening fair value of scheme assets	354.23	320.87	0.00	0.00
Interest Income	16.99	15.03	0.00	0.00
Remeasurement gain/(loss)	0.00	0.00	0.00	0.00
• The return on plan assets, excluding the amount in the net interest expense	(13.70)	20.75	0.00	0.00
Contributions from the employer	11.36	10.27	1.07	1.06
Contributions from employees into the scheme	3.17	2.89	0.00	0.00
Benefits paid	(15.39)	(15.60)	(1.07)	(1.06)
Net increase in assets from disposals/acquisitions	0.00	0.00	0.00	0.00
Closing fair value of scheme assets	356.66	354.20	0.00	0.00

Cysoni gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun (rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio)

	Local Government Pension Scheme £m		Discretionary Benefits £m	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
Opening balance at 1 April	370.67	371.04	14.67	14.58
Opening Balance Adjustment	0.00	0.00	0.00	0.00
Current Service cost	8.90	8.88	0.00	0.00
Interest Cost	17.52	17.15	0.68	0.66
Contributions from scheme participants	3.17	2.89	0.00	0.00
Remeasurements (gains) and losses	0.00	0.00	0.00	0.00
• Actuarial gains and losses arising on changes in demographic assumptions	(2.63)	(5.84)	(0.10)	(0.24)
• Actuarial gains and losses arising on changes in financial assumptions	(61.53)	(12.56)	(1.21)	(0.26)
• Actuarial gains and losses arising on changes in experience	0.62	4.52	0.02	0.94
• Other	0.00	0.28	0.00	0.00
Past service cost	0.29	0.20	0.00	0.05
Losses/(gains) on curtailment	0.00	0.00	0.00	0.00
Benefits paid	(15.38)	(15.60)	(1.07)	(1.06)
Net increase in assets from disposals/acquisitions	0.00	0.00	0.00	0.00
Closing balance at 31st March	321.63	370.95	12.99	14.67

Asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a gynhwysir

	As at 31/03/2025 £m	As at 31/03/2024 £m
Equities	232.19	226.72
Property	21.76	23.02
Government Bonds	38.88	43.21
Corporate Bonds	52.43	55.26
Cash	11.41	5.99
	356.67	354.20

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Mae rhwymedigaethau wedi'u hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned a ragwelir, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod yn dibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog, ac ati.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a'r Budd-daliadau yn ôl disgresiwn ac wedi cael eu hasesu gan Aon Hewitt, cwmni actiwaraid annibynnol, ac mae amcangyfrifon ar gyfer Cronfa Bensiwn Cyngor Sir Rhondda Cynon Taf yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun ar 31 Mawrth 2023.

Y rhagdybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari oedd:

	Local Government Pension Scheme		Discretionary Benefits	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
Males	20.90	21.00	20.90	21.00
Females	23.70	23.80	23.70	23.80
Males	21.80	22.30		
Females	24.80	25.20		
Discount rate	5.80%	4.80%	5.80%	4.80%
CPI Inflation	2.50%	2.60%	2.50%	2.60%
Pension increases	2.50%	2.60%	2.50%	2.60%
Pension accounts revaluation rate	2.50%	2.60%		
Salary increases	3.75%	3.85%		

Cyfrifwyd hyd y rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio (h.y. cyfartaledd pwysol yr amser hyd nes talu llif arian yn y dyfodol) ar gyfer aelodau'r cynllun ar 31 Mawrth 2025 gan yr actiwari fel 14.8 mlynedd (16.7 mlynedd ar 31 Mawrth 2024).

Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod wedi'u pennu yn seiliedig ar newidiadau rhesymol posibl o'r rhagdybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac yn tybio ar gyfer pob newid bod y rhagdybiaethau yn parhau i fod yn gyson. Mae'r rhagdybiaethau mewn hirhoedledd, er enghraifft, yn cymryd yn ganiataol bod disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng i ddynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau mewn rhai o'r rhagdybiaethau fod yn gysylltiedig â'i gilydd. Mae'r amcangyfrifon a ddefnyddir yn y dadansoddiad sensitifrwydd wedi dilyn y polisiau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragwelir. Nid yw'r dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd isod wedi newid o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol:

	Impact on the Defined Benefit Obligation in the scheme		
	Increase in assumption	Base Figure	Decrease in assumption
	£m	£m	£m
Discount Rate (increase or decrease by 0.1%)	316.81	321.61	326.45
Rate of increase in salaries (increase or decrease by 0.1%)	322.28	321.61	320.99
Rate of increase in pensions (increase or decrease by 0.1%)	325.81	321.61	317.46
Post retirement mortality assumption (increase or decrease by 1 year)	328.71	321.61	314.56

Mae cyfraddau cyfraniadau yn cael eu pennu gan actiwari'r gronfa yn seiliedig ar brisiadau actiwaraid tair blynedd. Amcanion y cynllun yw cadw cyfraniadau cyflogwyr ar gyfradd mor gyson â phosibl. Mae'r Awdurdod wedi cytuno ar strategaeth gydag actiwari'r cynllun i gyflawni lefel ariannu o 100% o rwymedigaethau cyffredinol y gronfa. Disgwylir i'r prisiad tair blynedd nesaf gael ei gwblhau ar 31 Mawrth 2026.

Mae'r awdurdod yn disgwyl talu £11.46m o gyfraniadau i'r cynllun yn 2025/26.

37.0 Rhwymedigaethau annisgwyl

Ar 31 Mawrth 2025, mae gan yr Awdurdod y rhwymedigaethau annisgwyl canlynol:

- **Adfer Tir- Ffos-y-Fran**

Daeth cloddio glo fel rhan o'r cynllun adfer tir i ben dros 12 mis yn ôl. Ar hyn o bryd mae'r datblygwr yn ymgymryd â rhywfaint o adfer y safle yn unol â'r strategaeth adfer gymeradwy o 2007. Mae cais cynllunio wedi cael ei dderbyn gan CBSMT i ofyn am amrywiad o'r caniatâd cynllunio sy'n bodoli. Mae'r cais hwn yn ceisio amrywio'r strategaeth adfer er mwyn caniatáu i adferiad gwahanol o'r safle gael ei gyflawni. Nid yw'r cais hwn wedi'i benderfynu gan CBSMT eto. Mae'r gwaith sy'n cael ei wneud gan y datblygwr ar hyn o bryd yn debygol o gymryd sawl mis.

Mae angen gwaith adfer i ddod â'r safle i fyny i'r safonau diogelwch cyhoeddus gofynnol. Nid yw'r costau hyn yn fesuradwy ar hyn o bryd gan fod y datblygwr yn dal i adfer y safle adfer. Mae costau'r gwaith adfer hyn yn eistedd gyda'r datblygwr. Dim ond os yw'r datblygwr yn rhoi'r gorau i fasnachu neu'n gadael y safle y mae problem gydag adfer.

Mae'r Cyngor o'r farn bod yr atebolrwydd am y gwaith adfer hyn ar hyn o bryd yn perthyn i'r gweithredwr a/neu'r tiffeddiannwr, ond mae'r sefyllfa berchnogaeth yn gymhleth, gyda'r Cyngor/Llywodraeth Cymru (LIC) ill dau yn berchen ar rannau bach o'r tir yr ystyrir eu bod yn annhebygol o fod angen gwaith adfer.

Mae'r Cyngor yn disgwyl ymateb gan LIC ynglŷn â gwahaniaethau barn yn y dyfodol agos. Bydd materion ynghylch atebolrwydd yn cael eu hailystyried ar ôl derbyn yr ohebiaeth gan LIC.

- **Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful**

Sefydlwyd Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful (sy'n masnachu fel Lles ym Merthyr) ar 1 Ebrill 2015 "y Dyddiad Trosglwyddo". Trosglwyddodd yr Awdurdod y swyddogaeth o ddarparu Gwasanaethau Hamdden a Diwylliannol presennol yn y Fwrdeistref Sirol i'r Ymddiriedolaeth. Yn dilyn cyfathrebu yn ystod mis Rhagfyr 2023 o'r bwriad i derfynu'r contract, a therfynu'r contract ar 30 Ebrill 2024, mae Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful (sy'n masnachu fel Llesiant ym Merthyr) wedi datgan statws diddymu ers hynny.

Cronfa Bensiwn – Derbyniwyd yr Ymddiriedolaeth fel corff i Gronfa Bensiwn Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (y Gronfa Bensiwn). I wneud hyn, ymrwymodd yr Awdurdod a'r Gronfa Bensiwn i Gytundeb Derbyn gydag Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful fel y gallai gweithwyr cymwys yr Ymddiriedolaeth Hamdden gael mynediad i'r Cynllun Pensiwn. Roedd y Gronfa Bensiwn yn gofyn am warant gan yr Awdurdod i indemnio'r Gronfa Bensiwn rhag y risg y byddai'r Ymddiriedolaeth yn methu â gwneud taliadau cyfrannol sy'n ddyledus o dan y cytundeb.

Mae'r cytundeb derbyn yn nodi bod unrhyw rwymedigaethau pensiwn cronedig sy'n ymwneud ag aelodau'r cynllun ar y dyddiad trosglwyddo yn atebolrwydd yr Awdurdod. Yr Ymddiriedolaeth sy'n gyfrifol am y cynnydd mewn rhwymedigaethau ar ôl trosglwyddo. Ers datgan statws diddymu mae mwy o debygolrwydd o ddiffyg taliadau sy'n ddyledus i'r Gronfa Bensiwn.

Mae posibilrwydd y gall rhai dyledion penodol eraill o'r Ymddiriedolaeth drosglwyddo i'r Awdurdod os na ellir eu hariannu o'u cronfeydd sy'n weddill. Ni ellir meintioli maint a thebygolrwydd y bydd y Cyngor yn wynebu'r costau hyn ar hyn o bryd.

- **Cartrefi Cymoedd Merthyr**

Fel rhan o'r cytundebau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â throsglwyddo Stoc Tai yr Awdurdod i Gartrefi Cymoedd Merthyr (MVH), darparwyd nifer o warantau ac indemniadau am gyfnod o 30 mlynedd o'r dyddiad trosglwyddo (Mawrth 2009), sy'n cwmparu meysydd gan gynnwys llygredd amgylcheddol ac asbestos. Y terfyn ar hawliadau a wneir yn erbyn y gwarantau hyn yw £15,000 ar gyfer pob eiddo (wedi'i uwchraddio'n flynyddol gan RPI), ac eithrio'r warant ar gyfer llygredd amgylcheddol ac asbestos, lle mae'r terfynau yn £40m (llygredd amgylcheddol) a heb derfyn (asbestos). Mae hawliadau yn ddarostyngedig i lefel de minimis nad yw'r Awdurdod yn atebol i ad-dalu MVH oddi tano, sef £10,000 yn gyffredinol a £3.3m ar gyfer gwaith Asbestos. Mae rhwymedigaethau posibl a allai godi mewn perthynas â llygredd amgylcheddol wedi'u lliniaru drwy bolisïau yswiriant, gan ddarparu yswiriant cyfanredol o £20m. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw hawliadau pendant yn gysylltiedig â'r gwarantau a ddarperir ac nid yw'n bosibl pennu maint a gwerth hawliadau a allai godi yn y dyfodol.

- **Asedau / Atebolrwydd Pensiynau**

Ym mis Mehefin 2023, rhoddodd yr Uchel Lys benderfyniad (Virgin Media Limited v NTL Pension Trustees II Limited ac eraill) a allai fod â goblygiadau i ddilysrwydd diwygiadau a wnaed gan gynlluniau pensiwn, gan gynnwys yr LGPS, a gafodd eu contractio allan ar sail sy'n gysylltiedig â chyflog rhwng 6 Ebrill 1997 a diddymu contractio allan yn 2016. Roedd y dyfarniad yn ymwneud â'r gofyniad ar yr Ymddiriedolwyr i gael cadarnhad actiwaraid y Cynllun bod Cynllun yn parhau i ddarparu isafswm

lefel y budd-daliadau (a elwir yn 'brawf cynllun cyfeirio') yn dilyn mathau penodol o ddiwygiadau rheolau. Heb y cadarnhad hwn (y cyfeirir ato weithiau fel cadarnhad adran 37, drwy gyfeirio at adran 37 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993, sy'n gosod allan y gellir newid rheolau'r cynllun yn unig fel y rhagnodir yn y rheoliadau perthnasol), gall y diwygiad fod yn ddi-rym ac yn aneffeithiol. Cadarnhaodd y Llys Apêl y penderfyniad gwreiddiol.

Ym mis Mehefin 2025, cyhoeddodd yr Adran Gwaith a Phensiynau fwrriad y Llywodraeth i gyflwyno deddfwriaeth i roi'r gallu i gynlluniau pensiwn yr effeithir arnynt gael cadarnhad actiwaraid ysgrifenedig yn ôl-weithredol bod newidiadau budd-daliadau hanesyddol wedi bodloni

y safonau angenrheidiol, gan arwain at ddileu'r risg o rwymedigaethau cynllun ychwanegol. Er bod bwriad y Llywodraeth wedi'i gyhoeddi, hyd nes y bydd deddfwriaeth yn cael ei deddfu, mae rhywfaint o ansicrwydd o hyd ynglŷn â rhwymedigaethau'r cynllun ac mae datgeliad atebolrwydd annisgwyl yn briodol. Yn ogystal ag ansicrwydd rhwymedigaeth bosibl, ni ellir mesur unrhyw werth rhwymedigaeth bosibl gyda dibynadwyedd digonol.

38.0 Risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg credyd – y posibilrwydd y gallai partion eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
- Risg hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod arian ar gael i gyflawni ei ymrwymadau i wneud taliadau
- Risg y farchnad – y posibilrwydd y gallai colled ariannol godi i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog ac amodau'r farchnad stoc

Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol yr Awdurdod yn canolbwyntio ar anrhagweladwyedd marchnadoedd ariannol ac yn ceisio lleihau effeithiau andwyol posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu gwasanaethau. Mae rheoli risg yn cael ei gynnal gan Gyfarwyddiaeth y Prif Weithredwr, o dan bolisiâu a amlinellir yn Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol a gymeradwywyd gan y Cyngor yn flynyddol, cyn dechrau'r flwyddyn ariannol newydd.

Risg Credyd

Mae risg credyd yn deillio o adneuon gyda banciau a sefydliadau ariannol, yn ogystal ag amlygiad credyd i gwsmeriaid yr Awdurdod. Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod hwn yn dibynnu ar wybodaeth a ddarperir gan froceriaid buddsoddi i bennu credydrwydd gwrthbartion. Polisi'r Awdurdod yw delio â phrif fanciau y DU a chymdeithasau adeiladu sydd â sgôr y DU yn unig.

Mae Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol 2024/25 yr Awdurdod a adroddwyd i'r Cyngor ar 17 Ebrill 2024 yn gosod terfynau ar gyfer buddsoddiadau ar gyfer 2024/25 o:

- £10m i unrhyw un Awdurdod Lleol yn y DU
- £5m i unrhyw un Banc neu Gymdeithas Adeiladu yn y DU
- Llywodraeth y DU yn ôl yr angen

Adroddwyd hefyd am Adolygiad Hanner Blwyddyn Rheoli'r Trysorlys o flwyddyn ariannol 2024/25 i'r Cyngor ar 5 Chwefror 2025 gydag alldro y flwyddyn lawn yn cael ei adrodd ar 6 Tachwedd 2025

Nid yw'r Awdurdod yn cymhwyso graddfeydd credyd i asedau ariannol eraill; Fodd bynnag, mae'r tabl canlynol yn crynhoi amlygiad posibl i risg credyd yn seiliedig ar brofiad o ddiffyg ac angasgladwyedd:

2024/25

	Balance outstanding as at 31/03/2025 £000	Historic Experience of Default %	Estimated exposure to non-repayment at 31/03/2025 £000
Description			
Sundry Debtors	3,077	3.81	117
Council Tax	9,651	14.91	1,439

2023/24

	Balance outstanding as at 31/03/2024 £000	Historic Experience of Default %	Estimated exposure to non-repayment at 31/03/2024 £000
Description			
Sundry Debtors	2,464	0.99	24
Council Tax	9,097	12.57	1,144

Mae'r Awdurdod yn disgwyl ad-dalu ei ddyled gyffredinol o fewn 30 diwrnod. Fodd bynnag, mae pob un o'r uchod wedi mynd heibio'r dyddiad dyledus hwn ac wedi'i ddadansoddi fel a ganlyn:

	31/03/2025		31/03/2024	
	Sundry	Council Tax	Sundry	Council Tax
	£'000	£'000	£'000	£'000
Up to 1 Year	1,879	2,619	1,248	2,476
Between 1 and 2 Years	388	1,733	697	1,530
Between 2 and 3 Years	450	1,207	308	1,293
Between 3 and 4 Years	206	1,057	131	1,068
Between 4 and 5 Years	88	859	35	753
Greater than 5 Years	67	2,177	45	1,977
Total	3,078	9,652	2,464	9,097

Risg Hylifedd

Mae gan yr Awdurdod system rheoli llif arian cynhwysfawr sy'n ceisio sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, mae gan yr Awdurdod fynediad barod i fenthycia o'r farchnad arian a'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus. Nid oes risg sylweddol na fydd yr Awdurdod yn gallu codi cyllid i gyflawni ei ymrwymïadau o dan offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym i ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol. Mae'r Awdurdod yn gosod terfynau ar gyfran ei fenthyciadau sefydlog yn ystod cyfnodau penodedig. Mae'r dadansoddiad aeddfedrwydd o rwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

	2024/25				
	£'000				
	PWLB	LOBO	Other	Market Loans	Total
Less than one year	21,309	0	266	0	21,575
Between one and two years	23,817	0	241	0	24,058
Between two and five years	53,901	0	723	0	54,624
More than five years	61,090	0	15,794	0	76,884
	160,117	0	17,024	0	177,141

	2023/24				
	£'000				
	PWLB	LOBO	Other	Market Loans	Total
Less than one year	4,492	0	134	48,797	53,423
Between one and two years	4,435	0	134	0	4,569
Between two and five years	9,539	0	401	0	9,940
More than five years	64,270	0	16,255	0	80,525
	82,736	0	16,924	48,797	148,457

Mae pob masnach a symiau taladwy eraill i fod i gael eu talu mewn llai na blwyddyn.

Risg y Farchnad

Gallai'r Awdurdod fod yn agored i risg sylweddol o ran ei amlygiad i symudiadau cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i buddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y rhwymedigaethau benthyciadau yn gostwng
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog sy'n cael ei gredydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng

Nid yw benthyciadau yn cael eu cario ar werth teg, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau mewn llog sy'n daladwy ac yn dderbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Balans y Gronfa Gyffredinol.

Mae strategaethau'r Awdurdod ar gyfer rheoli risg cyfraddau llog wedi'u nodi yn y Polisi Rheoli Trysorlys a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol. Mae holl Fenthyciadau Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn gyfradd sefydlog. Mewn perthynas â Buddsoddiadau, mae'r Awdurdod yn buddsoddi arian ar gyfradd sefydlog ac amrywiol ond mae'r risg yn cael ei leihau gan fod yr uchafswm cyfnod buddsoddi yn llai nag 1 flwyddyn.

Pe bai'r Awdurdod wedi profi cyfraddau llog 1% yn uwch na'r lefelau gwirioneddol, byddai'r effaith ariannol ar gyfer 2024/25 wedi bod fel a ganlyn:

	£'000
Increase in interest payable on variable rate borrowings	0
Increase in interest payable on variable rate investments	(1)
Impact on Surplus or Deficit on Provision of Services	(1)

39.0 Buddiannau mewn endidau eraill

Cymdeithion

Mae WSP Glamorgan Consultancy Ltd (Capita Glamorgan Consultancy gynt) hefyd yn masnachu gan fod Redstart Ltd. yn Fenter ar y Cyd rhwng Capita Property and Infrastructure Limited, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Mae'r Awdurdod yn berchen ar 6% o gyfranddaliadau'r Cwmni.

Prif weithgaredd y cwmni yw darparu gwasanaethau peirianeg, dylunio ac ymgynghori, yn bennaf ym meysydd peirianeg prifffyrdd a thrafnidiaeth, rheoli prosiectau a rheoli adeiladu.

Mae'r Adroddiad Archwilio a ddarparwyd ar gyfer WSP yn nodi bod y cwmni wedi rhoi'r gorau i fasnachu ar 31 Mawrth 2025 ac nad yw'n briodol paratoi'r datganiadau ariannol ar sail parhau.

Manylir ar ddetholiad o'r datganiadau ariannol diweddaraf sydd ar gael ar 31 Rhagfyr 2024 isod. Mae ffenestr naw mis ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol a chyhoeddwyd datganiadau ariannol 2024 ar 30 Medi 2025:

	31/12/2024	31/12/2023
	£'000	£'000
Expenditure		
Cost of Sales	4,905	5,923
Administration Expenses	643	721
Total Expenditure	5,548	6,644
Income		
Turnover	(6,088)	(7,272)
Operating (Profit)/loss	(540)	(628)
Net finance cost	404	492
Income tax charge	136	136
Total Comprehensive expense income for the year	0	0

	31/12/2024	31/12/2023
	£'000	£'000
Fixed Assets		
Deferred Tax	0	0
	0	0
Current Assets		
Trade and Other Receivables	1,615	2,279
Cash	2,394	1,743
	4,009	4,022
Current Liabilities		
Trade and Other Payables	(1,423)	(1,840)
Financial Liabilities	(2,586)	(2,182)
Income tax payable	0	0
	(4,009)	(4,022)
Net Assets	0	0
Capital and reserves		
Profit and loss account	0	0
Total equity	0	0

Gweithrediadau ar y Cyd

O dan IFRS, mae'n ofynnol i'r Awdurdod gydnabod ei gyfran o'r incwm a'r gwariant a'r asedau a'r rhwymedigaethau mewn perthynas â Gweithrediadau ar y Cyd. Roedd gan yr Awdurdod drefniant o'r fath gyda'r cyrff canlynol:

- Archifau Morgannwg
- Cyd-bwyllgor Amlogfa Llwydcoed
- Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De
- Cydweithredol Mabwysiadu Rhanbarthol y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd
- Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd

Archifau Morgannwg

Mae hwn yn gyd-bwyllgor, a grëwyd ar 11 Ebrill 2006, sy'n cynnwys cynrychiolwyr aelodau etholedig o Fwrdeistrefi Sirol Merthyr Tudful, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerdydd, Rhondda Cynon Taf, Caerffili a Bro Morgannwg. Mae Cyd-bwyllgor Archifau Morgannwg yn darparu, cynnal, gweinyddu a datblygu gwasanaeth archifau ar y cyd ar gyfer ei awdurdodau cyfansoddol. Cyfraniad Merthyr Tudful i'r trefniant ar y cyd yw 6%.

Nid yw'r effaith ariannol net ar gyfrifon yr Awdurdod o ganlyniad i gynnwys trafodion Archifau Morgannwg yn cael ei hystyried yn sylweddol ac felly nid yw wedi'i chynnwys yn y datganiad o gyfrifon ar gyfer 2024/25.

Fodd bynnag, mae'r Awdurdod yn cynnwys yn ei Gyfrifon y cyfraniad a dalwyd tuag at Adeilad Archifdy Morgannwg.

Cyd-bwyllgor Amlogfa Llwydcoed

Mae Amlogsgfa Llwydcoed yn cael ei reoli a'i weinyddu gan Gyd-bwyllgor Amlogsgfa Llwydcoed, o dan bwerau a roddwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994. Mae'r Cyd-bwyllgor yn cynnwys naw aelod, pump o Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a phedwar o Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Daeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf yn Awdurdod Cynnal y Cyd-bwyllgor ym 1996, gan gymryd yr awenau o Ardal Drefol Aberdâr a Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Cyfran Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful o'r trefniant ar y cyd yw 46.6%.

Nid yw'r Awdurdod o'r farn bod ganddo ddylanwad sylweddol yn Amlogsgfa Llwydcoed gan fod gan y Cyd-bwyllgor gyfrifoldeb cyffredinol am weithredu, rheoli a chyllid yr amlogsgfa gyda'r ddau awdurdod wedi dirprwyo eu swyddogaethau fel Awdurdodau Claddu i'r Cyd-bwyllgor.

Mae'r Awdurdod wedi cynnwys ei gyfran o'r gweithrediad ar y cyd yn natganiadau ariannol 2024/25.

Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De

Crëwyd Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De ar 1 Medi 2012 i ddarparu ystod o wasanaethau gwella ysgolion yn ardaloedd Awdurdodau lleol Pen-y-bont ar Ogwr, Caerdydd, Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf a Bro Morgannwg.

Mae Consortiwm Canolbarth y De yn cael ei reoli a'i weinyddu gan Gyd-bwyllgor Consortiwm Canolbarth y De, o dan bwerau a roddwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994. Mae'r Cyd-bwyllgor yn cynnwys pum aelod, un o bob Awdurdod Lleol. Daeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf yn Awdurdod Cynnal ar ôl ffurfio'r Cyd-bwyllgor. Cyfran Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful o'r trefniant ar y cyd yw 6.41%.

Mae'r Awdurdod wedi cynnwys ei gyfran o'r gweithrediad ar y cyd yn natganiadau ariannol 2024/25.

Cydweithredol Mabwysiadu Rhanbarthol y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd

Mae hwn yn gonsortiwm statudol y mae'n rhaid i bob awdurdod fod yn rhan ohono fel y nodir gan Lywodraeth Cymru a'r Asiantaeth Fabwysiadu Genedlaethol. Sefydlwyd y Cydweithredol ym mis Mehefin 2015.

Dyma asiantaeth ganolog yr Awdurdod ar gyfer gwaith asesu, paru a lleoliad ynghylch mabwysiadu.

Mae'r Cydweithrediad yn cynnwys Cyngor Sir Bro Morgannwg fel Awdurdod Arweiniol, Cyngor Sir Rhondda Cynon Taf, Cyngor Sir Caerdydd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cyfrannu 12.6% i'r Cydweithrediad.

Nid yw'r effaith ariannol net ar gyfrifon yr Awdurdod o ganlyniad i gynnwys Cydweithredol Mabwysiadu Rhanbarthol y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd yn cael ei hystyried yn sylweddol ac felly nid yw wedi'i chynnwys yn y datganiad o gyfrifon ar gyfer 2024/25.

Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd

Ar 1 Mawrth 2017 cadarnhawyd Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd gwerth £1.2 biliwn rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r 10 cyngor cyfansoddol yn Ne-ddwyrain Cymru, sy'n cynnwys Merthyr, yn ffurfiol. Mae'r buddsoddiad dros gyfnod o 20 mlynedd a nod allweddol y gronfa yw creu 25,000 o swyddi newydd erbyn 2036 a defnyddio £4 biliwn o fuddsoddiad yn y sector preifat.

Mae'r Gronfa Fuddsoddi CCRD yn cynnwys dwy elfen wahanol: -

- £734m – cynllun METRO. Bydd hyn yn cynnwys £503m o gyllid Llywodraeth Cymru a ddarparwyd dros y saith mlynedd gyntaf rhwng 2016/17 a 2022/23; £106m o Gronfa Datblygu Ewrop, (sydd wedi'i ymrwymo a'i warantu yn dilyn Brexit gan Lywodraethau'r DU a Chymru); a £125m gan Lywodraeth y DU. Yr elfen hon fydd cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yn unig.
- £495m – Cronfa'r Cabinet Rhanbarthol, sy'n cynnwys ymrwymiad y deg cyngor cyfansoddol i fenthycu £120m dros gyfnod 20 mlynedd y Gronfa Fuddsoddi, ynghyd â £375m gan Lywodraeth y DU. Bydd y gronfa hon yn cael ei defnyddio ar gyfer buddsoddi mewn seilwaith, tai, sgiliau a hyfforddiant, arloesi, twf busnes a chynigion trafnidiaeth "Metro plus". Bydd yr elfen hon yn gyfrifoldeb Cabinet Rhanbarthol CCRD. Bydd y Cyngor yn gwneud cyfraniad o 3.94% i'r £120m yn seiliedig ar ei gyfran o'r boblogaeth ranbarthol.

Cyfran Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful o'r trefniant ar y cyd yw 3.94%.

Mae'r Awdurdod wedi cynnwys ei gyfran o'r gweithrediad ar y cyd yn natganiadau ariannol 2024/25.

Mae Eiddo Buddsoddi sydd wedi'u cynnwys yn y fantolen o £2.464m yn ymwneud yn unig â chynnwys cyfran Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful o drefniant ar y cyd Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae eitemau mantolen arwyddocaol eraill sy'n adlewyrchu balansau CCRCD yn cynnwys Arian Parod, Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Endidau Eraill

Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful

Sefydlwyd Ymddiriedolaeth Hamdden Merthyr Tudful (sy'n masnachu fel Lles ym Merthyr) ar 1 Ebrill 2015. Trosglwyddodd yr Awdurdod y swyddogaeth o ddarparu Gwasanaethau Hamdden a Diwylliannol presennol yn y Fwrdeistref Sirol i'r Ymddiriedolaeth. Sefydlwyd yr Ymddiriedolaeth fel Sefydliad Dosbarthu Nid-er-Elw, Elusen gofrestredig a Chwmni Elusennol Cyfyngedig trwy Warant. Roedd yr Ymddiriedolaeth yn Elusen gofrestredig. Arweiniwyd yr Ymddiriedolaeth gan Fwrdd Ymddiriedolwyr, y mae'n ofynnol iddo fod yn annibynnol ar yr Awdurdod. Roedd Aelodaeth y Bwrdd fel a ganlyn:

- Y Prif Swyddog Gweithredol
- 7 Ymddiriedolwyr Cymunedol
- 1 Ymddiriedolwr yr Awdurdod

Felly mae cynrychiolaeth yr Awdurdod yn is na 20%.

Ar ôl terfynu contract y Cyngor gyda Llesiant Merthyr, maent wedi datgan ansolfedd ers hynny ac mae darpariaeth ar gyfer dyled ddrwg yn adlewyrchu'r ddyled sy'n ddyledus i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ar 31 Mawrth 2025.

Roedd yr Ymddiriedolaeth yn gweithredu am fis Ebrill yn 2024/25 a thalwyd ffi reoli o £0.202m (£2.424m yn 2023/24) i redeg gwasanaethau presennol. Ar gyfer gweddill 11 mis 2024/25, talwyd ffi reoli gyfunol o £3.252m i sefydliadau olynol.

Geirfa Termau

Cronni

Mae croniad yn swm a ddangosir yn y cyfrifon sy'n cynrychioli incwm neu wariant sy'n ymwneud â'r cyfnod cyfrifyddu, nad oedd wedi'i dderbyn na'i dalu mewn gwirionedd ar ddyddiad y Mantolen.

Actiwari

Mae actiwari yn unigolyn neu sefydliad sy'n cyfrifo premiymau a rhwymedigaethau yswiriant a rhwymedigaethau pensiwn.

Amorteiddiad

Y gostyngiad yng ngwerth ased anniriaethol, sy'n cael ei godi ar refeniw

Asedau sy'n cael eu hadeiladu

Mae Ased sy'n Cael ei Adeiladu yn cynrychioli ased nad yw wedi'i gwblhau eto.

Cyllideb

Cyllideb yw'r cynllun gwariant ar gyfer blwyddyn ariannol.

Gwariant Cyfalaf

Gwariant ar asedau anghyredol a fydd yn cael eu defnyddio am sawl blwyddyn wrth ddarparu gwasanaethau, er enghraifft adeiladau.

Gofyniad Cyllido Cyfalaf

Angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycu at ddiben cyfalaf. Mae'n mesur gwariant cyfalaf a dynnwyd ond heb ei ariannu eto.

Derbynnneb Cyfalaf

Enillion o werthu asedau cyfalaf y gellir eu defnyddio i ariannu cynlluniau gwariant cyfalaf newydd, neu leihau'r angen sylfaenol i fenthycu.

Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA)

CIPFA yw'r corff proffesiynol sy'n gyfrifol am gyhoeddi canllawiau ariannol i'w dilyn gan gyrrff sector cyhoeddus.

Ased annisgwyl

Ased posibl sy'n deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol ond y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau ar ôl digwyddiad ansicr yn y dyfodol e.e. canlyniad achos llys.

Atebolrwydd annisgwyl

Cost ariannol bosibl digwyddiad yn y gorffennol ond a fydd ond yn cael ei gadarnhau gan ddigwydd un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol e.e. canlyniad achos cyfreithiol.

Credydwr

Mae credydwr yn sefydliad/unigolyn sy'n ddyledus iddo arian gan yr Awdurdod am nwyddau/gwasanaethau a ddarperir.

Asedau Cyfredol

Asedau sy'n dymor byr (llai na blwyddyn) ac sy'n cael eu hystyried yn hylifol.

Rhwymedigaethau Cyfredol

Rhwymedigaethau tymor byr (llai na blwyddyn).

Dyledwr

Mae dyledwr yn sefydliad/unigolyn sy'n ddyledus i'r Awdurdod am nwyddau/gwasanaethau a dderbyniwyd.

Dibrisiant

Tâl a wneir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i adlewyrchu'r defnydd o asedau anghyredol yn ystod y flwyddyn.

Cronfeydd wrth Gefn wedi'u Clustnodi

Swm a neilltuwyd o'r Balans Cronfa Gyffredinol i ariannu cynlluniau gwariant yn y dyfodol.

Gwerth Teg

Y pris a fyddai'n cael ei dderbyn i werthu ased neu ei dalu i drosglwyddo rhwymedigaeth mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar ddyddiad mesur.

Offerynnau Ariannol

Mae Offeryn Ariannol yn deillio o contract sy'n arwain at ased ariannol un endid ac atebolrwydd ariannol un arall. Enghreifftiau yw dyledwyr masnach, credydwyr, buddsoddiadau a benthyciadau.

Rhwymedigaethau Ariannol

Mae rhwymedigaeth ariannol yn rhwymedigaeth i drosglwyddo buddion economaidd a reolir gan yr Awdurdod a gellir ei gynrychioli gan rwymedigaeth contractiol i ddarparu arian parod neu asedau ariannol e.e. Benthyciadau, symiau masnach taladwy

Asedau Ariannol

Mae ased ariannol yn hawl i fudd-daliadau economaidd yn y dyfodol a reolir gan yr Awdurdod sy'n cael ei gynrychioli gan arian parod neu offerynnau eraill neu hawl gytundebol i dderbyn arian parod neu ased ariannol arall e.e. benthyciadau, symiau masnach derbyniol.

Blwyddyn Ariannol

Dyma'r cyfnod cyfrifyddu sy'n dechrau ar 1 Ebrill ac yn gorffen ar 31 Mawrth yn y flwyddyn ganlynol.

Prydlesi Cyllid

Ariannu asedau cyfalaf dros nifer o flynyddoedd trwy daliadau blynyddol i gwmni prydlesu.

Ased Treftadaeth - Ased diriaethol gyda rhinweddau hanesyddol, artistig, gwyddonol, technolegol, geoffisegol neu amgylcheddol a ddelir ac a gynhelir am ei gyfraniad at wybodaeth a diwylliant.

Nam

Mae nam yn digwydd pan fydd gwerth ased anghyredol yn newid yn sylweddol, er enghraifft o ganlyniad i ddifrod corfforol.

Safon Cyfrifyddu Ryngwladol (IAS)

Rheoliadau Ariannol i'w dilyn fel y gosodir gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (IASB).

Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS)

Cynhyrchir Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol gan yr IASB (Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol) gyda'r nod o sicrhau cysondeb o fewn y gwledydd sy'n mabwysiadu'r safonau.

Stocrestrau

Dangosir deunyddiau crai a ddefnyddir wrth gyflawni gwasanaethau, eitemau nas defnyddiwyd fel asedau cyfredol yn y Mantolen.

Prydlesu

Dull o ariannu gwariant ar gyfer asedau trwy daliad rhent dros gyfnod penodol o amser.

Lesddeiliad

Defnyddiwr neu rentwr yr ased neu'r eiddo ar brydles.

Leswr

Perchennog yr ased neu'r eiddo sy'n cael ei brydlesu.

Ardollau

Ffioedd ar yr Awdurdod gan gyrrff cyhoeddus eraill i'w galluogi i dalu eu costau wrth gyflawni eu gwasanaethau.

Atebolrwydd

Rhwymedigaeth i drosglwyddo buddion economaidd o ganlyniad i drafodion neu ddigwyddiadau yn y gorffennol.

Benthyciadau Opsiwn Benthyciwr Opsiwn Benthyciwr (LOBOs)

Benthyciadau i'r Awdurdod lle gall y benthyciwr ofyn am newid yn y gyfradd llog sy'n daladwy gan yr Awdurdod ar ddyddiadau a bennwyd ymlaen llaw.

Asedau Tymor Hir

Asedau a ddefnyddir wrth ddarparu gwasanaethau (am gyfnod sy'n fwy na blwyddyn).

Benthyciadau Marchnad

Benthyca sy'n dod o'r farchnad h.y. sefydliadau heblaw am y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu Gorff y Sector Cyhoeddus.

Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP)

Y tâl i refeniw ar gyfer pob blwyddyn ariannol i gyfrif am gost y ddyled yn y flwyddyn ariannol honno.

Gwerth Gwireddadwy Net

Pris gwerthu ased, wedi'i ostwng gan y gost berthnasol o'i werthu.

Asedau Cyfredol

Asedau tymor hir i'w defnyddio am fwy na blwyddyn.

Ardrethi annomestig (NDR)

Yr NDR, neu Ardrethi Busnes, yw'r tâl i feddianwyr adeiladau busnes. Pennir NDR gan Lywodraeth Cymru ac mae'n seiliedig ar werth ardrethol y fangre. Mae'r symiau a gesglir gan yr Awdurdod yn cael eu talu i'r Gronfa ac yna'n cael eu hailddosbarthu ymhlith holl Awdurdodau Cymru ar sail y boblogaeth.

Prydlesi Gweithredu

Cyllid ar gyfer defnyddio asedau cyfalaf trwy daliadau blynyddol i gwmni prydlesu dros nifer o flynyddoedd. Mae risgiau a gwobrau perchnogaeth yn parhau gyda'r cwmni prydlesu.

Cyllideb ar y Unol Daleithiau

Mae cyllideb gyfunol yn fecanwaith ariannol, lle mae sawl sefydliad yn cyfuno cyllid i ddarparu gwasanaeth/nwyddau ar gyfer swyddogaeth benodol.

Praesept

Cais a godir gan un Awdurdod cyhoeddus, sy'n cael ei gasglu ar ei ran gan Awdurdod arall.

Darpariaeth

Mae darpariaeth yn rhwymedigaeth i drosglwyddo buddion economaidd o ganlyniad i ddigwyddiadau yn y gorffennol lle gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r rhwymedigaeth, ond na ellir pennu swm neu amseriad yn gywir eto.

Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb)

Mae'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn Gorff y Llywodraeth sy'n darparu benthyciadau tymor hir i Awdurdodau lleol.

Ailwefru

Tâl mewnol am wasanaethau a ddarperir gan adran y Cyngor i un arall.

Cronfeydd wrth gefn

Cyllid wedi'i neilltuo i fodloni cynlluniau gwariant yn y dyfodol.

Gwariant Refeniw a ariennir o Gyfalaf o dan Statud

Gwariant sy'n gyfalaf ei natur ond nad yw'n creu unrhyw ased i'r Awdurdod e.e. Grantiau Cyfleusterau Anabl.

Grant Cynnal Refeniw

Grant Llywodraeth Cymru a ddarperir i Awdurdod Lleol tuag at ariannu ei wasanaethau.

Cronfeydd Ymddiriedolaeth

Arian a ddelir gan yr Awdurdod ar ran unigolion neu sefydliadau.

